

BUDGET 2019

Flerårsplan 2020-2021

Östersunds kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Övergripande del

Politisk budgetskrivelse	3	Nämndernas verksamhet, äskanden och förslag	
Kommunfullmäktiges beslut	8	Barn- och utbildningsnämnden	34
Vision och kommunövergripande mål	9	Kommunstyrelsen	42
God ekonomisk hushållning	11	Exploateringsbudget	50

Förutsättningar för budget 2019 och plan 2020 - 2021

	13	Kultur- och fritidsnämnden	52
		Miljö- och samhällsnämnden	63
		Social- och arbetsmarknadsnämnden	72

Finansiella rapporter

Driftbudget/plan 2019-2021	27	Teknisk nämnd	80
Investeringsbudget/plan 2019-2021	28	Valnämnden	93
Resultatbudget 2019-2021	30	Vård- och omsorgsnämnden	94
Kassaflödesbudget 2019-2021	31	Överförmyndaren	105
Balansbudget 2019-2021	32	Sammanställning av nämndernas budgeterade nettokostnader 2019	111
Kommunens budgeterade intäkter och kostnader 2019	33	Bilaga 1: Specifikation förändringar av nämndernas driftramar	112
		Bilaga 2: Specifikation nämndernas investeringar	116
		Bilaga 3: Specifikation omorganisationsförändringar	119

1.1 Politisk budgetskrivelse

Budget 2019

Östersunds kommun: Möjligheter, utmaningar och framtidstro.

Östersunds kommun växer snabbt, och har nu passerat 63 000 innevånare. Vi är med vår tillväxt ett lysande undantag i Norrlands inland, och därmed alltmer en utvecklingsmotor för en hel region. Det är därför viktigt inte bara för Östersunds kommuns befolkning att kommunen har en stabil och god ekonomi, utan också lika viktigt för hela regionens utveckling och framtid. God ekonomisk hushållning och en sund investeringsnivå är alltså en grundsten för Östersunds kommun.

Alliansen har inom ramen för de övergripande mål som Östersunds kommun styr mot, ett socialt, demokratiskt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund identifierat tre stora övergripande utmaningar de kommande åren.

Det handlar för det första om att **bättre skapa förutsättningar för framtidens tillväxt**. Välfärdens resurser genereras ur ett välmående företagsklimat som skapar utrymme för entreprenörer och växande företag, och därmed för jobb och skatteintäkter. Kommunens tillväxtstrategi ska revideras med utgångspunkt från att Östersunds kommun ska skapa högre i tak för innovation och entreprenörskap, förenkla för befintliga företag att utvecklas och växa i hela kommunen, och ha kompetensen att vara en utvecklingspartner i ett snabbt föränderligt näringsliv.

Det handlar för det andra om att **utveckla medborgarinflytandet i den kommunala demokratin**. I en tid då missnöjet och känslan av demokratiskt utanförskap växer måste det politiska systemet börja dra slutsatser och vidta åtgärder. Medborgardialog måste upplevas som verklig och betydelsefull av den som bjuds in, annars motverkar den sitt syfte, och fördjupar misstänksamheten mot det demokratiska systemet.

Det handlar för det tredje om att **bryta en begynnande tudelning av kommunen**. Denna utveckling är ett hot mot såväl demokratisk som social hållbarhet. Byggande, tillgång till kommunal service och fritidsanläggningar och infrastruktur måste av kommunen på ett annat sätt än hittills behandlas ur ett rättvis och fördelningsperspektiv. Under 2019 kommer vi att försöka skapa förutsättningar för detta.

Driftsekonomi

Den budget som Alliansen lägger fram för 2019 är till allra största delen av helt rimliga skäl baserad på den tidigare majoritetens budgetdirektiv. Den kommunala verksamheten måste ha tryggheten att planera sin verksamhet utifrån den förutsättningen. De förändringar vi gjort i 2019 års budget handlar i huvudsak om att göra några extra satsningar inom skola, fritid och trygghetsområdet som vi anser som helt nödvändiga och som kommenteras särskilt.

Vi gör också en förändring i finansieringen där vi ersätter en planerad teknisk upplösning av fond för pensionsutbetalningar med en utdelning från Jämtkraft AB. Denna utdelning är något

lägre än den planerade fondupplösningen, men vi har ansett att det viktigaste är en verklig förstärkning av kassaflödet i kommunen. Den planerade upplösningen tillför inget kassaflöde.

Driftbudgeten är enligt vår mening i ett längre perspektiv för svag, med ett överskott på 35 Mkr, men rent realistiskt går det inte att i ett så här sent skede vidta åtgärder som förstärker resultatet budgetmässigt. Alliansen vill dock understryka att vi under 2019 kommer att fortsätta jobba med driftsekonomin ”under gång” och lägga fram en kompletteringsbudget i maj 2019. De resultatförbättrande åtgärder som kan vidtas för att stå på säkrare mark i kommande utfall ska vara en del av arbetet i den kompletteringen, eftersom vi då också skapar oss en bättre utgångspunkt inför budgetarbetet 2020, med målet att kommunen åter ska nå god ekonomisk hushållning.

Inför 2020 kommer en ny styrprocess för ekonomi och verksamhet (mål och styrkedja) att tas i bruk. Basen för denna är bland annat en styrprincip som innebär att ett kontinuerligt effektiviseringskrav införs. Samtliga partier kommer att bjudas in i arbetet med att implementera denna nya process så att alla, styrande eller opposition, har lika goda möjligheter att lägga sina politiska prioriteringar vid rätt tillfällen i den nya processen, vilket är en förutsättning för att den ska fungera bra.

Investeringar

Den stora utmaningen i Östersunds kommunekonomi är det stora investeringsbehovet de kommande åren. Under 2019 måste en bred politisk diskussion föras om vad som faktiskt är möjligt att finansiera inom ramen för vår kommunekonomi. Den investeringsplan som nu ligger innehåller finansiering av projektering där det sedan saknas investeringsmedel för själva projekten i planen. Det är inte ett rimligt sätt att planera.

Det är inte heller i längden rimligt att vänta med prioriteringen av investeringar in i pågående verksamhetsår. När resurserna är begränsade är tidig prioritering det viktigaste politiska instrumentet som finns. För Alliansen är investeringar i kärnverksamheten alltid den viktigaste prioriteringen. Vi vill också föra en politisk diskussion om det rimliga i att kommunen själv är den som alltid ska bygga och driva verksamheter, eftersom vi tror att en förändrad syn i den frågan är en nyckel till att lösa de investeringsbehov vi har de kommande åren.

Det är också viktigt att få ekonomisk effekt av en förändrad fastighetsorganisation där Östersunds kommun aktivt går igenom sina innehav och samtidigt som man effektiviserar skötsel och drift också avyttrar fastigheter. Denna förändring av organisationen brådskar.

De kommunala bolagen

Östersunds kommun måste i kölvattnet efter Östersundshems problem återupprätta förtroendet som ägare till värdefulla och viktiga företag, där de största är Jämtkraft och Östersundshem. Bolagens styrelser ska vara professionella och agera utifrån ägarintresset, det vill säga utifrån Östersunds kommunmedborgares bästa.

Dessa bolag verkar i kapitalintensiva branscher och lånar miljardbelopp från kommunens internbank, som i sin tur agerar på kapitalmarknaden. Därför här det viktigt att man minimerar de risker som företagen exponerar sig för. De närmaste åren innebär stora kommunala investeringar, där en del kommer behöva lånefinansieras. Därför måste bolagen vara mycket omsorgsfulla när de planerar sina kommande investeringar. Expansion utanför bolagens kärnområden måste ifrågasättas.

Östersundshem kommer under 2019 att följas upp särskilt genom koncernmodern Rådhus AB, som genom nya ägardirektiv också kommer att få ett utredningsuppdrag att generellt se över och förbättra rutiner för ägarstyrning i Östersunds kommun.

Utbildning

Östersunds kommuns skolor har tyvärr tappat i jämförelse med andra svenska kommuner. Alltför många elever lämnar högstadiet utan godkända betyg och alltför få elever väljer att studera vidare efter gymnasieskolan. Denna trend behöver snarast brytas av flera olika anledningar. Utan godkänd gymnasieutbildning är tyvärr utsikterna kraftigt försämrade att lyckas på den moderna arbetsmarknaden. Ett första steg att bryta trenden är att öka resurserna till grundskolan. Därför föreslår vi 86 miljoner kronor i ökad budgetram för barn- och utbildningsnämnden 2019 i jämförelse med 2018. Denna resursökning syftar till förutsättningarna att förbättra måloppfyllelsen i Östersunds grundskolor. Vi vill även se en förstärkt ekonomistyrning inom barn- och utbildningsförvaltningen, detta arbete kommer att intensifieras under kommande budgetår. För att möta de statliga kraven kommer därutöver en förvaltningschef och en verksamhetschef med särskilt verksamhetsansvar att tillsättas.

Vi föreslår även riktade insatser för att stärka arbetsmiljön i klassrummen genom att införa s.k. lärarassistenttjänster. Syftet med lärarassistenterna är att förstärka lärarnas förutsättningar att genomföra sitt uppdrag och att fler elever når målen för godkänt. Lärarassistenterna kommer att tillsättas där behoven är som störst. Målsättningen är att tillsätta 15 sådana nya tjänster som lärarassistenter under 2019.

Företagsklimat

Östersund placerar sig medelmåttigt i Svenskt Näringslivs företagsklimat-rankning. Vi har de senaste 10 åren placerat oss på plats 131 till 191. Vårt mål är att detta kraftigt ska förbättras. Mest anmärkningsvärt är hur företagen uppfattar kommunpolitikernas attityder till företagande där Östersund sedan 2009 placerat sig mellan plats 172 och 226. Med andra ord placerar sig Östersund bland den tredjedel av landets kommuner där politiker har sämst attityd till företagande.

Målsättningen måste vara att näringslivet uppfatta kommunen, dess politiker och tjänstemän som möjliggörare för fortsatt utveckling av företagen. Ett ja bör alltid prövas innan man säger nej, liksom principen att företag ska ha en dörr in till kommunen.

Östersunds kommun vill också fortsatt investera i bättre förutsättningar för företagen som ska utveckla vår stadskärna, och vara med i satsningen för att bli Årets stadskärna. I de direktiv som legat till grund för 2019 års budget fanns inga medel reserverade för arbetet med stadskärnan. Vi anslår därför medel till detta som ska växlas upp med medel från näringslivet, och ett avtal om detta ska träffas med övriga parter före årsskiftet.

Miljö och klimat

Klimatfrågan är en ödesfråga. Målsättningen att göra Östersunds kommun fossilfri till 2030 ligger fast, men kräver fortsatt strategiskt arbete. De aktiviteter som kommunen ska genomföra på vägen mot målet måste på ett tydligare sätt kopplas ihop med den nya styrprocessen för verksamhet och ekonomi. Insikten från arbetet med klimatfärdplanen det gångna året är bland annat att vi redan genomfört de enklaste åtgärderna på vägen mot 2030 och att det nu krävs ett delvis nytt sätt att tänka. Då är det viktigt att strategi och handlingsplaner tydligt knyts ihop och följs upp samtidigt med ekonomi och verksamhet.

En viktig del i miljöarbetet är det nya stadsmiljöavtal som kommunen kommer att teckna i december och som bl.a rymmer järnvägssatsning, kollektivtrafiksatsning och förbättrade förutsättningar för cykeltrafik. Den planerade express-cykelvägen på Krondikesvägen senareläggs inom ramen för avtalet i avvaktan på den utvärdering som genomförs under 2019.

Den interna klimatväxlingen i Östersunds kommuns organisation fortsätter under 2019. Under året startar vi också ett arbete för att, efter modell från bland annat Kalmar, med hjälp av upphandlingskrav på bland annat bränsle och flygplanstyper, göra kommunens flygresor grönare.

Östersunds kommun har lämnat biogassamarbetet med Sundsvall. Vi behöver därför en ny inriktning på hantering av matavfall i kommunen, och en ny biogasstrategi. Det arbetet kommer att sättas igång under året eftersom det brådskar.

Integration

Vi behöver fortsätta utveckla integrationen i Östersund under 2019. Målet är en fungerande, snabb integrationskedja med fokus på att nyanlända snabbt kommer i jobb och lär sig språket. Självklart ska kommunen som länets största arbetsgivare ta sin del av de praktikplatser som behövs, men också utöka samarbetet med näringslivet och civilsamhälle, bland annat med IOP-lösningar, för att fortsätta ligga i topp när det gäller att få nyanlända i arbete och/eller utbildning.

Integration innebär stöd men även kravställande från samhället. Att hänvisa människor och speciellt nya svenskar till ett passivt bidragsberoende är förödande för både samhället och de enskilda som lätt hamnar i ett utanförskap, då de naturligt via arbete och studier ej kan skapa sociala kontakter samt saknar den språkträning som ett arbete/praktik ger. Östersunds kommun ska ta vara på den möjlighet till ömsesidig vinst som snabb integration och matchning mot framtida arbetskraftsbehov i kommunen kan innebära om processen sköts rätt.

Trygghet

Den fysiska tryggheten i Östersund ska förbättras. Vissa platser i centrum upplevs av många som otrygga trots att insatser med ordningsvakter och kameror har gjorts. Kameraövervakningen av bussterminalen är just nu under juridisk prövning. Vi ser gärna att den utökas till andra platser som människor upplever som otrygga. Kommunen äger bussterminalen på Gustav III torg. Bättre belysning, mera städning, bättre samarbete med de kommersiella hyresgästerna i byggnaden och en miljonsatsning på fler anställda i den så kallade förebyggandegruppen (före detta fältarbetsgruppen) hoppas vi ska göra att denna knutpunkt i staden kommer upplevas som tryggare.

En annan dimension av tryggheten är tryggheten för den som blir äldre. Vård och omsorgsnämnden är den verksamhet som ges den största uppräknings av resurser i 2019 års budget, med 97 Mkr.

Viktiga delar i det strategiska arbetet framåt är att skapa olika typer av äldreboenden och skapa förutsättningar för trygghetsboenden i hela kommunen. Dessa bör byggas och drivas av olika aktörer, där kommunen är en bland flera.

Det handlar också om att slå vakt om och utveckla LOV för de äldres rätt att välja, i hela kommunen. Vi kommer att i samband med kompletteringsbudgeten också vilja se över stödet till anhängivårdare, en kategori människor som gör fantastiska insatser och som idag sparar stora summor åt kommunen. Vi vill fortsätta se över behovet av att utöka kommunens möjligheter till boende och omsorg för dementa så att den innefattar även yngre insjuknade. Det finns fortsatt ett stort behov av undervisning i dessa frågor rörande demenssjukdom

Hållbar tillväxt i hela kommunen

Bostäder, kommunal service och tillgång till kommunala anläggningar är nyckelområden för att skapa en bättre fördelning av tillväxten över kommunen. Den revidering av tillväxtplan som

startar under året kommer också att innebära att den tidigare landsbygdsstrategin blir en del av den totala tillväxtstrategin.

Att skapa större möjligheter för byggande i hela Östersund handlar för kommunen inte bara om att agera genom det egna bostadsbolaget, utan också om att förändra den kommunala översiktsplaneringen. En revidering av översiktsplanen kommer att startas under 2019. En av flera avsikter i denna är att underlätta bostadsbyggande på landsbygden genom så kallade LIS-områden.

I Östersund ska vi ha en bättre konkurrens mellan olika exploatörer och byggbolag så att det blir så billigt som möjligt att bo. Det skapar också en mångfald i utförandet av bostäder.

Normalförfarandet bör vara att kommunen i första hand säljer mark som har färdiga detaljplaner och inte dela ut markanvisningar. Då får vi en mer transparent process med innevånarna i detaljplaneskedet. Dessutom vet olika intresserade byggexploatörer vad som får byggas på marken.

Tillgången till kommunala fritidsanläggningar ska vara rimligt rättvis i förhållande till bostadsort. Under kommande vintersäsong öppnar vi åter skidbacken i Lit i kommunal regi, och tar upp en dialog med lokala intressen om hur kommun och föreningsliv tillsammans utvecklar backen. I driftsbudgeten har det för 2019 avsatts 500 Kkr. Beroende på väderförutsättningarna under säsongen kommer den summan att stämmas av mot kompletteringsbudgeten i maj. För kommande utvecklingsinsatser har också en summa på 5 Mkr reserverats i investeringsbudgeten för 2019.

Östersund den 5 november 2018

Bosse Svensson, Centerpartiet

Pär Jönsson, Moderaterna

Stig Andersson, KD

Pär Löfstrand, Liberalerna

1.2 Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut

KF 2018-11-22 §205

Kommunfullmäktige fastställer budget 2019 och flerårsplan 2020–2021.

Utdebiteringen för Östersunds kommun 2019 har fastställts till 22:02 för varje skattekrona. Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för år 2019 antas.

De av nämnder och styrelser beslutade nämndmålen samt till dem tillhörande indikatorer fastställs. Driftbudget för 2019 fastställs i enlighet med majoritetens ändringsförslag till kommunstyrelsens beslut. Budget fastställs med ett kommunbidrag per nämnd/styrelse för anslagsfinansierad verksamhet respektive resultatkrav för intäktsfinansierad verksamhet

Ekonomisk flerårsplan för 2020–2021 antas.

Kommunstyrelsen bemyndigas att, inom avsatt lönereserv på 22 miljoner kronor för år 2019, fördela nödvändigt löneökningstrymme till berörda nämnder när löneökningens behovet för 2019 fastställts.

För att möta osäkerheter kring möjlig utbyggnadstakt för nya LSS-boenden finns i flerårsplan avsatt 7,5 miljoner kronor som central buffert för 2019, och i planen för 2020 och 2021. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom avsatt buffert besluta om tilläggsbudgetering till Vård- och omsorgsnämnden efter det nämnden redovisat slutliga kalkyler.

Årets resultat för VA- och renhållningsverksamheterna förs till respektive kollektivs eget kapital. För övriga nämnder/ styrelser förs årets resultat till kommunens eget kapital.

Investeringsbudget 2019 fastställs i enlighet med förslag, med en investeringsram per nämnd/styrelse. Anslagsnivå framgår av ”Specifikation till investeringsbudget”.

För investeringar som i budgeten klassificerats som lönsamma skall kommunstyrelsen pröva slutlig lönsamhetskalkyl och därefter bevilja igång-sättningstillstånd före investeringens början.

Upplåningsbehovet via kommunens internbank fastställs till 700 miljoner kr för 2019. Av dessa beräknas utlåning ske med 500 miljoner kr till Östersundshem AB.

Med anledning av organisationsförändringar beviljas överföring av ekonomisk ram 2019 mellan kommunstyrelsen och socialnämnden med 91,3 miljoner kr, omslutning mellan utförarstyrelsen teknisk förvaltning och utförarstyrelsen serviceförvaltning med 210,3 miljoner kr, omslutning mellan utförarstyrelsen serviceförvaltningen och kommunstyrelsen med 91,6 miljoner kr.

Med anledning av organisationsförändringar beviljas överföring av investeringsbudget 2019 mellan utförarstyrelsen teknisk förvaltning och utförarstyrelsen serviceförvaltning med 2,2 miljoner kr, mellan utförarstyrelsen serviceförvaltningen och kommunstyrelsen med 33,5 miljoner kr.

Med anledning av organisationsförändringar beviljas överföring av nämnds/styrelsers mål 2019.

Med anledning av flytt av verksamheten fritidsgårdar föreslås överföring av ekonomisk ram med 13 861 tkr från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden.

Med anledning av flytt av verksamheten evenemang/arrangemang föreslås överföring av ekonomisk ram med 3 600 tkr från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden.

Med anledning av flytt av verksamheten kontaktpersoner och stödfamilj LSS föreslås överföring av ekonomisk ram med 7 200 tkr från vård- och omsorgsnämnden till socialnämnden.

Kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att slutligt utforma av kommunens budgetdokument 2019 samt flerårsplan 2020–2021 efter det att layoutmässig översyn med hänsyn till fullmäktiges budgetbeslut.

1.3 Vision och kommunfullmäktiges övergripande mål

Kommunfullmäktige har sedan tidigare fastställt en långsiktig vision för en hållbar utveckling i kommunen:

”Ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund är den gemensamma, grundläggande visionen för Östersunds utveckling och utgångspunkten för det långsiktiga politiska arbetet”.

Kommunfullmäktige har gjort visionen tydlig genom långsiktiga mål inom de fyra dimensionerna

Hållbarhetsdimension	Långsiktigt mål
Demokratisk hållbarhet	I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande
Social hållbarhet	Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor
Ekologisk hållbarhet	I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030
Ekonomisk hållbarhet	I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare

Utifrån de långsiktiga målen och en omvärldsanalys som tas fram av en politisk hållbarhetsberedning, beslutar sedan kommunfullmäktige om mer kortsiktiga kommunövergripande mål som tillsammans med beslutade resurser/ekonomiska ramar ligger till grund för arbetet de närmaste budgetåren.

Baserat på de kommunövergripande målen sätter sedan styrelser/nämnder nämndmål som uttrycker hur de avser bidra till att de kommunövergripande, och långsiktiga, målen ska uppfyllas inom de ekonomiska ramar som tillhandahålls.

I budget till fullmäktige ska respektive nämnd också presentera kvalitetsindikatorer som visar respektive nämnds kvalitet i kärnverksamheten.

Kommunövergripande mål

Demokratisk hållbarhet

I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Kommunövergripande mål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020

Social hållbarhet

Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.

Kommunövergripande mål	
3.	Andelen elever som går ut grundskolan med behörighet till ett yrkesprogram ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022
4.	Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år på gymnasiet ska öka eller tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022
5.	Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnittet för kommungruppen år 2020
6.	Östersunds ska fortsatt tillhöra det skikt i kommungruppen som har lägst andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd, år 2022
7.	Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022
8.	Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor
9.	Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020
10.	Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska vara den högsta inom kommungruppen år 2020
11.	Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika

Ekologisk hållbarhet

I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.

Kommunövergripande mål	
12.	De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030
13.	Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010
14.	Kommunen ska i all verksamhet ståva mot en giftfri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020
15.	Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020
16.	Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart

Ekonomisk hållbarhet

I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

Kommunövergripande mål	
17.	Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år
18.	Antalet invånare ska i genomsnitt öka med minst 450 personer per år
19.	Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år
20.	Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden år 2022
21.	Kommunen har en god finansiell ställning Beslutade mål: <ul style="list-style-type: none"> Kommunens totala inkomster, sett över två mandatperioder, är större än de totala utgifterna för att undvika att låneskulden ökar på lång sikt. Underhållet på kommunens fastigheter sker på ett sådant sätt som inte försämrar värdet på dem. Sjukfrånvaron ska minska från 2014 (se p 22)
22.	Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnittet i riket år 2020

1.4 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen skall kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. När det gäller verksamhetsperspektivet handlar det om att kommunens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där det finns ett samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter som går att följa upp. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation måste bära sina egna kostnader för den konsumtion som den nyttjar.

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och i Östersunds kommun beslutades 2015 om begreppet god ekonomisk hushållning. Ett förslag till beslut om Riktlinje för God Ekonomisk Hushållning har tagits fram och innehåller följande delar:

- Resultatmått, uttrycks som ett mått i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag. I förslaget uppgår resultatets andel till 2 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag. Positiva resultat som är nödvändiga för kommunen för att klara framtida befolkningsförändringar och investeringsbehov.

- Soliditetsmått, som anger kommunens långsiktiga betalningsförmåga och som ger indikation på om kommande generationer får betala för det som konsumeras idag. Målet är en soliditet på 38 % eller högre, när hänsyn till effekterna av kommunens internbank justerats och pensionsförpliktelsen räknas in.

- Investeringsmått som visar på andel av investeringar som finansierats med egna medel. När investeringar kan ske med egna medel, utan att ta upp nya lån, leder det till att framtida kommuninvånare får möjlighet till samma konsumtionsutrymme som nuvarande invånare. I en kommun som expanderar och som har stora investeringsbehov kan detta vara svårt att uppfylla och en viss lånefinansiering kan accepteras. I förslaget anges att investeringsmålet ska uppgå till högst 10 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag, vilket i sig innebär viss lånefinansiering.

Koppling mellan ovanstående mått: För att ha en god betalningsförmåga är det viktigt att kommunen så långt som möjligt kan finansiera investeringar med egna medel. Detta kräver i sin tur att positiva resultat uppvisas så att det egna kapitalet stärks.

- Underhåll av fastigheter. Det sätts mål för vad akut underhåll årligen högst ska uppgå till och vad planerat underhåll minst ska uppgå till. Eftersatt underhåll kan leda till att fastigheternas långsiktiga värden minskar och att det krävs större framtida kostnader för att säkerställa fastigheternas funktionalitet.

- Nettokostnadsavvikelser i förhållande till riket i övrigt. En avvikelse om högst +/- 5 % föreslås och där hänsyn tas till politisk ambition.

- Kommunernas kvalitet i korthet (KKiK) i förhållande till riket i övrigt. I förslaget ska högst 10 % av KKiK-måtten vara röda. Rött mått innebär att kommunen placerar sig bland de 25 % sämst kommunerna i riket.

God ekonomisk hushållning inriktar sig på kommunens totala verksamhet och det är för kommunen som helhet som god ekonomisk hushållning ska bedömas. Det är dock viktigt att kommunens styrelser/nämnder kan bedömas utifrån hur de påverkat kommunens ekonomiska hushållning.

Kommentarer till måtten för god ekonomisk hushållning i budget 2019 med plan 2020 och 2021

I planen uppgår resultaten till 35 mnkr för 2019 och 84 mnkr för 2020–2021. För att nå nivån god ekonomisk hushållning, som utgör 2 % av skatter och statsbidrag, borde resultaten ha nått nivån 80 mnkr för 2019, 84 mnkr för 2020 och 86 mnkr för 2021 och det innebär att 2020–2021

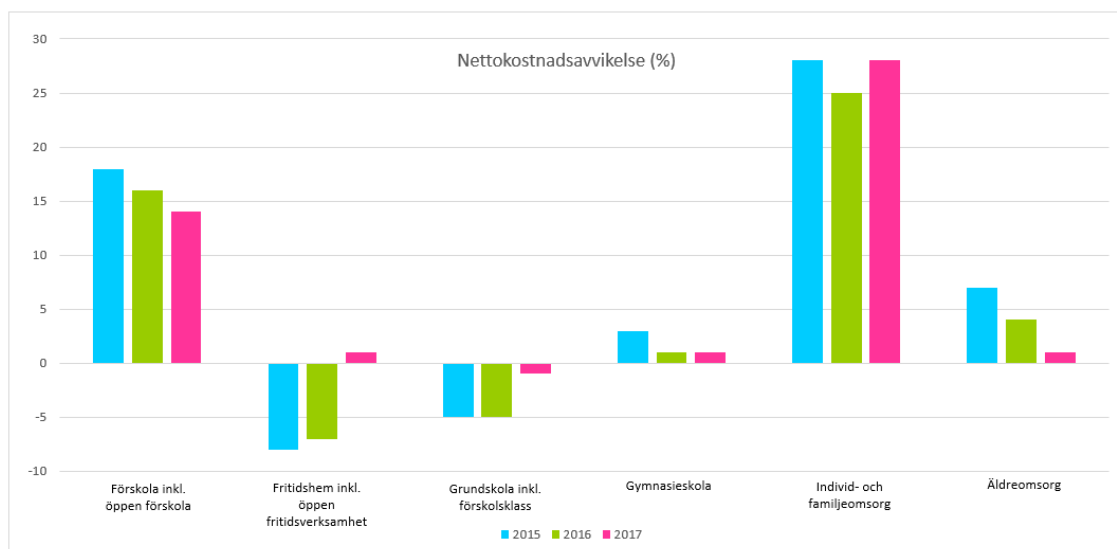
klaras måttet men inte 2019. Med tanke på att kommunen har ett ökat investeringsbehov är det viktigt att det budgeteras högre resultatnivåer. Det är också viktigt att kommunens styrelser/nämnder visar på god budgetföljsamhet.

Det budgeterade soliditetsmått 2019–2021 uppgår till 38,5% respektive år och därmed nås måttet på 38 % eller högre. Det visar på att kommunen har en god betalningsförmåga under planperioden.

Investeringsvolymen 2019–2021 uppgår till 458 mnkr, 449 mnkr och 472 mnkr. Nivån för investeringsmålet på 10 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag uppgår till ca 400 mnkr respektive år. Det innebär att investeringsmålet inte håller under hela planperioden. Kommunen befinner sig i en fas där behovet av nyinvesteringar är stort. Nya skolor, förskolor och ett boende ligger i planeringsperioden. Tidigare års utfall av nettoinvesteringar visar på ett snitt på 293 mnkr och därför blir bedömningen att måttet kommer att klaras.

Vad gäller underhåll av fastigheter har utförarstyrelsen i sin budget 2019 ett mått om akut underhåll inte ska överstiga 8 kr/m² och att planerat underhåll (sedan hänsyn tagits till ökat anslag till fastighetsunderhåll med 4,4 mnkr) minst ska uppgå till 98 kr/m². Neddragna resurser till fastighetsunderhåll kan leda till att underhållsbehov skjuts på framtiden och att de akuta underhållsinsatserna ökar.

Måtten för nettokostnadsavvikelser mot genomsnitt i riket om +/- 5 % skillnad uppnås inte 2017 av förskolan och individ- och familjeomsorgen som är klart dyrare än riket. Förskolan är 18 % dyrare i Östersund än genomsnittet i övriga riket och individ och familjeomsorgen är 28 % dyrare än riket i genomsnitt. Grundskolan ligger aningen under riksgenomsnittet och övriga verksamhetsområden, äldreomsorg och gymnasieskola ligger strax över riksgenomsnittet men inom 5 %-nivån. Omräknas procentsatserna till belopp innebär det att förskolan 2017 hade en verksamhet som var 54 mnkr dyrare än om verksamheten drivits i en kostnadsnivå i likhet med genomsnittet i riket. För IFO var samma siffra 61 mnkr. För skolan, som hade en verksamhet som var mindre kostsam än riket i genomsnitt, var skillnaden 8 mnkr.

Resultatet för Kommunens Kvalitet i Korthet 2018 är ännu ej helt klart. Indikationen är att kommunen kommer att ha drygt 10% av måtten röda.

Den sammanvägda bedömningen är att Östersunds kommun har bra förutsättningar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Ur ett finansiellt perspektiv har kommunen en välskött och stark ekonomi med goda resultat under många år. Kommunen har utmaningar vad gäller det finansiella perspektivet för enskilda nämnders förmåga att klara budget, fastighetsunderhåll och framtida investeringsbehov. När det gäller det verksamhetsmässiga finns utmaningar inom samtliga områden genom att fokusera på rätt saker och planera resurser

utifrån var de gör mest nytta. Sammanfattningsvis bedöms, trots dessa utmaningar, att kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1.5 Förutsättningar för budget 2019 och plan 2020–2021

1.5.1 Omvärldsfaktorer

Samhällsekonomin enligt Konjunkturläget [1]

Konjunkturen i Sverige är mycket stark; BNP i världen beräknas öka med kraftiga 3,9 procent i år och nästan lika mycket nästa år. Även i EU är till växten starkare än den varit hittills under återhämtningsfasen efter den senaste finanskrisen.

Läget i världen är samtidigt osäkert och utvecklingen kan ta olika riktningar. Brexit kan komma att påverka den ekonomiska utvecklingen, liksom USA:s handelspolitik. Konflikthärddar i Mellanöstern, Asien och Afrika påverkar den geopolitiska och ekonomiska situationen i världen. Sverige har haft många år med stark ekonomisk tillväxt och ligger före EU i konjunkturcykeln. Här är högkonjunkturen påtaglig, och arbetskraftsbristen stor, främst inom offentlig sektor.

Bristen på arbetskraft är en starkt begränsande faktor för fortsatt stark tillväxt. Sveriges Kommuner och Landsting räknar med att skatteintäkterna i kommuner, landsting och regioner kommer att öka betydligt långsammare de kommande åren än de har gjort under de gångna åren. Orsaken är främst att antalet arbetade timmar inte kommer att kunna fortsätta öka i samma takt som hittills.

[1] Fritt ur SKL:s ekonomirapport, maj 2018

1.5.2 Kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar enligt Sveriges Kommuner och Landsting

Kommunernas ekonomi

Den 10 maj 2018 presenterade Sveriges Kommuner och landsting en ekonomirapport, som belyser kommunernas ekonomiska situation och förutsättningar samt förväntad samhällsekonomisk utveckling.

Kommunernas preliminära resultat för 2017 uppgår till 24 miljarder. Det är andra året av rekordstort resultat som motsvarar 4,4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag och det överstiger sektorns norm för god ekonomisk hushållning. I dessa siffror ingår bra utveckling av skatteunderlaget, extra statligt stöd och större reavinster än normalt. För Östersunds kommun har resultaten för de senaste 5 åren uppgått till i genomsnitt 2,4 procent av skatter och bidrag och 2017 var överskottet 1,8 %.

Sammantaget har kommunerna i Sverige haft positiva resultat under de senaste tio åren med genomsnitt 3 % av skatter och statsbidrag. Endast 2008 understeg resultatet 2 %. Resultaten varierar stort mellan kommunerna. Det är något fler kommuner som har negativt resultat 2017 än 2016 och något färre som har resultat över 2 procent, trots att resultatet totalt sett är bättre.

Orosmoln i kommunernas ekonomi

Trots de starka ekonomiska resultaten de senaste åren har det finansiella sparandet i kommunerna varit negativt. Det innebär att kommunerna har förbrukat mer pengar än de har fått in, på grund av den höga investeringstakten, som år 2020 beräknas vara dubbelt så hög som den var 2008. Det har också lett till att kommunernas lån har ökat med 26 procent sedan 2012.

Gemensamt för alla kommuner är den osäkerhet som effekterna av flyktinginvandringen har på de kommande årens ekonomiska utveckling. Ytterligare en osäkerhet är vad som händer inom

LSS-området. Även här har konsekvenserna varit olika mellan kommunerna. Till följd av Högsta Förvaltningsdomstolens och Försäkringskassans bedömningar har många kommuner fått betydande kostnadsökningar för personlig assistans när kommunen fått ta kostnader som tidigare staten har finansierat. Lagstiftningen är otydlig och öppnar för olika tolkningar. Det kommer att dröja tills tidigast 2020 innan effekterna av den pågående LSS-utredningen kan få genomslag.

Framtidens välfärdsutmaningar

Välfärden har stora investerings- och rekryteringsbehov. De stora kullarna under 1940-talet gör att andelen äldre i befolkningen nu ökar. Genom höga födelsetal och invandring ökar dessutom andelen barn och unga. Infrastrukturen byggdes till stor del under 1960–1980-talen och står nu inför betydande restaurerings- och nybyggnationsbehov. 1990-talets ekonomiska kriser innebar låga skatteintäkter till kommuner och landsting, samtidigt som behoven ökade. Utrymmet för investeringar och underhåll minimerades och har därefter inte kommit upp till nödvändig nivå förrän på 2010-talet, efter finanskrisen. I kombination med ett stort mottagande av asylsökande, framförallt under 2015, bidrar detta till att de demografiskt betingade behoven och investeringsbehoven nu och under några år framöver kommer att vara mycket höga. Investeringarna i kommuner, landsting och regioner har ökat och kommer att ta ett allt större utrymme av resurserna. Behovet av att bygga förskolor, skolor, sjukhus och va-system är mot den här bakgrunden stort, liksom att öka effektiviteten i nyttjandet av redan befintliga lokaler, exempelvis genom ny teknik.

Framtidens uppdrag: att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet

Den första utmaningen i välfärden de kommande åren är att kunna rekrytera personal och den andra utmaningen är finansieringen. Tidigare har Sveriges Kommuner och Landstings beräkningar baserats på att resurserna till välfärdsverksamheterna kommer att öka i samma takt som hittills. Den bedömning som de nu gör är att det inte kommer att vara möjligt med tanke på framtida kompetensförsörjningssituation. Deras beräkningar utgår därför från att resurserna ökar i takt med den demografiska utvecklingen.

Även ett oförändrat välfärdsåtagande ställer stora krav på kommuner, landsting och regioner. Det innebär att antalet sysselsatta behöver öka kraftigt kommande år. Fram till 2025 behöver antalet sysselsatta öka med 124 000 personer för att bibehålla dagens verksamhetsnivå. Skulle sysselsättningen fortsätta öka i samma takt som hittills skulle hela den tillkommande sysselsättningsökningen behöva ske i kommunsektorn. Det är inte realistiskt. Istället behöver produktiviteten i offentlig sektor, liksom i privat sektor, öka för att vi ska klara framtidens kompetensförsörjning.

Finansieringen är också en utmaning. Utan ökade statsbidrag och med ett oförändrat välfärdsåtagande skulle kommunernas och landstingens verksamheter få ett underskott på 27 miljarder år 2021. I prognosen har skattesatsen i sektorn höjts med 20 öre, år 2019. Resterande finansiering redovisas som en behovsökning i form av ökade statsbidrag.

Om statsbidragen ökar med 37 miljarder i nivå 2021 skulle kommuner och landsting klara ett resultat på 1 procent av skatter och statsbidrag, det vill säga halva det mål som normalt sett har använts som mått för god ekonomisk hushållning i sektorn.

Östersunds kommun har under de senaste åren uppvisat en stabil ekonomi. Den avtagande konjunkturen kommer att påverka Östersunds kommuns intäkter och kostnader. Förutom det är kommunen på väg in i en period av mycket stora investeringar. Tidigare har kommunen kunnat egenfinansiera investeringarna genom sitt kassaflöde. De kommande årens investeringar uppgår till så höga nivåer att en kompletterande finansiering måste till.

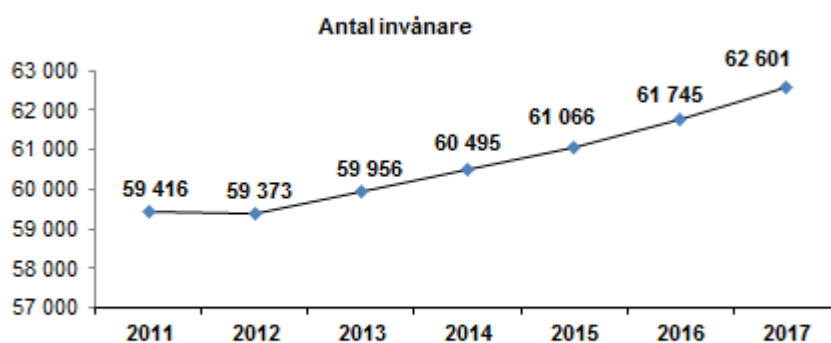

1.5.3 Östersunds kommuns befolkning

Vår kommun - Demografi

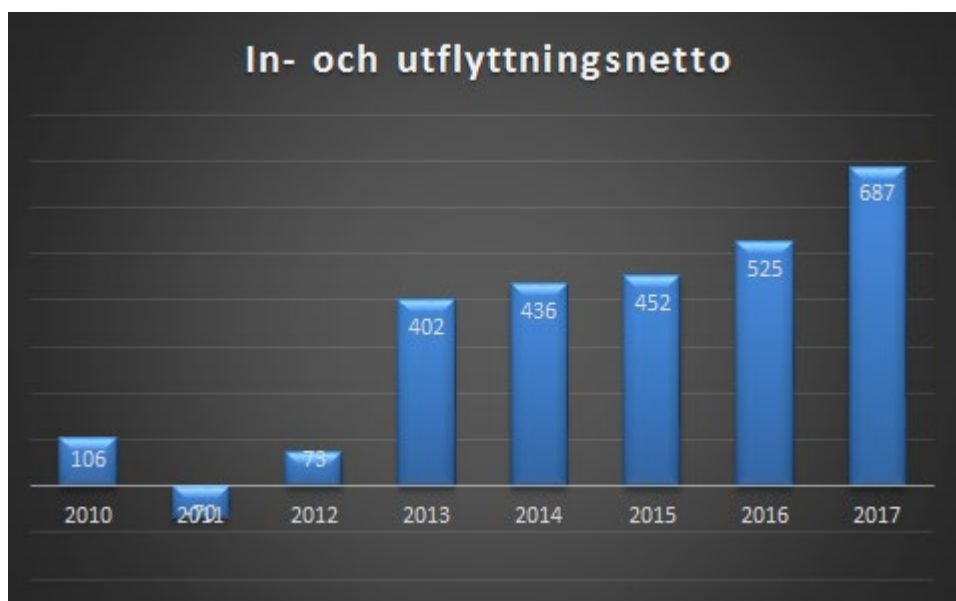
Den sista december 2013 noterades den högsta befolkningssiffran, 59 956, i kommunen sedan 1995. Ytterligare ökning skedde åren därpå och kommunen passerade 2016 62 000-nivån, vid årsskiftet 2017 var invånarantalet 62 601, en ökning med ca 1,4 %.

Vanligtvis uppvisar det tredje kvartalet varje år en positiv utveckling av invånarsiffran, till följd av nytillkomna studenter vid Mittuniversitetet. Men kommunen växer nu även med fler inflyttare, den 30 september 2018 uppgick invånarantalet till 63 006.

Den nu aktuella befolkningsmålsättningen, när det gäller skatteintäkter, är 63 842 invånare år 2019, 64 580 år 2020 och 65 204 år 2021, dvs en genomsnittlig ökning om ca 454 invånare per år.

Folkmängdens förändring är summan av ut- och inflyttning, antal födda och antalet döda. Om antalet inflyttade är större än antalet utflyttade har vi en "nettoinflyttning" och om antalet födda är större än antalet avlidna har vi ett "födelseöverskott". År 2017 hade kommunen ett födelseöverskott på 169 personer och en nettoinflyttning på 687 personer.

Hur påverkar demografiska förändringar verksamheten?

Antalet barn i förskoleåldrarna väntas sjunka något jämfört med tidigare framtagna prognoser i början av perioden för att sedan öka igen. När det gäller ungdomar i grundskoleåldrarna ökar antalet något under hela perioden, medan antalet ungdomar i gymnasieåldrarna minskar något. Detta innebär ett ökat tryck på resurser till framförallt grundskolan. Kostnadsutjämningen förväntas utvecklas positivt i takt med ökad befolkning för att möta dessa kostnader.

Antalet äldre väntas också minska något jämfört med tidigare prognoser i början av perioden för att sedan öka igen. Behovet av vårdinsatser ökar framförallt när antalet personer i den äldsta vårdgruppen 85 år och äldre ökar, vilket väntas ske under och efter denna planperiod. Även här förväntas kostnadsutjämningen möta dessa kostnader. Genom de så kallade demografiska beräkningarna justeras budgetramarna till Barn- och utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen för gymnasieskolan utifrån ändrade elevantal samt till Vård- och omsorgsnämnden för ökande antal äldre.

1.5.4 Östersunds kommuns arbetsmarknad och sysselsättning

Arbetsmarknad o sysselsättning

Sysselsättning [1]

Sysselsättningen i Östersunds kommun har ökat sedan andra halvan av 1990-talet. Enligt senast tillgängliga statistik uppgick antalet sysselsättningsstillfällen till 34 222 år 2016, en ökning med 569 mot året innan.

Förvärvsfrekvens, dvs andel förvärvsarbetande i arbetsför ålder i kommunen, uppgår (2016) till 81,4 %, vilket är en högre andel än i riket, men lika som länet i övrigt. Samma förhållande gäller både för kvinnor respektive män i jämförelse med riket. Totalt för kommunen ökade förvärvsfrekvensen 2016 mot föregående år.

Näringslivsstruktur [1]

Den offentliga sektorns andel av kommunens arbetsmarknad (dagbefolkningen) är 39,3 % (2016). Inom kommunen har den offentliga sektorns andel ökat något det senaste året.

Den högsta andelen sysselsatta finns inom "Vård och omsorg". Därutöver är näringsgrenarna "Företagstjänster" samt "Civila myndigheter och försvaret" de största i kommunen.

2016 nyetablerades 437 företag. Totalt uppgick antalet företag i kommunen 7 658 vilket är en ökning mot året innan.

Arbetskraftspendling [1]

Kommunen har en arbetskraftsinpendling på 6 858 personer. Utpendlarna är 3 723, dvs en netto-inpendling till Östersund på 3 135 personer (2016). Trenden är att pendlandet ökar men nettoinpendlingen ligger kvar på ungefär samma nivå.

Arbetsmarknad – arbetslöshet

I september 2018 var 1714 personer (5,5 %) i åldrarna 16–64 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Det är en minskning mot förra året samma tid med 0,6 %. En successivt svag minskning av arbetslösheten kan skönjas sedan 2011. Den totala arbetslösheten för riket är 6,9 % och för länet 6,1 %. Östersund ligger därmed totalt under deras siffror vilket är ovanligt.

261 personer har en subventionerad tillfällig anställning via kommunens arbetsmarknadsenhet. Utan denna insats skulle personerna sannolikt vara arbetsökande och arbetslösheten skulle uppgå till 6,3 %.

Även ungdomsarbetslösheten minskar. I september 2018 var 281 (7,4 %) ungdomar 18–24 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram, en minskning med 1,4 % jämfört med 2017. Den totala ungdomsarbetslösheten för riket är 9,0 % och för länet 8,9 %. Östersund ligger även här lägre än riket och länet.

60 ungdomar hade en kommunal tillfällig anställning under september månad. Utan insatsen skulle de sannolikt räknas in i arbetslöshetssiffrorna som då skulle vara 9,0 %.

Näringslivsutveckling – möjligheter till tillväxt, november 2018

Styrdokumentet för arbetet med näringslivsutveckling i Östersunds kommun är primärt Tillväxtplanen och Översiktsplanen. Tillväxtplanens övergripande målsättningar strävar efter Mer innevånare, Mer jobb och Mer bostäder. Målsättningarna ska uppnås genom ett systematiskt arbete som involverar kommunens alla intressenter. För att nå målsättningarna krävs det prioriterade insatser inom olika områden. Dessa prioriteringar kallas för tillväxtfaktorer. För att skapa hållbar tillväxt behöver vi tillsammans arbeta med välkomnande, kreativitet, företagsamhet, kunskap, omtanke, kultur och attraktiva boenden.

Områdena nedan prioriteras primärt när det gäller Område tillväxts arbete med näringslivsutveckling 2018

- Kompetensförsörjning
- Insatser för befintliga företag och statliga verksamheter
- Företagsetableringar
- Landsbygdsutveckling
- Möjliggöra exploatering när det gäller mark, lokaler och bostäder

Kommunen ser en positiv utveckling av näringslivet i Östersund under 2018, Sverige befinner sig i en högkonjunktur och de mycket stora offentliga och privata investeringar som görs och kommer att göras i Östersunds har naturligtvis en positiv inverkan på näringslivet ett antal år framåt. Intresset för fysiska investeringar i Östersund är fortsatt stort när det gäller tex bostäder, kontors-, handels-, och industrilokaler men det finns även en stor vilja att nyinvestera, utvidga och starta nya verksamheter i kommunen. Detta gäller från både lokala, regionala och nationella intressenter. Målen i tillväxtplanen uppfylls med råge 2018 och inför årsskiftet 2019 ses samma starka tillväxt även om signaler för en avmattning av högkonjunkturen kan skönjas.

Under hösten 2018 slutfördes halvtidsutvärderingen av tillväxtplanen samt uppstart av att förbereda processen för framtagandet av ett nytt Tillväxtprogram som ska ta vid 2020. De kommande årens stora utmaning när det gäller tillväxt och näringslivsutveckling är kompetensförsörjning oavsett bransch eller sektor, därför kommer det att vara extra fokus på dessa frågor 2019 och framåt. 2018 har en ”Flyttmönster-rapport” tagits fram som underlag för framtida insatser för ökad inflyttning och kompetensförsörjning till kommunens företag. Två projekt har också inletts under 2018 för att på ett konkret sätt jobba med att matcha kompetenser till kommunens företag.

Östersunds kommun arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för attraktiva boenden och efterfrågan på bostäder ökar i snabb takt i kommunen. Detta avspeglas på mängden och storleken på exploateringsprojekt i kommunen de kommande åren. Kommunen har ett viktigt ansvar att i samverkan med näringslivet och andra organisationer löpande utveckla det lokala företagsklimatet för en hållbar tillväxt i Östersunds kommun.

[1] Uppgifter för 2017 finns tillgängliga i slutet av november 2018

1.5.5 Östersunds kommuns ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter

Skatteintäkterna är kommunens största finansieringskälla. Dess förändring beror i första hand på skatteunderlagets utveckling. De viktigaste faktorerna är sysselsättnings- respektive löneutvecklingen. Även av regeringen beslutade regelförändringar, t ex ändrade grundavdrag, påverkar skatteunderlaget. Effekten av sådana förändringar ska kompenseras genom justeringar i kommunernas statsbidrag i enlighet med den s k finansieringsprincipen. En grundförutsättning är konjunkturutveckling och tillväxt.

I kommunens skatteintäktsberäkning används Sveriges Kommuner och Landstings prognos per 2018-10-19 över skatteunderlagsutvecklingen. Skatteutbetalningen till kommunerna grundas på den av regeringen årligen fastställda uppräkningsfaktorn för skatteunderlaget. Skillnaderna i skatteunderlagsökning mellan fastställd uppräkningsfaktor, prognos och faktiskt utfall enligt slutlig taxering regleras senare genom så kallade slutavräkningar.

I skatteintäktsberäkningen ingår skatteintäkterna från kommunens eget skatteunderlag inklusive eventuella slutavräkningar. År 2015 övergick kostnadsansvaret för kollektivtrafiken till Region Jämtland Härjedalen varvid en skatteväxling skedde med 35 öre.

Budgeterade skatteintäkter 2019–2021

Mnkr	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Skatteintäkter, eget underlag	2 914	2 992	3 095	3 217
Slutavräkning	-8			
SUMMA	2 906	2 992	3 095	3 217

Statsbidrag och utjämning

Syftet med kommunala utjämningssystemet är att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner. Utjämningssystemet brukar ses över ungefär vart femte år. Den 1 januari 2014 trädde det senaste i kraft.

Utjämningssystemet innehåller fem olika delar. Utöver det finns den kommunala fastighetsavgiften.

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämning syftar till att utjämna skillnader i skattekraft mellan kommuner. Det innebär att kommuner med en egen skattekraft under 115% av medelskattekraften får kompensation genom ett inkomstutjämningsbidrag. Kommuner med en högre egen skattekraft får betala en avgift.

Östersunds kommun är här bidragstagare, och får mellan 616 mnkr till 663 mnkr enligt prognos under kommande år. Delsystemet bekostas till större delen av staten.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen avser att utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan kommunerna, dvs behovsskillnader som kommunerna själv inte kan råda över. Kostnadsutjämningen är ett ”nollsummespel” mellan kommunerna. Ingen statlig finansiering sker till denna del.

Delsystemet består av tio delmodeller. För varje modell räknas landets totala s k strukturkostnad ut, vilken sedan mynnar ut i en standardkostnad för respektive kommun. Dvs, en teoretiskt beräknad kostnad som kommunen borde ha med hänsyn till ”sin” struktur utifrån faktorer som t ex demografi, löner, gleshet, byggkostnader etc. Kommunens standardkostnad jämförs sedan med rikets och mellanskillnaden/invånare ersätts eller tas ut avgift för.

Sammantaget anses Östersunds kommun ha gynnsam struktur, dvs den beräknade standardkostnaden är lägre än genomsnittets, och får därför betala en avgift till systemet, kommande år mellan 77 till 97 mnkr.

Regleringsbidrag/-avgift

Vidare ingår en regleringsavgift, alternativt ett regleringsbidrag, för att upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna och för att kunna göra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunerna, enligt den s k finansieringsprincipen.

Strukturbidrag

Infördes för att kompensera för att vissa delmodeller (näringslivs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder, svagt befolkningsunderlag samt delar av de tidigare fasta införandetilläggen) togs bort samt för att reglera större bidragsminskningar. Östersund får i denna modell ca 22 mnkr/år.

LSS-utjämning

Utjämningsystemet som infördes 2004 för LSS-verksamheten ligger fortfarande kvar som ett separat system utanför kostnadsutjämnningen. Kommunen har höga kostnader för denna verksamhet och får därför ett stort bidrag, ca 329 mnkr/år enligt senaste prognos.

Statsbidrag för flyktingmottagning

Regeringen beslutade våren 2016 om en preliminär fördelning mellan kommuner och landsting av de aviserade miljarderna utifrån flyktingsituationen. Statsbidraget fördelas dels efter invånarantal och dels efter en fördelningsnyckel som tar hänsyn till asylsökande och nyanlända. Medlen ingår som en del i statsbidrag och utjämning. I Skatte- och bidragsmodellen från Sveriges kommuner och landsting ingår de medel som fördelas enligt invånarantal under rubriken regleringsbidrag/avgift och den del som fördelas enligt flyktingvariabler ligger på raden "Del av välfärdsmiljarder" i tabellen nedan. Den preliminära fördelningen för Östersunds kommun innebär 32 mnkr år 2018. För åren 2019 och 2020 uppgår beloppen till 21 mnkr respektive år. From år 2021 ingår de i statsbidrag och utjämning.

Statsbidrag för bostadsbyggandet

Regeringen införde statsbidraget för att öka bostadsbyggandet i kommunerna mot bakgrund av befolkningsökningen och nyanlända samt det ökade behovet av bostäder. I bokföringen ska det redovisas som ett generellt statsbidrag och om man enligt Sveriges kommuner och Landsting budgeterar med byggbonusen bör man tillämpa stor försiktighet.

Budgeterade statsbidrag o utjämning 2019–2021

Mnkr	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Inkomstutjämnning	579	616	633	663
Kostnadsutjämnning	-106	-97	-91	-77
Regleringsbidrag/avgift	10	28	44	40
Del av välfärdsmiljarder	32	21	21	0
Strukturbidrag	21	22	22	22
Kommunal fastighetsavgift	110	112	112	112
Utjämning LSS	283	326	329	332
Byggbonus	5	5	5	5
SUMMA	934	1 032	1 075	1 098

Riktade statsbidrag

Förutom det generella statsbidraget som ingår i utjämningsbidraget finns ett antal riktade/specialdestinerade statsbidrag som budgeteras som intäkt av berörd nämnd.

Ett exempel är det riktade statsbidraget till allmän maxtaxa inom barnomsorg/förskola, vilket inte ingår i utjämningsbidraget. De kommuner som har maxtaxa söker statsbidraget, som skall kompensera för intäktsbortfallet från föräldraavgifter och så hanteras det således som ett specialdestinerat bidrag hos Barn- och utbildningsnämnden. Riktade statsbidrag förekommer främst inom Barn- och utbildningsnämndens och Vård- och omsorgsnämndens

verksamhetsområden.

Personalkostnader, inflation och internränta

För kommunsektorn prognostiserar SKL en löneutveckling enligt den s k konjunkturstatistiken på 3,1 % för 2019, 3,4 % för 2020 och 3,4 % för 2021.

Prognos för prisutveckling, mätt i KPI, är på 2,2 % för 2019, 2,5 % för 2020 och 2,7 % för 2021. Indextalet KPIF lämpar sig dock bättre än KPI för uppräknings inom kommunala sektorn. Prognos för KPIF är 1,9 % för 2019, 2,1 % för 2020 och 2,0 % för 2021.

Sveriges Kommuner och Landstings rekommendation för internränta 2019 är 1,50 %. Kommunen har beslutat att kvarstå på 1,92 % även för 2019.

Ekonomiska ramar

Budgetramar

Driftbudgetramar för nämnderna/styrelserna för perioden 2019–2021 utgår från de ekonomiska ramarna 2018 och de verksamhetsförändringar som ingår i gällande flerårsplan. Därutöver kompenseras vanligtvis nämnderna för aktuella demografiska förändringar, löneökningar, prisökningar samt kapitalkostnader. Vissa beskrivs lite närmare i följande framställning. Satsningar och/eller avveckling av verksamhet medför tillskott eller avdrag i nämndernas budgetramar. Driftbudgetramarna 2019 innehåller även effektiviseringskrav, se nedan.

Effektiviseringskrav 2019

I budgeten 2019 ingår effektiviseringskrav på totalt 19,45 mnkr. Effektiviseringskravet motsvarar ca 0,5 % av nämndernas totala anslag. Det beloppsmässigt största effektiviseringskravet har vård- och omsorgsnämnden. Procentuellt har kommunstyrelsen det största effektiviseringskravet och barn- och utbildningsnämnden det minsta.

Effektiviseringar 2019

Mnkr	Effektiviseringar 2019
Barn- och utbildningsnämnd	2,3
Kommunrevision	
Kommunstyrelse	2,4
Kultur- och fritidsnämnd	0,1
Miljö- och samhällsnämnd	0,2
Socialnämnd	0,2
Utförarstyrelse	1,0
Valnämnd	
Vård- och omsorgsnämnd	13,3
Överförmyndaren	
Totalt	19,45

Nämndernas effektiviseringar finns redovisade under respektive nämnd.

Demografiska ramförändringar

I budgetramarna ingick preliminära justeringar för demografiska förändringar 2019–2021. Dessa har senare justerats för Gymnasieskolan, för Barn- och utbildningsnämnden och för Vård- och omsorgsnämnden utifrån den i oktober 2018 reviderade befolkningsprognosen.

PO-pålägg, arbetsgivaravgift

I budgetramarna för 2019 ingår ett PO-pålägg på 39,17 %. Därutöver belastas verksamheten med ett påslag på 0,05 % för utfördelning av kommunens premiekostnader för ansvarsförsäkring. Summa pålägg således 39,22 %.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader kan sägas bestå av fyra delar; direkta pensionsutbetalningar,

utbetalning av intjänad pension till anställda för individuell placering, skuldförändring för kompletterande ålderspension (för löner överstigande 7,5 basbelopp) samt en finansiell kostnad.

För 2019 budgeteras pensionsutbetalningar med 92,4 mnkr, utbetalning av intjänad pension (avgiftsbestämd ålderspension) 116,9 mnkr, skuldförändringen till 19,3 mnkr och den finansiella kostnaden till 9,2 mnkr. Totalt budgeteras pensionskostnader med 237,8 mnkr inklusive särskild löneskatt. I planen 2020–2021 motsvarande kostnad 254,6 mnkr respektive 281,7 mnkr.

Den budgeterade pensionskostnaden grundas på KPA:s pensionskultsberäkning och prognos från augusti 2018, samt en bedömning av OPF-KL's (pensionsavtal förtroendevalda) inverkan på pensionskostnaderna och ett antagande av de senaste årens högre utbetalning av pensioner från pensionsförpliktelsen än det som KPA lämnar i sina prognoser.

Kapitalkostnader

Varje nämnd och förvaltning ”belastas” i driftbudgeten med kapitalkostnader som består av två delar – internränta och avskrivning. Internräntan är oförändrad och för 2019 uppgår den till 1,92 %, som motsvarar kommunens egen finansieringskostnad i årsbokslutet 2016.

Avskrivningen skall motsvara värdeminskningen på inventarier och anläggningar.

Resurstillskott

Utöver tidigare nämnd uppräknig av ramar med personalkostnader har sedvanliga tillskott/avdrag för demografi, kapitalkostnader, internränta etcetera justerat nämndernas ramar.

Uppräknig för övriga kostnader görs för 2019 med 1,9 %. För åren 2020 och 2021 är övriga kostnader i ramarna uppräknade med 2,1 % respektive 2,0 %.

Mnkr	Demografiska förändringar	Övr resurstillskott/förändring	Totalt
Barn- och utbildningsnämnd	21,8	6,6	28,5
Kommunstyrelse		1,6	1,6
KS - Buffert löner		-35,8	-35,8
KS - Central buffert LSS		-13,5	-13,5
KS-Gymnasieskola	-4,5		-4,5
Kultur- och fritidsnämnd		37,4	37,4
Miljö- och samhällsnämnd		5,3	5,3
Socialnämnd		6,9	6,9
Utförarstyrelse		-10,6	-10,6
Vård- och omsorgsnämnd	18,5	16,3	34,8
Jämtlands Räddningstjänstförbund		2,1	2,1
Överförmyndaren		1,6	1,6
Totalt	35,8	18,0	53,8

Tabellen exkluderar Kommunrevision och Valnämnd.

Den totala driftbudgetökningen är netto 228 mnkr. De stora resurstillskotten för Vård- och omsorgsnämnden avser, utöver demografiska förändringar, ersättning för ökade kostnader för personlig assistans, tillskott för LSS- och SOL boenden samt betalningsansvar. För Barn- och utbildningsnämndens avser tillskotten, utöver demografiska förändringar, statsbidrag till skolstart vid 6 års ålder, nyanlända i grundskolan och skolkostnadsutredningen samt upptrappning av tillskottet från 2017 för bibass, skolledare, svenska som andra språk och giftfri förskola och 15 lärarassistenter.

Till kommunstyrelsens ram har nu lagts in tillskott som avser en tjänst till Folkhälsa och sociala investeringsfonder. Poster som tidigare funnits för oförutsedda behov under kommunfullmäktiges respektive kommunstyrelsens ansvar har till viss del tagits bort och det kvarstår 1 mnkr.

Till Kultur- och fritidsnämnden ges tillskott till driftskostnader för VM skidskytte, ökade hyreskostnader, ökade driftskostnader för Klanghallen och Litsbacken. Dessutom ges nämnden tillskott i form av överföring av fritidsgårdsverksamhet från barn- och utbildningsnämnden och överföring av ram för kultur- och idrottsarrangemang från kommunstyrelsen.

För Miljö- och samhällsnämnden ges tillskott till underhållsbeläggning och elbussar.

För Socialnämnden finns ett avdrag (7,5 mnkr) föranlett av nedtrappning av tillskottet från 2017 för arbetet med placeringar. Tillskotten avser överföring av verksamheten Kontaktfamiljer från vård- och omsorgsnämnden och tillskott till fler platser på härbärgen och trygghetsåtgärder.

Tillskotten för löneökningar 2018 som höjer nivån 2019 utöver personalbudgetuppräknings 2,5 % uppgår till ca 21 mnkr för hela kommunen.

1.5.6 Östersunds kommuns finansiella förutsättningar

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella ställningen och utvecklingen. I årsbudgeten beskrivs de ekonomiska sambanden på samma sätt som i årsredovisningen. Analysen bygger på fyra perspektiv; resultatet, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera finansiella problem och därigenom utgöra underlag för bedömningen om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning. I analysen i årsredovisningen används 15 olika nyckeltal som är kopplade till de fyra perspektiven. I budgeten har nio av dessa nyckeltal valts.

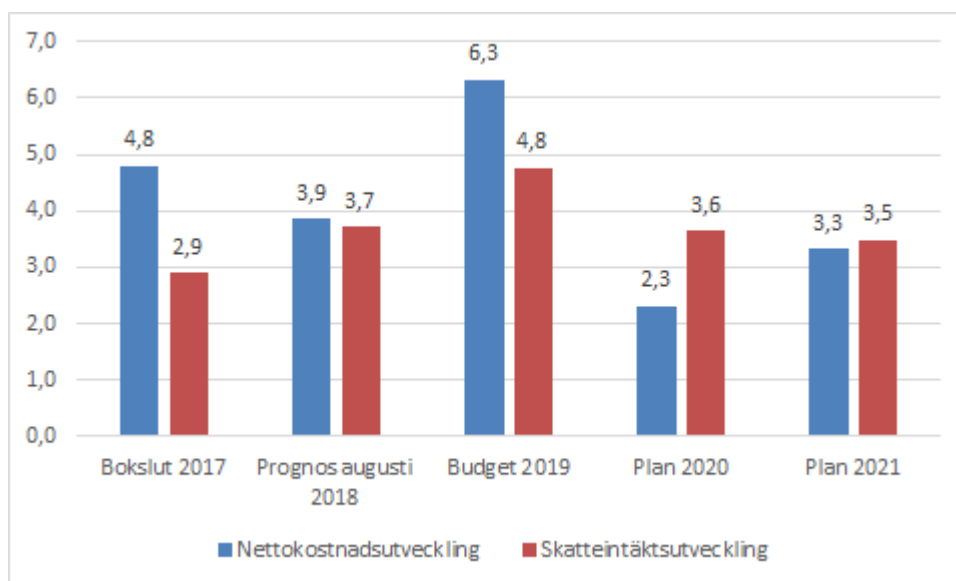
Resultat och kapacitet

Nettokostnadsandel

Driftkostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkterna inklusive statsbidrag som går till den löpande verksamheten inklusive finansnetto. Om kommunen skall leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning skall nivån överstiga 98 %.

Nettokostnadsandel	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Verksamhetens intäkter och kostnader, netto	94,2%	94,4%	95,2%	93,9%	94,0%
Avskrivningar	4,7%	4,6%	5,0%	5,0%	4,7%
Finansnetto	-0,7%	-0,3%	-1,3%	-1,2%	-1,0%
Driftskostnadsandel	98,2%	98,6%	98,8%	97,7%	97,8%

Enligt budget för 2019 beräknas resultatet uppgå till 35,1 mnkr och driftkostnadsandelen uppgå till 98,8 %. Kommunens mål för god ekonomisk hushållning uppnås därmed inte år 2019. Vårt att notera är att de ökade avskrivningskostnaderna medför att utrymmet för verksamhetens kostnader minskar, det vill säga investeringarna tränger successivt ut verksamhet.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög självfinansieringsgrad innebär också att finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettoinvesteringar	327	434	458	449	472
Finansiering:					
Kassaflöde från egen verksamhet	252	239	247	314	316
Självfinansieringsgrad av investeringar	77%	55%	54%	70%	67%

Enligt budget 2019 uppgår investeringsnivån till högre belopp än vad som kan finansieras med egna medel. För åren 2019–2021 bedöms ett behov av upplåning med 200 mnkr för 2019 samt 150 mnkr respektive år 2020–2021. Detta innebär att kommunen kommer att ha en låneskuld på 795 mnkr vid planperiodens slut.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån kommunen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka kommunens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna i genomsnitt ligga på minst samma nivå som avskrivningarna.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettoinvesteringar	325	432	458	449	472
Avskrivningar	173	178	200	210	204
Nettoinvesteringar/avskrivningar	188%	243%	229%	214%	231%

Genom den höga investeringsnivån överstiger nettoinvesteringarna avskrivningsnivån.

Finansnetto

Med finansnetto menas skillnaden mellan finansiella kostnader och intäkter. Finansnettot är en viktig post i kommunens resultaträkning. Det extremt låga ränteläget bidrar till att de finansiella

kostnaderna under planperioden ligger på en förhållandevis låg nivå. Internbanksverksamheten genererar en positiv effekt på finansnettot med 17,6 mnkr för 2019. Ökningen av finansnettot i budget och plan jämfört med tidigare år beror på en budgeterad utdelning från Östersunds Rådhus AB på 31,4 mnkr.

Finansnetto	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Finansnetto	24,3	12,9	53,6	49,2	41,0

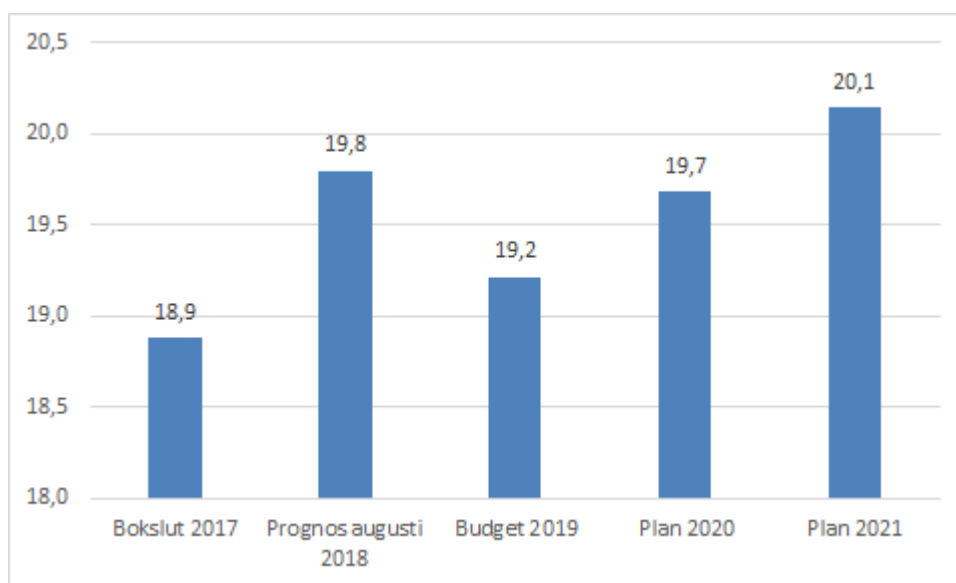
Årets resultat

De senaste tre årens resultat har legat under nivån 2% av skatter och generella statsbidrag. Även prognosen för 2018 ligger lite under den nivån. Det budgeterade resultatet för 2019 ligger inte i nivå med kommunens målsättning för god ekonomisk hushållning. I resultatet finns dessutom effektiviseringar på 19,45 mnkr som måste genomföras för att budgeterad nivå ska nås. I planen 2020–2021 ligger resultaten i nivån 2 % av skatter och generella statsbidrag. Detta gäller under förutsättning att ytterligare effektiviseringar görs under planperioden.

Årets resultat	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat	67,0	51,9	35,1	84,0	84,0

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Det är den långsiktiga trenden som är mer intressant än enstaka år. Nivån på soliditeten har de senare åren legat på ungefär samma nivå. Soliditeten bibehålls på samma nivå trots den ökade lånefinansieringen av investeringar genom att summan av pensionsförpliktelsens minskning och resultaten uppgår till ungefär samma nivå. Under planperioden 2019–2021 beräknas soliditeten i snitt ligga på 19,7 %. I diagrammet nedan är soliditeten beräknad inklusive internbanken medan begreppet soliditet enligt god ekonomisk hushållning är exklusive internbank.

Årets resultat, soliditet och nettoinvesteringar enligt riktlinje för God ekonomisk hushållning

I kommunens riktlinje för God ekonomisk hushållning har mål för årets resultat, soliditet inklusive pensionsförpliktelsen exklusive in- och utlåning internbank, samt nettoinvesteringarna i förhållande till skatter, utjämning och generella statsbidrag satts för definition av god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv. Soliditeten är beräknad exklusive in- och

utlåning internbank för att visa på kommunens egen betalningsförmåga. Om internbanken finns med påverkas soliditeten av hur stor låneverksamhet som pågår till och från kommunens bolag.

Årets resultat, Soliditet och Nettoinvesteringar enligt riktlinje för God ekonomisk hushållning	Mål	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat	Minst 2 %	0,9%	2,0%	1,9%
Soliditet	Minst 38 %	38,5%	38,5%	38,5%
Nettoinvesteringar	Högst 10 %	11,4%	10,8%	10,9%

I budget 2019 samt plan 2020–2021 uppnås inte målet för årets resultat och nettoinvesteringar 2019. I plan 2020–2021 uppnås inte målet för nettoinvesteringar.

Långfristiga skulder

Investeringsnivån och de låga resultaten medför behov av upplåning. Låneskulden som 31/12 2018 beräknas uppgå till 295 mnkr förväntas vid planperiodens slut ha ökat till 795 mnkr.

Internbankens upplåning beräknas 31/12 2018 uppgå till 4 850 mnkr och förväntas öka till 5 850 mnkr under planperioden.

En upplåning, för vidareutlåning till koncernbolagen, pågår i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

Likviditet ur ett riskperspektiv	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Likvida medel (Mnkr)	362	153	155	153	140
Likviditetsdagar 1)	33	13	12	12	11
Balanslikviditet 2)	66	44	41	42	40
Rörelsekapital (Mnkr) 3)	-295	-489	-510	-505	-523

1. Antal dagar som de likvida medlen vid respektive årsskifte räcker för kommunens utbetalningar
2. Med balanslikviditet avses omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
3. Med rörelsekapital avses omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder

För att bibehålla en rimlig betalningsberedskap budgeteras under planperioden en upplåning på 500 mnkr.

Kommunen disponerar från och med 2017 en kontokredit på 700 mnkr. Dessutom har för internbanksverksamheten avtal avseende kreditlöften på sammanlagt 0,9 miljarder kronor tecknats.

Pensionsåtagande

Pensionsåtagande	Bokslut 2017	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Avsättningar till pensioner	674	700	714	737	767
Pensionsförpliktelse äldre än 1998, ansvarsförbindelse	1 070	1 048	994	980	963
Totalt	1 744	1 748	1 708	1 717	1 730
Finansiella placeringar för pensioner, marknadsvärde	774	800	800	816	832
Summa återlån	970	948	908	901	898

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta den pensionsskuld som är redovisad som en ansvarsförbindelse (pensionsförpliktelser äldre än 1998). Kommunen redovisar från och med 2011 en del av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 som ansvarsförbindelse och då avsattes 433 mnkr i likvida medel.

Från 2014 har likvida medel uppgående till 172 mnkr avsatts för finansiering av pensionsskuld upparbetat från och med 1998.

Känslighetsanalys

Känslighetsanalys	Budget 2019
Ränteförändring med 1 % på låneskulden	4
Ränteförändring med 1 % påverkar ränteintäkter med	1,6
Löneförändring med 1 % inklusive PO samtlig personal i kommunen	26,1
Bruttokostnadsförändring med 1 %	47,2
Förändrad utdebitering med 1 kr	135,9
Förändring av befolkningen i kommunen, 100 personer	5,8
10 heltidstjänster (29 900 kr/månad) inkl PO	5,0

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på ca 26 mnkr. En procents förändring av kommunens verksamhetskostnader motsvarar ca 47 mnkr. En skattehöjning med 1 krona ger ca 136 mnkr, alltså drygt 14 mnkr per 10-öring. En befolkningsförändring med 100 invånare innebär ca 6 mnkr i ökade eller minskade skatteintäkter och statsbidrag.

Sammanfattande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att identifiera eventuella problem. Följande kan härledas ur den finansiella analysen.

1. Kommunen har under perioden planerade resultat som inte fullt når god ekonomisk hushållning.
2. Kommunens investeringsnivå under redovisad period medför ett behov av ökad upplåning med 500 mnkr. Vid 2021 års utgång beräknas låneskulden ha ökat från 295 till 795 mnkr.
3. Den ökade nyupplåningen tillsammans med ökade avskrivningskostnader medför en ökad finansiell belastning för framtiden.

God ekonomisk hushållning - finansiell målsättning

Kommunen har, i den ekonomiska planeringen, målet att det ekonomiska resultatet ska uppfylla kriteriet för god ekonomisk hushållning.

Finansiellt innebär det för kommunen ett resultat motsvarande 2 % av skatteintäkter och statsbidrag, för närvarande ca 80 mnkr per år. Målbilden har varit att större delen ska kunna användas för egenfinansiering av investeringar utöver avskrivningar. Därutöver bör resultatet ge möjlighet att amortera på lån som kommunen vid investeringstoppar enskilda år har tagit upp/behöver uppta.

Den nu lagda budgeten, exklusive reserv för oförutsedda behov, ligger på ett resultat om 0,9 %.

2 Sammandrag driftbudget/plan 2019–2021

2.1 Driftbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2018	Budget 2019			Plan 2020	Plan 2021
	Kommun bidrag	Kostnader	Intäkter	Kommun bidrag	Kommun bidrag	Kommun bidrag
Revision	2,7	2,8		2,8	2,9	2,9
Valnämnd	1,2	0,1		0,1	0,1	0,1
Överförmyndare	11,5	13,7		13,7	14,1	14,4
Kommunstyrelse	286,6	218,7	15,2	203,5	204,1	209,4
Kommunstyrelse, intäktsfinans		85,6	85,6	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelse, buffert löner	39,4	21,4		21,4	46,4	66,4
Kommunstyrelse - Gymnasieskolan	224,4	229,9		229,9	233,2	244,3
Central buffert - LSS-boende	13,5	7,5		7,5	7,5	7,5
Miljö- och samhällsnämnd *	137,9	86,5	35,0	51,5	54,0	56,7
Socialnämnd	282,6	489,6	102,7	386,9	382,6	391,4
Barn- och utbildningsnämnd	1181,6	1322,4	57,6	1264,8	1313,1	1361,0
Vård- och omsorgsnämnd	1403,5	1623,6	118,7	1504,8	1551,0	1598,6
Kultur- och fritidsnämnd	162,1	198,4	1,7	196,8	195,0	198,3
Utförarstyrelse/Tf; anslagsfinansierad	10,2	20,2	9,7	10,4	10,7	10,9
Utförarstyrelse/Tf; taxefinansierad	0	147,6	147,6	0,0	0,0	0,0
Utförarstyrelse/Tf; kommunbidrag	9,5	3,5		3,5	8,0	12,4
Utförarstyrelse/Tf; anslagsfinans		100,6	6,5	94,1	89,9	90,2
Utförarstyrelse/Tf; intäktsfinansierad	-4,3	817,4	821,6	-4,2	-4,6	-4,6
Utförarstyrelse/Sf **	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räddningstjänstförbund	36,5	39,4		39,4	40,3	41,3
Interna poster mellan nämnderna	0	-563,0	-563,0	0,0		
Totalt	3 798,4	4865,8	838,9	4 026,9	4148,4	4301,3

*beslut om omdisponering i kommunfullmäktige i februari 2019.

** Utförarstyrelsen Serviceförvaltning upphör 31 dec 2018.

2.1.1 Satsningar

Mnkr	Satsningar
Barn- och utbildningsnämnd, 15 lärarassistenter	2,6
Socialnämnd, fler platser härbärgen	1,0
Socialnämnd, trygghetsåtgärder	1,0
Totalt	4,6

2.2 Exploateringsbudget

Mnkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan2021
Exploateringsinkomster	44,0	29,9	25,9
Exploateringsutgifter	-18,0	-34,3	-18,8
Resultat exploatering	26,0	-4,4	7,1

2.3 Investeringsbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
TOTAL BUDGET FÖRDELAS			
Barn- och utbildningsnämnd	53,6	61,8	42,6
Kommunstyrelsen	52,0	36,4	28,6
Kultur- och fritidsnämnd	50,3	92,8	134,0
Miljö- och samhällsnämnd**	1,7	1,7	1,7
Socialnämnd	1,2	1,2	1,2
Utförarstyrelse/Serviceförvaltning*	0,0	0,0	0,0
Utförarstyrelse/Teknisk förvaltning	238,6	223,2	240,6
Vård- och omsorgsnämnd	60,6	31,7	23,7
TOTALT	458,0	448,8	472,4
FINANSIERINGSFORM			
Skattefinansierade investeringar	307,5	292,9	275,3
Lönsamma investeringar	32,6	8,7	8,7
Intäktsfinansierade investeringar	14,8	12,5	18,5
Taxefinansierade investeringar	103,1	134,7	169,9
TOTALT	458,0	448,8	472,4
Belopp i 2019 års nivå. Anslagsnivå framgår av specifikation sid 112			

*Omdisponering utifrån organisationsbeslut.

** Omdisponering utifrån organisationsbeslut i kommunfullmäktige i februari 2019.

2.3.1 Större investeringsobjekt

Mnkr	Totalt per objekt	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Membranfilter, VA	360	50	83	110
Ombudgetering - rivning Rådhuset	*	12	-	-
Äldreboende	*	15	-	-
Palmcrantzskolan	*	8	-	-
Lugnviksskolan	*	3	-	-
Fjällängsskolan	71	3	48	20
Storsjöskolan	*	12	-	-
Tavelbäcksskolan	*	4	-	-
Ny förskola Odensala 8 avd	*	5	-	-
Ny förskola Odensala 6 avd	*	2	-	-
Storsjöbadet	229	15	86	128
Stadsmiljöavtalet	66	21	38	7
SOL-boende	12	-	12	-
LSS-boende	12	9	3	6
Litsbacken		5		
* Endast projekteringsmedel				

3 Finansiell plan 2019–2021

3.1 Resultatbudget

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos aug 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Verksamhetens intäkter	917 500	859 539	860 000	875 838	893 093	897 093
varav intäkter exploatering:		12 000		12 500	11 500	10 500
Besparing					51 593	80 025
Verksamhetens kostnader	-4 405 300	-4 489 286	-4 483 700	-4 718 430	-4 870 164	-5 045 171
Avskrivningar	-172 700	-177 832	-177 800	-199 592	-209 685	-204 487
Jämförelsestörande poster						
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-3 660 500	-3 807 579	-3 801 500	-4 042 184	-4 135 163	-4 272 540
Skatteintäkter	2 820 600	2 902 453	2 906 400	2 992 294	3 095 127	3 217 187
Gen. statsbidrag och utjämning	882 600	949 938	934 100	1 031 350	1 074 873	1 098 340
SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATS BIDRAG	3 703 200	3 852 391	3 840 500	4 023 644	4 170 000	4 315 527
Finans. intäkter, likviditet m m	61 700	500	21 200	47 765	47 615	47 665
Finansiella intäkter Intern bank		23 837		25 500	38 000	50 500
Finansiell intäkt Jämtkraft		32 000				
Finansiella kostnader, lån m m	-37 400	-5 262	-8 300	-5 000	-9 000	-12 500
Finansiella kostnader Intern bank		-4 437		-5 500	-18 000	-30 500
Aktieägartillskott Rådhus AB		-32 000				
Finansiella kostnader, ökning pensionsskuld		-6 776		-9 168	-9 452	-14 152
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	67 000	52 674	51 900	35 057	84 000	84 000
Extraordinära poster						
Extraordinära kostnader						
ÅRETS RESULTAT	67 000	52 674	51 900	35 057	84 000	84 000

3.2 Kassaflödesbudget

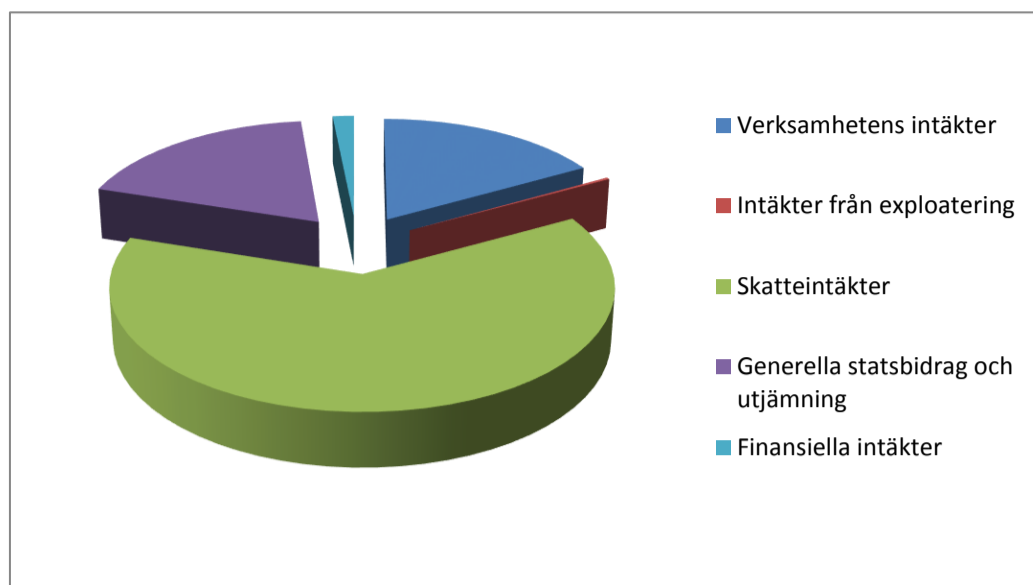
Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	67 000	52 674	51 900	35 057	84 000	84 000
Justering för av- och nedskrivningar	172 700	177 832	177 800	199 592	209 685	204 487
Justering förändring pensionsavsättning		17 253		14 349	22 698	29 972
Just för övriga ej rörelsek.påverk. poster	12 100		24 600	-2 272	-2 484	-2 504
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet</i>	<i>251 800</i>	<i>247 759</i>	<i>254 300</i>	<i>246 726</i>	<i>313 899</i>	<i>315 955</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-5 700		-7 700			
Ökning /minskning förråd	200					
Förändring exploateringsstillgångar	-5 300		-15 500			
Ökning/minskning kortfristiga skulder	129 300		7 900			
<i>Kassaflöde från löpande verksamhet</i>	<i>370 300</i>	<i>247 759</i>	<i>239 000</i>	<i>246 726</i>	<i>313 899</i>	<i>315 955</i>
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Nettoinvesteringar	-325 100	-300 000	-432 000	-457 960	-448 750	-472 400
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	300		600			
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-602 900	-9 600	-20 800	-12 000	-13 000	-14 000
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	588 200		400			
Investeringar i exploateringsstillgångar		-24 900		-17 950	-34 300	-18 800
Försäljningar av exploateringsstillgångar		29 600		43 981	29 900	25 900
<i>Kassaflöde från invest.verksamh.</i>	<i>-339 500</i>	<i>-304 900</i>	<i>-451 800</i>	<i>-443 929</i>	<i>-466 150</i>	<i>-479 300</i>
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Upptagna lån Intern bank	300 000			700 000	150 000	150 000
Varav kommunen				200 000	150 000	150 000
Amortering internbank		-22 000	-150 000			
Varav kommunen		-15 000				
Ökning av långfristiga fordringar	-300 600			-500 000		
Investeringsbidrag	5 100		2 800			
Minskning av långfristiga fordringar		7 000	150 100	79	79	79
<i>Kassaflöde från finansieringsverksamhet</i>	<i>4 500</i>	<i>-15 000</i>	<i>2 900</i>	<i>200 079</i>	<i>150 079</i>	<i>150 079</i>
ÅRETS KASSAFLÖDE	35 300	-72 141	-209 900	10 776	-10 072	-13 266
Likvida medel vid årets början	327 100	148 300	362 400	152 500	155 376	153 204
Likvida medel vid årets slut	362 400	76 159	152 500	155 376	153 204	139 938

3.3 Balansbudget

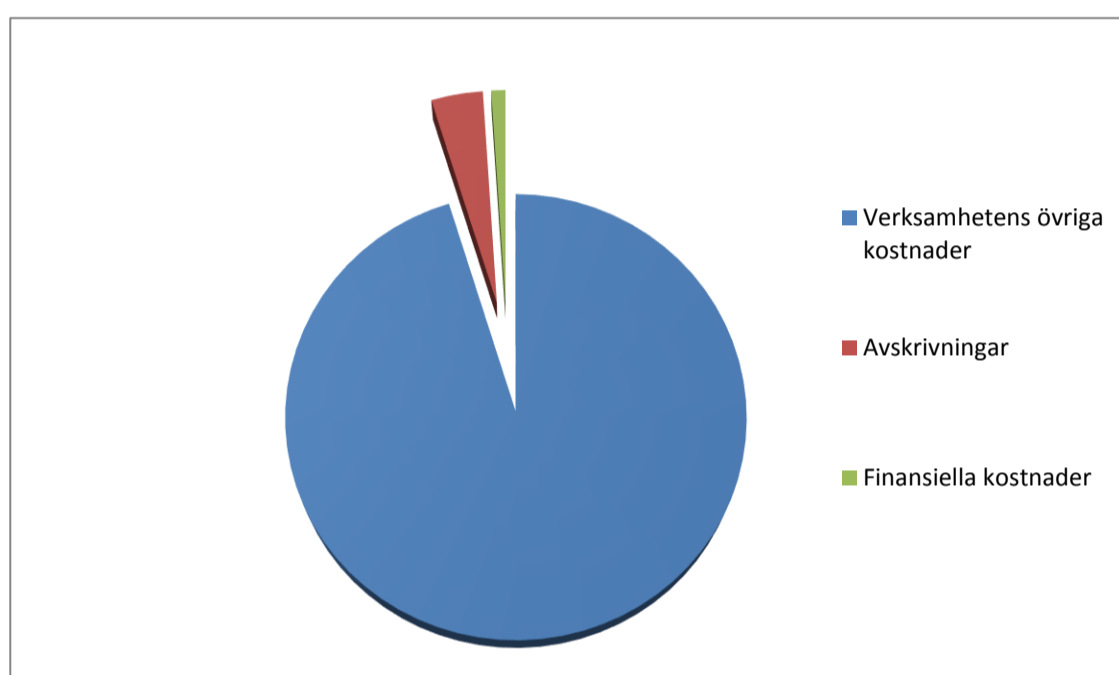
Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Prognos augusti 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	400	1 200	400	400	400	400
Mark, byggnader, anläggningar	2 618	2 844	2 847	3 079	3 294	3 536
Maskiner och inventarier	400	551	200	731	890	011
Maskiner och inventarier	177 500	198 317	202 900	228 737	252 643	279 435
Aktier och andelar	636 600	635 000	638 400	638 400	638 400	638 400
Pensionsmedelsförvaltning	691 900	698 500	710 500	722 500	735 500	749 500
Långfristig fordran	7 400	6 800	7 300	7 221	7 142	7 063
Utlåning Intern bank	4 705	4 703	4 555	5 055	5 055	5 055
	000	000	000	000	000	000
Summa anläggningstillgångar	8 837	9 087	8 961	9 731	9 983	10 265
	200	368	700	989	975	809
Omsättningstillgångar						
Exploateringstillgångar	-3 300	-41 700	12 200	-11 559	-4 675	-9 271
Förråd m.m.	1 200	1 400	1 200	1 200	1 200	1 200
Kortfristiga fordringar	206 100	200 400	213 800	213 800	213 800	213 800
Kassa och bank	362 400	76 159	152 500	155 376	153 204	139 938
Summa omsättningstillgångar	566 400	236 259	379 700	358 817	363 529	345 667
SUMMA TILLGÅNGAR	9 403 600	9 323 627	9 341 400	10 090 806	10 347 504	10 611 476
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL						
Eget kapital	2 845	2 911	2 897	2 932	3 016	3 100
	500	374	400	457	457	457
-därav årets resultat	67 000	52 674	51 900	35 057	84 000	84 000
Avsättning för pensioner	674 300	681 753	699 700	714 049	736 747	766 719
Övriga avsättningar	15 500	16 400	15 500	15 500	15 500	15 500
Upplåning Intern bank	5 000	4 958	4 850	5 550	5 700	5 850
	000	000	000	000	000	000
-varav kommunens lån	295 000	255 000	295 000	495 000	645 000	795 000
Investeringsbidrag	7 400	2300	10 000	10 000	10 000	10 000
Kortfristiga skulder	860 900	753 800	868 800	868 800	868 800	868 800
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL	9 403 600	9 323 627	9 341 400	10 090 806	10 347 504	10 611 476
Soliditet	30,3%	31,2%	31,0%	29,1%	29,2%	29,2%
Soliditet inkl ansvarsförbindelse	18,9%	19,6%	19,8%	19,2%	19,7%	20,1%
Ansvarsförbind, pensioner	1 069 981	1 081 173	1 048 400	993 749	979 788	962 936

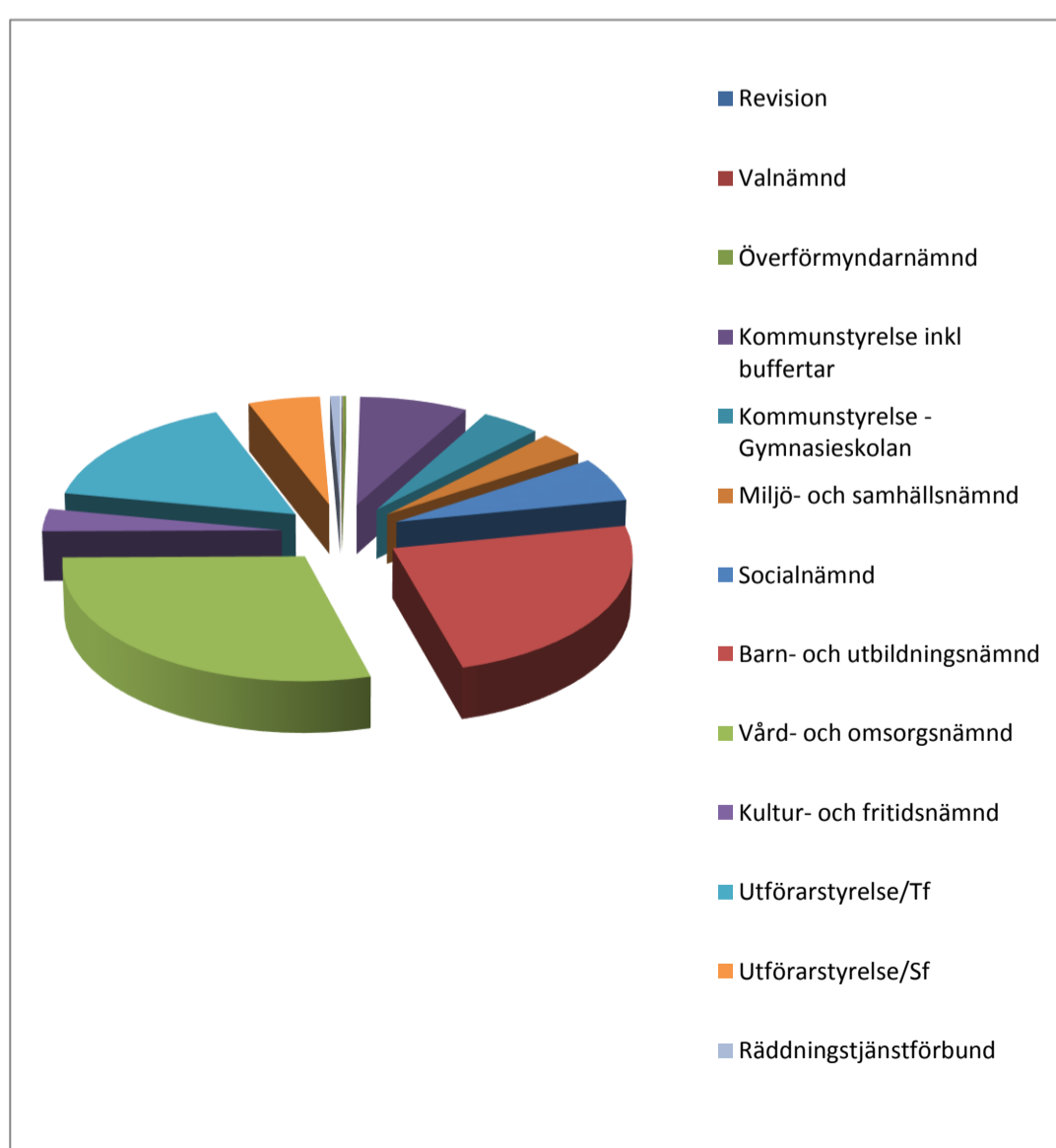
1 Kommunens budgeterade intäkter 2019

2 Kommunens budgeterade kostnader 2019, brutto

3 Fördelning Verksamhetens budgeterade kostnader 2019, brutto

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Barn- och utbildningsnämnd

**Vända elevresultatens negativa trend
förutsätter stabil ekonomi under kontroll och
fokus på strukturerad utveckling,
samt uppföljning av undervisningen.**

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	34
1.1	Uppdrag.....	34
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>34</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	34
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>36</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	36
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>36</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>37</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>37</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>37</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	37
1.5	Investeringar.....	39
1.6	Underskrifter.....	41

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämndens uppdrag är att bedriva utbildning i form av förskola, grundskola och grundsärskola utifrån statliga styrdokument så att alla barn 0-16 år når målen. Annan lagstadgad verksamhet som ingår är förskoleklass, fritidshem, öppen fritidsverksamhet samt tillsyn över 12 år enligt LSS. Icke lagstadgad verksamhet inom nämndens ansvarsområde är öppen förskola, som en del av kommunens familjecentraler, och annan pedagogisk verksamhet.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Hela kommunen växer. Östersund får fler och fler invånare vilket leder till ökat behov av förskole- och skolplatser. Därför föreslås ett antal ny-, om- och tillbyggnationer.

Barn- och elevhälsan kommer särskilt uppmärksamma och fortsätta arbeta mot psykisk ohälsa bland barn och unga för att förbättra förutsättningarna för att alla barn och elever ska nå målen. Bland annat kommer utbildningsinsatser av barn- och elevhälsans personal att genomföras.

Gratis busskort för unga är en viktig jämlikhetsåtgärd och bidrar samtidigt till mervärde som ger ökade möjligheter att bedriva undervisning utanför skolans geografiska område.

Ett förslag på kulturgaranti arbetas fram för att ta vara på alla ungas kreativitet och skapande under hela skoltiden, från förskoleklass och genom hela grundskolan. Detta kommer att ske i samarbete med kultur- och fritidsnämnden, andra kulturinstitutioner och kulturutövare.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Andelen elever som når gymnasiebehörighet i Östersund har sjunkit påtagligt de senaste åren. Förhållandevis låg andel av ungdomarna i kommunen studerar vidare efter gymnasiet. Den negativa trenden behöver vändas så att Östersunds kommun ska fortsätta växa och vara bra rustad för framtiden med bl a framtidstro bland unga och tillgång till rätt utbildad arbetskraft för framtidens yrken.

Kostnader och effektivitet

Inom ramen för BOUN:s uppdrag kan man se att kostnaden för förskolan ligger högre och grundskolan lägre jämfört med liknande kommuner.

För förskolan (inkl öppen förskola) i Östersund har kostnadsskillnaderna minskat de senaste åren jämfört med liknande kommuner, och kommer att minska ytterligare enligt den analys vi kan göra idag. Nettokostnadsavvikelsen* minskade mellan 2015 och 2016 från 17,5% till 16,3%. 2018 görs besparingar på förskolan vilket kommer att innebära att denna skillnad minskar ytterligare. När det gäller den öppna förskolan varierar tillgången mycket mellan olika kommuner, vilket också påverkar kostnadsbilden. Förskolan är viktig för att ge alla barn en bra start i livet.

När det gäller skolbarnsomsorg (fritidshem och öppen fritidsverksamhet) ligger kostnaderna lågt för Östersunds kommunen i jämförelse med både riket och jämförbara kommuner. 2015 låg nettokostnadsavvikelsen* -7,6%, d v s lägre än jämförelsegruppen. 2016 var skillnaden något mindre, -7,3%.

Kostnaderna för grundskolan ligger markant lägre än jämförbara kommuner. Enligt Kommunledningens rapport "Kvalité och effektivitet 2017" som utgår från 2016 års uppgifter är personaltätheten i grundskolan (elever/lärare) 12,4 elever/lärare. I jämförelse med liknande

kommuner har Östersund näst högst elevantal per personal. Snittet i riket är 12 elever/lärare.

Andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskolan är i Östersund 68,9 %. 2017 hade motsvarande andel minskat till 67,4%. Snittet i riket är 71,4 % 2016 och 72,4% 2017. I jämförelse med liknande kommuner ligger Östersund på plats 7 av 8, spannet bland liknande kommuner är från 68,8 % till 85,6 % 2016. Uppgifter från 2017 visar att Östersund sjunkit ytterligare, ligger nu lägst i spannet 67,4%-88,5%, jämfört med liknande kommuner d v s på plats 8 av 8.

I jämförelser med andra kommuner kan vi se att lönekostnader för grundskolan är det enda som ligger över snittet i riket. Däremot ligger inte personaltäthet över rikssnitt. Samtliga andra kostnader ligger under eller långt under rikssnitt. Det gäller kostnader för läromedel, kompetensutveckling, overhead, skolbibliotek, elevhälsa. Det innebär att bättre förutsättningar troligtvis behövs för att bedriva undervisning, t ex i form av resurser till kompetensutveckling, lärverktyg, administrativt stöd, skolbibliotek.

Det finns ett sammanvägt resultat framtaget utifrån kommunens värden för flera indikatorer i SKLs rapport Öppna Jämförelser grundskola (bl a betyg och nationella prov). När det gäller Östersunds kommun som lägeskommun låg Östersunds kommun år 2016 på plats 148/290 (plats 5 av 8 jämförbara kommuner). För de kommunala skolorna var placeringen 136/290 (plats 5 av 8) år 2016. Inför 2017 är det en negativ trend och placeringen för Östersund som lägeskommun är 182/290 och för de kommunala skolorna är placeringen 213/290.

Nämnden har funderat mycket på vad de sjunkande resultaten i verksamheten kan bero på. Är Östersund i en ny situation med bl a fler nyanlända och flerspråkiga, där tidigare erfarenheter inte räcker till? Påverkar resursnivån i grundskolan möjligheterna att lyckas med det förändrade uppdraget? Hur påverkas resultatet av den ökade personalomsättningen och att andelen behöriga lärare minskat? Frågorna är många. Nämnden är på flera sätt under omställning och har ännu inte klarat att hantera de förändrade förutsättningarna.

Elever i Östersunds grundskola beskriver personalbyten som den största förklaringen till de sjunkande betygsresultaten. Hösten 2017 gjordes personalneddragningar i grundskolan för att anpassa kostnader, organisation och personaltäthet utifrån kraftig neddragning av ersättning för nyanlända, vilket blev ett faktum för nämnden sent på våren 2017. Med den osäkerhet som fanns inför 2018 med ny resursfördelning, som bl a innebar omfördelning mellan enheter, och dessutom klara arbetet med att möta behoven hos alla nyanlända/utlandsfödda elever blev ytterligare neddragning av resurser under pågående läsår övermåttigt. För att anpassa verksamheten i förskolan och skola till rätt nivå, görs därför personalneddragningar fr o m hösten 2018.

Skolverket tar nu fram en ny återrapporteringsmodell av statsbidrag som innebär att kommuner måste visa en faktisk ökning av personaltäthet för att kunna nyttja statsbidragen för personalförstärkningar och inte riskera att bli återbetalningsskyldiga, vilket behöver beaktas vid kommande planering.

För att öka effektiviteten lämnar förskolan lokaler på Frösön och skolan i Brunflo. I samarbete inom regionen ska också skolskjutsar samordnas för en mer effektiv skolskjuts med kostnadsminskningar som resultat.

Trenden ska vända

För att vända trenden och nå bra resultat i förskola och skola krävs fokus på och utveckling av undervisningen i verksamheten utifrån alla barns olika behov, där långsiktigt arbete och kontinuitet är en förutsättning. Det skapar en positiv spiral, en attraktiv skolkommun, där utbildade lärare vill arbeta.

En annan faktor för att lyckas är ekonomisk stabilitet och mest resurser där det är störst behov. Redan i dagsläget finns signaler från verksamheten att grundbeloppet per barn/elev är för lågt för att bedriva verksamhet med en grundorganisation, vilket behöver ses över inför 2019.

Förutom grundbeloppet tilldelas resurser utifrån socioekonomiska förutsättningar, där störst behov finns. I förskolan är dessa resurser nu 26 mkr, som motsvarar från 11%-enheter av förskolans budgetomslutning, i grundskolan från 70 mkr som motsvarar från 20%-enheter av grundskolans budgetomslutning.

Nämnden behöver se över kostnadsfördelningen mellan förskolan och skolan för ett optimalt resursnyttjande som bidrar till bästa resultat i gymnasiebehörighet. När ytterligare omställning görs måste förändringen ske i lagom takt så att arbetet nära barn och elever inte påverkas negativt.

Ytterligare en framgångsfaktor som har forskningsbelägg och syns bland kommuner som lyckas är att låta nämnden fokusera på få, men relevanta mål kopplat till statliga uppdraget samtidigt som utveckling av undervisningen följs upp kontinuerligt flera gånger om året på ett strukturerat sätt över tid på huvudmannanivå.

Sammanfattningsvis föreslår nämnden att ekonomin och nya resursfördelningen får sätta sig för att skapa arbetsro i verksamheten och på så sätt minska risken att tilldelade och sökta statsbidrag uteblir. Tillräckliga resurser avsätts för att ge bra förutsättningar att behålla behörig personal som bedriver och utvecklar bra undervisning. Nämnden fokuserar på få mål, lägger fokus på utveckling av undervisningen och vänder trenden för barns och elevers resultat. På så sätt bidrar nämnden till att erbjuda både redan boende och inflyttande barn/elever en god grundutbildning som i en förlängning kan öka intresset att studera vidare efter gymnasiet.

*Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("Statistiskt förväntad kostnad). Resultat över 0 indikerar högt kostnadsläge, pga höga ambitioner och eller låg effektivitet.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	88,1%	92,3%	89,5%
Andel elever som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov i ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk åk 3, kommunala skolor		78,6%	78,1%
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	89,5%	86,5%	77,7%
Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, andel (%)	78,1%	77,3%	74,7%
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		81,61%	
Sjukfrånvaro tertial i %	7,5%	7,1%	6,5%
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	146 25 6	151 43 0	155 19 7
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	71,6%	73,24%	64,51%
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	90 480	92 545	98 592
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)		70,4%	
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5,1	5	5,2

1.3 Mål till kommunfullmäktige

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.	

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
3. Andelen elever som går ut grundskolan med behörighet till ett yrkesprogram ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Andelen elever som når målen ökar.
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	
14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giffri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Andelen behörig personal i förskola och skola tillhör övre skiktet i kommungruppen.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	180,0	185,0	190,0	195,0
Personalkostnader	807,0	854,0	854,0	854,0
Övriga kostnader	561,0	595,8	619,2	642,5
Kommunbidrag	1 188,0	1 264,8	1 283,2	1 301,5
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
Digitalisering	1	11,4	11,0

Motivering till behov utöver tilldelad ram

För att efterleva förändringar i skollag avseende digitalisering behöver utökning av tillgång till verktyg ske liksom kompetensutveckling och stöd i verksamheten, både vad gäller teknik och pedagogik. För att klara det utökade uppdraget med digitalisering enligt statliga dokument och nationell digitaliseringsstrategi kommer driftkostnader att öka motsvarande 15,8 mkr 2019.

Tidigare ramökning för IT-verktyg har tilldelats med 4,1 mkr. Behov av ytterligare ramökning 2019 är därför 11,4 mkr. Fr o m 2020 är motsvarande behov 15,1 mkr, vilket efter avräknad tidigare ramökning motsvarar 11,0 mkr.

Tidigare ramökning för uppgradering nätverk har redan nyttjats och använts till de ökade avgifterna för nätverk mot IT-enheten.

Se bifogad fil för mer information om nationella digitaliseringsstrategin.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
Skolskjutsar	0,5 mkr
Minskning lokalkostnader, Frösön fsk, Brunflo skola	1,5 mkr

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2019	2020	2021
Digitalisering 11,7 mnkr fördelas på fem år (2,34 per år)	0	0	0
Justering ny befolkningsprognos Barnomsorg, demografiska	-455	-1 062	-1 745
Justering ny befolkningsprognos Skolbarnomsorg, demografiska	-468	-1 094	-1 953
Justering ny befolkningsprognos Grundskola, demografiska	-29	-118	-177
Ökade matkostnader	500	500	500
Utökad hyreskostnad Kastalskolan multiarena se diariennr 1343 /2018	128	128	128
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	4 196	4 196	4 196
Överföring fritidsgårdsverksamhet till KFN	-13 861	-13 861	-13 861
Kommunens annonsering	-11	-11	-11
Strategisk kompetensförsörjning	-204	-204	-204
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	6 508	6 508	6 508
Gifrfri förskola	1 100	0	0
Satsning - 15 lärarassistenter	2 600	5 200	5 200
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	1 264 799	1 283 334	1 300 049

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar	11,5	9,4	9,0	
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	11,5	9,4	9,0	

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Arbetsmiljöåtgärder och inventarier inkl projektörer, kopiatorer mm.	R	3			9
it-verktyg	Lag	1	13,7	9,8	7,8
Parkskolan, inventarier	Lag	1	1		
Sjöängens förskola/Lugnviksskolan, total projektkostnad 181 mkr?	Lag	1	32	28	
Sjöängens förskola, inventarier	Lag	2		0,6	
Lugnviksskolan F-3, inventarier	Lag	2		3,4	
Palmcrantzskolan, total projektkostnad 398 mkr	Lag	1	30	128	136
Fjällängsskolan	Lag	2	3	48	20
Fjällängsskolan, inventarier	Lag	3			4,9
Storsjöskolan, total projektkostnad 288 mkr	Lag	1	12	102	121
Tavelbäcksskolan, total projektkostnad 128 mkr?	Lag	2	4		
Ny förskola Odensala, 8 avdelningar	Lag	2	5		
Ny förskola Odensala, 6 avdelningar, total projektkostnad 48 mkr	Lag	1	9	24	14
Ny förskola Odensala, 6 avdelningar, inventarier	Lag	3			0,9

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021

Kommentar

Uppgifter för Buf/BUN						
Bedömda investeringskostnader 2019-2023, samt utfall internhyra för respektive investering.						
Notera att internhyran är exkl befintlig internhyra. Uppgiften innefattar investering i sin helhet samt ökade driftkostnader för ökad yta.						
Internhyran är utifrån att den aktiveras när hela projektet är avslutat. Alternativt beräknas internhyran år för år när projekt sträcker sig över mer än 2 år.						

Uppgifter för Buf/BUN								
Objekt	2019	2020	2021	2022	2023	Summa	Int. hyra milj. kr	Kommentar
Storsjöskolan	12	102	121	50		285	Interhyra 2023="19",7	
Lillgården	5			21	38	64	Interhyra 2024	Det byggs ny 8 avd. fsk.
Ny förskola Odensala	9	24	14			47	Interhyra 2022=3,6 milj. kr	Kalkyl bygger på tidigare förskoleprojekt. 6 avd. Placering troligen i närheten av Tavelbäcksskolan
Tavelbäcksskolan	4			39	84	127	Interhyra 2024	Endsta förstudie. Byggnation beräknas ske tidigast 2022.
Ny skola stadsdel Norr						0		Ej fn med i investerings-sammanställning. Otydligt om det blir förhyrning eller att kommun bygger.
Fjällängskolan	3	48	20			71	Interhyra 2021=	
PC-skolan	30	128	136	99		393	Interhyra 2023="28" m ilj.kr	OBS! Kalkyl bygger på nybyggnation.
Lugnvikskolan				67	52	119	Interhyra 2024	Inväntar kalkyl nr 2.
Sjöängen	32	28				60	Interhyra 2021=2,9 milj. kr	Inväntar kalkyl nr 2.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Reinvesteringar	9 000	9 000	9 000
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo inventarier	400	0	0
Skattefinansierad	it-verktyg	5 200	800	7 800
Skattefinansierad	Parkskolan, inventarier	1 000	0	0
Skattefinansierad	Sjöängens förskola/Lugnviksskolan, tot projkostn 181 mkr	3 000	0	0
Skattefinansierad	Sjöängens förskola, inventarier	0	600	0
Skattefinansierad	Lugnviksskolan F-3, inventarier	0	3 400	0
Skattefinansierad	Palmcrantzskolan, total projektkostnad 398 mkr	8 000	0	0
Skattefinansierad	Fjällängsskolan	3 000	48 000	20 000
Skattefinansierad	Fjällängsskolan, inventarier	0	0	4 900
Skattefinansierad	Storsjöskolan, total projektkostnad 288 mkr	12 000	0	0
Skattefinansierad	Tavelbäcksskolan, total projektkostnad 128 mkr?	4 000	0	0
Skattefinansierad	Kastalskolan, Multiarena	1 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 8 avdelningar	5 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 6 avd, total projkostn 48 mkr	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 6 avdelningar, inventarier	0	0	900
		53 600	61 800	42 600

Endast projekteringsmedel tillstyrks till stora projekt.

1.6 Underskrifter

Niklas Daosson

Ordförande

Britta Gyllebring

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	44
1.1	Uppdrag.....	44
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>44</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	44
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>45</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	45
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>46</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>46</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>46</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>47</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	47
1.5	Investeringar.....	48
1.6	Underskrifter.....	49

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Kommunstyrelsens målgrupp är invånare i Östersunds kommun, näringsliv, föreningar och organisationer samt styrelser, nämnder, förvaltningar och anställda.

Kommunstyrelsen har kommunfullmäktiges uppdrag att leda, samordna och följa upp kommunens resultat och utveckling avseende kvalitet, verksamhet och ekonomi. I kommunstyrelsens lednings- och samordningsfunktion ingår:

- utveckling av den kommunala demokratin inklusive brukarinflytande
- den övergripande policyn för kommunen som arbetsgivare
- översiktlig planering av användning av mark och vatten inklusive infrastrukturfrågor
- mark och bostadspolitik, upprätthållande av en tillfredsställande markberedskap inklusive exploateringsverksamhet, bostadsförsörjnings och samhällsbyggandes främjande samt förvaltning (inte av byggnader) av markreserv för framtida exploatering och kommunens skogsmark (exklusive stadsnära skogar) samt utveckling av fastigheter
- svara för vuxenutbildning
- medge styrelser och nämnder att i förekommande fall förhyra externa lokaler
- energiplanering samt främja energihushållning
- främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen
- främja turismen med undantag av utveckling och förvaltning av kommunens turistanläggningar
- Jamtli
- övergripande informationsverksamhet
- den kommunala förvaltningsstrukturen
- arbetet med att förenkla de kommunala reglerna
- arbetet med att effektivisera den kommunala verksamheten
- kommunövergripande utveckling av informationssystem, e-förvaltning och informationsteknik samt utveckling av e-förvaltning och e-tjänster inom kommunstyrelsens ansvarsområde
- frågor som rör säkerhet, sårbarhet, krisberedskap, riskhantering och försäkringar inom hela den kommunala verksamheten
- medge utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar samt utbyte av pantbrev liksom andra därmed jämförliga åtgärder
- kommunens folkhälsoarbete i samråd med kommunens övriga nämnder och andra intressenter inom folkhälsoområdet. Ungdomars bruk av alkohol och narkotika ska särskilt uppmärksammas.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Budgetdirektiv har inte funnits tillgängliga i budgetprocessen. Eventuella uppdrag får kvitteras längre fram i processen.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Styrelsens verksamheter leder flera strategiska satsningar som syftar till ökad effektivitet/kvalitet.

Under 2018 pågår pilotprojekt i syfte att understödja medarbetardrivna förbättringar. Under

2019 kommer detta att spridas och vidareutvecklas.

Den pågående digitalisering som leds av förvaltningen innebär ökad effektivisering och höjd kvalitet inom dokumenthantering och ärendehantering. Detta skapar också förutsättning för ett framtida e-arkiv. Under året kommer arkivverksamheten att utökas på Lövsta företagscenter, under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av fullmäktige. Ledningsansvaret för kommunens processutveckling utvecklas genom att ett särskilt it-stöd implementeras.

Lednings- och styrningsverktyget Stratys integreras mot ekonomisystemet. Även integration mot lönesystemet utreds. Processerna för arbetsmiljöarbete kommer också att initieras i Stratsys.

Även lagefterlevnadskontroller kommer att implementeras i Stratsys.

En översyn sker för att minska administrationen kring kommunens annonsering.

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2018-05-08 ska kommunens och koncernens fastighetsinnehav samlas inom Östersunds Rådhus AB. Syftet är att säkerställa att Kommunkoncernen har en hållbar och effektiv organisation av samtliga kommunägda fastigheter med fokus på verksamhetsbehov och underhåll

En översyn av kommunens servicedeklarationer påbörjas under 2018. Resultatet får påverkan på 2019.

Kommunstyrelsen stödjer insatser för att möjliggöra och förstärka innovativa och tillväxtbefrämjande insatser och projekt i Region Jämtland Härjedalen i allmänhet och i Östersunds kommun i synnerhet.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Andel arbetslösa i åldersgruppen 16-25 år.	8,02%	6,79%	4,81%
Antal anställda feriepraktik	1 074	918	952
Andel unga som gått vidare till arbete eller utbildning efter avslutad arbetsmarknadsprogram			43,8%
Lärandeindex	92	92,2	100
Antal deltagare vuxenutbildning (heltidsstudier)	2 613	2 554	2 619
Antal deltagare svenska för invandrare	879	889	994
Antalet anmälda brott/1000 inv.	12,3 st	11,6 st	11,2 st
Antal nystartade företag	394	460	373
Antal etableringar	7	12	14
Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare	6,14	7,17	5,81
Antal företag i kommunen	7 144	7 343	
Värde i mätning av kommunens service till företag		3,09	2,99
Placering i Svenskt Näringslivs kommunranking	152	131	135
NöjdKundIndex i SKL:s undersökning Insikt	73		76
Antal invånare	61 066	61 745	62 605
Antal gästnätter	393 53	411 05	433 20
	9	0	4
Antal byggda bostäder			374
Antal säljbara villatomter 31/12	28		
Sjukfrånvaro hela kommunen	8,4	8,1	7,2
Medborgarna uppfattar Östersunds kommun som en attraktiv arbetsgivare			

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens budgetförslag innehåller mål kring de kommunövergripande mål där styrelsen har stor påverkansmöjlighet. Förutom mål arbetar man också med aktiviteter direkt kopplade till de kommunövergripande målen.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.	
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	

Förvaltningen kommer att bidra med aktiviteter som syftar mot innebörden i de kommunövergripande målen. Exempelvis implementeringen av inflytande/-delaktighetsstrategin för ungdomar som ska påbörjas under året.

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
4. Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år på gymnasiet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	Lärcentrum erbjuder utbildning till 80 % av gymnasiala bristyrken.
	Ungdomsarbetslösheten ska minska och ligga 1,5 % under riksgenomsnittet.
	Ungdomsarbetslösheten för utrikes födda ungdomar ska minska och ligga 1,5% under riksgenomsnittet.
	Av de vuxna som påbörjat arbetsmarknadsprogram har minst 30% gått vidare till arbete eller studier.
	Av de ungdomar som påbörjat arbetsmarknadsprogram har minst 50% gått vidare till arbete eller studier
	Minst 90% av de som avslutat Yrkesvux har fått relevant arbete efter avslutad utbildning.
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Minst 3 konkreta åtgärder ska genomföras utifrån Medborgarlöfte 2019.
	Minst 3 konkreta åtgärder med syfte att stärka medborgarnas krisberedskap ska genomföras.
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	Östersund har ett starkt platsvarumärke där index överstiger 58.
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Samtliga nya, kommunala, webbplatser och andra digitala lösningar ska uppfylla webbtillgänglighetsdirektivet.

Aktiviteter planeras kopplade till de kommunövergripande målen. Flera av aktiviteterna kommer att formuleras utifrån den fohälsoenkät som besvaras under 2018.

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Samtliga områden ska öka sin kunskap om hur verksamheten kan bidra till ett Ekologiskt hållbart Östersund. Varje område ska genomföra minst en inspirations- / informationsinsats kring klimatåtgärder.

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Kommunen behåller ett certifierat skogsbruk

Aktiviteter kommer att planeras under hösten 2018 baserade på bland annat förslag till klimatprogram och strategi.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
17. Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år	Minst 350 nya företag startas under året.
	Minst 7 etableringar sker där Näringslivskontoret medverkat.
	Minst en stor datacenteretablering sker 2019.
	Kommunen får betyg 3,25 som ett delmål för 2018 för bedömningsområdet "kommunens service till företagen" i Svenskt Näringslivs undersökning. Målet är att nå betyget 4, år 2021.
	Kommunen återfinns på plats 100 eller högre upp på listan för Svenskt näringslivs ranking.
18. Antalet invånare ska i genomsnitt öka med 450 personer per år.	
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	Ny intern organisation för ett effektivare arbete med att utveckla evenemang och arrangemang i kommunen färdigställs
20. Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden till år 2022.	
21. Kommunen har god finansiell hushållning	
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Kommunledningsförvaltningens värde på andel ambassadörer (för Östersunds kommun som arbetsgivare) ska öka.
	Kommunledningsförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller förbättras.
	Kommunledningsförvaltningens stressindex ska förbättras.

Flertalet mål baseras på kommunens tillväxtplan.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	100	100	100	100
Personalkostnader	187,6	184,0	184,0	184,0
Övriga kostnader	199,0	201,9	197,3	197,3
Kommunbidrag	286,6	285,9	281,3	281,3
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunstyrelsens budgetförslag baseras på nuvarande verksamhet. Eventuella, kommande, förändringar baserat på den utredning av kommunens tjänstemannaorganisation, som kommundirektören initierat, finns inte med i förslaget.

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Rang	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
--	------	-------------	--

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
Sparbeting	4,1

Tillkommande beslut efter budgetberedningen Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

- Effektivisering på 2,3 mnkr som ersätter sparbeting på 4,1 mnkr

	2019	2020	2021
Arbetssträningsplatser ska fortsätta 2019-2021	3 071	3 071	3 071
Oförutsedda behov ks och kf	15 000	15 000	15 000
Besparingar	0	0	0
Ramjustering kapitaltjänstkostnad i samband med apriluppföljning	-900	-900	-900
Sf effektiviseringskrav	-133	-133	-133
Sociala investeringsfonder (tot 3,3 mnkr per år 2019-2021)	1 000	2 141	3 282
50 % tjänst folkhälsa+Det minoritetsspolitiska arbetet	400	400	400
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	121	121	121
Arkivlokaler	800	800	800
Överf ram för bidrag till kultur- och idrottsarrangemang till KFN	-3 600	-3 600	-3 600
Kommunens annonsering	529	529	529
Kommunens annonsering klf:s del	-261	-261	-261
Strategisk kompetensförsörjning	600	600	600
Strategisk kompetensförsörjning klf:s del	-20	-20	-20
Upplösning av reserv oförutsedda behov	-15 000	-15 000	-15 000
Avsättning till reserv för oförutsedda behov	1 000	1 000	1 000
Överföring verksamhet ICORN till KFN	-400	-400	-400
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	0	0	0
Trygghetsåtgärder	1 000	1 000	1 000
Avsättning till reserv för oförutsedda behov	1 000	1 000	1 000
Överföring ekonomisk ram för ICORN till KFN	-400	-400	-400
Överföring ekonomisk ram för arbetsmarknad o lärande till SON	-91 325	-91 325	-91 325
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	203 494	199 985	201 126

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar	5,2	5,2	5,2	
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				

Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	5,2	5,2	5,2	

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Utökad arkivlokal Lövsta företagscenter		1	11,6		
IT-utveckling	Lön	2	1,7	1,7	1,7

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
---------------------	-----	----------	------	------	------

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
------------------	-----	----------	------	------	------

Kommentar

Investering i utökade arkivlokaler på Lövsta företagscenter är nödvändig. Behovet har förstärkts av beslutet om rivning av Rådhuslokalerna. Ärendet redovisas separat i kommunstyrelsen. Dnr 668-2018.

Investering i IT-utveckling sker endast om ett anskaffande är långsiktigt lönsamt. Lönsamhet kan t ex uppstå mha e-tjänster där integration med bakomvarande verksamhetssystem sker och rationaliserar processer.

**Tillkommande beslut efter budgetberedningen
Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker**

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Inventarier, datorer, möbler	200	200	200
Lönsam	Mindre markförvärv	5 000	5 000	5 000
Lönsam	IT-utveckling	1 700	1 700	1 700
Skattefinansierad	Utökad arkivlokal Lövsta företagscenter	11 600	0	0
		18 500	6 900	6 900

1.6 Underskrifter

AnnSofie Andersson

Ordförande

Anders Wennerberg

Förvaltningschef

EXPLOATERINGSBUDGET 2019 - PLAN 2021

		UB	kkkr	kkkr	kkkr
		2018-12-31	Resultat	Resultat	Resultat
Projekt	Text		2019	2020	2021
91233	Expl Söder	-1 040 265			
91510	Expl Sikvägen Mjälle	-256 599			
91518	Expl. Ind.omr. Torvalla A5, Störvägen	-294 759			
91521	Expl Odenskog	-705 432			
91524	Tomt i avslutat projekt	-2 258 205	750	500	1 500
91526	Expl Torvalla Falkfångarvägen	-4 417 416	1 250	1 000	1 000
91527	Expl norr om Hägnvägen	-3 630 055			
91528	Remonthagen	-2 057 984	1 000	500	
91529	Brittsbo	-4 348 437	750	500	
91560	Torvalla A2 Brosslarvägen	323 831	1 000	1 000	
91565	Blomstergården	9 389 415	1 000	1 000	
91580	Industrigata Torvalla 4:15	1 286 156			
91583	Skjutbanan 1 och 7	385 801			
91585	Mickel Ers	-550 000			
91586	Kardemumman	2 639 881			
91589	Stadsdel Knytta	1 200 000			
91590	Expl Ope 7:1	-1 115 215	1 750		
91591	Expl Mosebacke	0			
91592	Hjälmtorpet	281 458			
91594	Odenvallen Bo Klok	-12 980 825	3 000	2 000	
91595	Odensala Äng	-2 206 999	2 000		
91598	Stadsdel Frösö park	3 706 834			
91599	Biltema	82 700		2 000	5 000
91600	Krumhornet	51 023		2 000	2 000
91 601	G III torg	425 270			
91 602	Skogsmon etapp 2	2 800 000			
91 604	Tanken 1	219 796		1 000	1 000
91 606	Skogvaktaren	7 000 000			
91456	Utr kost Storsjö strand	9 700 000			
Summa		3 629 975	12 500	11 500	10 500

EXPLOATERINGBUDGET 2019-2021		Ingående balans	Budget 2019		Budget 2020		Budget 2021		Summa 2019-2021	Utgående balans före resultat	Kommentar	
Rev 180628_BG			Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter				
Projekt	Benämning	IB 190101	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	UB 211231	Inkomster	Utgifter	
91 233	Expl Översiktplan Söder	-1 040 265	-3 000 000			4 000 000			1 000 000	-40 265,00	Gatukostnader för Jernhusens projekt	Bygga om gata mellan Max och Viadukt söder
91510	Expl Sikvägen Mjälle	-256 599		400 000					400 000	143 401,00	Utbyggnad GC-väg ca 200 m, Förärrningskostnader	
91518	Expl. Ind.omr. Torvalla A5, Störvägen	-294 759	0	0	0	0			0	-294 758,56	Försäljning av de sista industritomterna	Fastighetsbildningskostnader
91521	Exploatering Odenskog	-705 432							0	-705 432,29	Exploateringsbidrag kv Släpvagnen	
91524	Exploatering tomt i avslutat projekt	-2 258 205	-1 200 000		-900 000		-900 000		-3 000 000	-5 258 204,93	Tomtförsäljning utanför exploatering	
91526	Expl Torvalla T1C, Falkfångarvägen	-4 417 416	-800 000	750 000	0	0			-50 000	-4 467 415,93	Tomtförsäljning	Slutföra projektet, park toppning vägar
91527	Expl norr om Hägnvägen	-3 630 055	-500 000			1 500 000			1 000 000	-2 630 054,80	Wipro option	Projektet belastas med 1,2 Mkr från projekt 91580, utbygg väg
91528	Expl Remonthagen	-2 057 984		850 000					850 000	-1 207 983,97		Parkätgärder
91529	Expl Brittsbo	-4 348 437		800 000	0	500 000			1 300 000	-3 048 436,61		Slutföra projektet park toppning vägar
91560	Torvalla A2 Brosslarvägen	323 831	-2 000 000	750 000	-2 000 000	500 000	1 000 000		-1 750 000	-1 426 169,00	Försäljning industrimark med skyltläge	
91565	Blomstergården	9 389 415		250 000	-16 000 000	1 000 000		1 000 000	-13 750 000	-4 360 584,92		Förvärv Fryshus -16, ersättn lokalhyresgäst, rivning fryshus
91580	Ind.gata Torvalla 4:15	1 286 156							0	1 286 156,41		Ska avslutas och kostnader flyttas över till 91527
91583	Skjutbanan 1 och 7	385 801							0	385 800,59	Osäkert projekt	
91585	Mickel Ers	-550 000		550 000					550 000	0,00	Tomtförsäljning	Fastighetsbildningskostnader
91586	Kardemumman	2 639 881		300 000	-2 000 000	1 300 000	-3 500 000	800 000	-3 100 000	-460 119,33	Tomtförsäljning	Detaljplan, Utbyggnad väg, va etc
91589	Stadsdel Knyttan	1 200 000		500 000	-4 000 000	5 000 000	-4 000 000	3 000 000	500 000	1 700 000,00	Tomtförsäljning	Utbyggnad VA och el, Privat exploatör
91590	Expl Ope 7:1	-1 115 215	-4 000 000	800 000	-500 000				-3 700 000	-4 815 215,00	Försäljning av Ope skola fastigheten inkl tomt nedsida väg	
91591	Expl Mosebacke	-5 386							0	-5 385,73		Extern exploatering avslutas.
91592	Hjälmtorpet	281 458	-281 458						-281 458	0,00	Pengar från SB budget	Ombyggnad gata till kommunal
91594	Odenwallen Bo klok	-12 980 825		1 500 000		1 000 000			2 500 000	-10 480 825,00	Intäkt byggrätt	Utbyggnad väg, trädplantering
91595	Odensala äng	-2 206 999							0	-2 206 999,11		Utbygg park och GC
91598	Stadsdel Frösöpark	3 706 834		2 000 000		8 000 000	-15 000 000	5 000 000	0	3 706 833,91	Intäkt byggrätt	Planprogram, detaljplan, utbyggnad VA och vägar samt elförsörjning
91 599	Bittema Karlslund 3:4	82 700	-13 000 000			3 000 000		500 000	-9 500 000	-9 417 300,00	Intäkt byggrätt, Överklagad DPL	Byggnation rondell 50%
91 600	Krumhornet-Fredriksson	51 023	-12 000 000	1 500 000		1 500 000			-9 000 000	-8 948 977,14	Intäkt byggrätt, ej laga kraft vunen DPL	Detaljplan, utbyggnad gata
91 601	G III torg	425 270		500 000		500 000			1 000 000	1 425 270,41	Osäkert projekt	Kostnader för utredning
91 602	Skogsmon etapp 2	2 800 000	-1 500 000		-1 500 000		-1 500 000	500 000	-4 000 000	-1 200 000,00	Tomtförsäljning	Utbyggnad gata till nytt område
91 604	Tanken 1	219 796	-5 700 000	500 000		500 000			-4 700 000	-4 480 203,75	Intäkt byggrätt	
91 606	Skogvaktaren	7 000 000	-3 000 000		-3 000 000		-2 000 000		-8 000 000	-1 000 000,00	Försäljning industrimark	Utbyggnad gata till nytt område
	Summa exkl Storsjö Strand	-6 075 411	-43 981 458	11 950 000	-29 900 000	28 300 000	-25 900 000	10 800 000	-52 731 458	-54 299 281		
91456	Utr kost Storsjö strand	9 700 000		6 000 000	-12 000 000	6 000 000	-12 000 000	8 000 000	-4 000 000	5 700 000,00		Kaj, gator, Sjöparken. GC-BRO. Ej saneringskostnader för etapp 2
	Summa ink Storsjö Strand	3 624 589	-43 981 458	17 950 000	-41 900 000	34 300 000	-37 900 000	18 800 000	-56 731 458	-48 599 281		

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	54
1.1	Uppdrag.....	54
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>54</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	54
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>55</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	56
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>56</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>56</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>56</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>56</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	56
1.5	Investeringar.....	60
1.6	Underskrifter.....	62

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för kulturskola, biblioteksverksamhet, fritidsgårdsverksamhet, bidrag/stöd till föreningar: barn- och ungdomsorganisationer, kulturella föreningar, studieförbund, hembygdsföreningar, samlingslokaler, föreningsägda anläggningar. Vidare ansvarar nämnden för samverkansråd Idrott, kommunens konst samt idrotts- fritids-, kultur- och turismanläggningar med undantag för Östersunds camping. Nämndens målgrupp är särskilt barn- och ungdomar, föreningar, allmänhet och besökare/turister, entreprenörer samt skolor och förskolor.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Nämnden har särskilt fått i uppdrag att skapa en meningsfull fritid för barn och unga som inte är beroende av vårdnadshavarnas ekonomi och bakgrund. Det innebär att nämnden kommer att behöva prioritera om i både verksamheter och bidragssystem.

Nämnden kommer att vara delaktiga i den kulturgaranti som innebär möjlighet för fler att ta del av och utöva kultur genom hela skoltiden på dagtid. Nämndens verksamheter har både kompetens då de olika aktörer på kulturområdet samt att nämndens egna verksamheter kommer att vara en viktig deli kommande kulturgaranti.

Nämnden kommer att prioritera sina resurser för att kunna införliva jämställdhetsperspektivet i all planering, beslut, genomförande och uppföljning av verksamhet.

Nämnden kommer i utveckling av anläggningar och platser för rörelse samt när det gäller bidrag och biblioteksverksamheten ta hänsyn för att underlätta för äldre att leva ett aktivt och meningsfullt liv.

Nämnden bidrar särskilt i arbetet kring att skapa ett nav på Gustav III torg, där ett kulturhus med bland annat bibliotek och konsertsal lyfts fram som centrala delar. För att kunna påbörja arbetet med att beräkna exakta behov av lokalytor för de olika verksamheterna, kostnad för verksamhetsspecifik utrustning samt kommande driftskostnadskalkyler behöver nämnden en utökad ram med 1 mnkr för 2019. I detta ingår både egna utökade resurser samt inköpta tjänster.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Kultur- och fritidsnämnden arbetar aktivt för att bidra till ett växande Östersund. Nämndens inriktning är att bidra till att skapa ett attraktivt Östersund, med särskild inriktning på barn och unga.

Effektiva processer kräver tydliga uppdrag till verksamheterna för att kärnverksamhet och stödverksamhet ska vara möjliga att följa upp. Här pågår ett arbete med att utveckla verksamhetsplaner för nämndens olika verksamheter.

Ett effektivt utvecklingsarbete med ständiga förbättringar och ett medborgar- och brukarperspektiv är framgångsfaktorer för att möta framtida utmaningar. Här fyller arbetet med kvalitet och uppföljning en viktig funktion. Det bekräftas bland annat av att det på nationell nivå har etablerats en myndighet för kulturanalys samt att centrum för idrottsforskning arbetar med att följa upp stödet till idrotten. Vidare att det på kommunal görs uppföljningar och utvärderingar via ex Kolada, Ung livsstil, kkok och den kommunuppföljning som genomförs av Myndigheten för delaktighet samt MUCF.

Under 2018 nämnden beslutat om att genomföra en utredning av kulturskolans verksamhet och

uppdrag, vilken kommer att vara klar våren 2019. Resultatet av utredningen kommer att ligga till grund för ett tydliggjort uppdrag framåt. Under 2018 genomförs också ett större arbete kring långsiktig anläggningsutveckling med syfte att få fram ett gott planeringsunderlag inför 2019 och framåt. Vidare planeras utredningsuppdrag för både fritidsgårdsverksamheten, biblioteksverksamheten samt översyn av nämndens bidrag.

I ansvaret ingår också ett antal internt beställda uppdrag, enligt beställare- och utförarmodellen samt externt upphandlade verksamheter. Här pågår ett arbete att både se över hur verksamheterna ska beställas och följas upp för att nå högsta kvalitet och effektivitet.

Östersund kommun har tre politiska planer som särskilt berör kultur-och fritidsnämndens politikområden. Dessa utgörs av Tillväxtplan, Plan för kultur och Plan för idrott, motion och rekreation samt kommande program för anläggningsutveckling och program för friluftsliv.

Syftet med planerna är att peka på insatser för att stärka kulturens och idrottens roll i kommunen. Planerna är styrande och vägledande för alla kommunala verksamheter i kommunen. Ansvaret för att kulturen och idrotten är en kraft och tillgång i kommunen delas av flera parter och därför vilar såväl planernas framtagande som det framtida arbetet på en bred samverkan mellan kommunen, föreningslivet och näringslivet.

Nämnden arbetar aktivt med att realisera programmets innehåll och har implementerat dem i ordinarie styrprocesser. Nämnden arbetar även aktivt med samverkan tillsammans med de parter som berörs av arbetet kring att förverkliga målen i programmen.

Kultur-och fritidssektorn berikar samhället och tillåter individen att växa. Tillgången till kultur-och meningsfulla fritidsaktiviteter är en viktig demokratisk fråga och ska särskilt prioriteras för barn och unga. Mötesplatser för diskussion, rörelse och konst är en förutsättning för ett starkt civilsamhälle och möjliggör skapande.

Kulturskolan som från hösten 2018 samlat alla verksamhet i utökade lokaler ska fortsätta att utvecklas och fler uttrycksformer ska rymmas inom verksamheten. Genom att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter, konst och kultur ska kulturskolans verksamhet nå ut till fler.

Fritidsgårdarnas verksamhet ska vara meningsfull och attraktiv för Östersunds ungdomar. Nämnden ska verka för fler billiga och avgiftsfria aktiviteter för barn och unga under skolloven.

Utveckling av ytor för rörelse, friluftsliv och idrott fortgår. Bland större projekt märkt utveckling av Storsjöbadet och ny servicebyggnad vid Frösö Ridcenter. Under 2019 riktas ett särskilt fokus på VM i skidskytte som genomförs på Östersunds skidstadion. I arbetet ingår också att öka tillgängligheten till Östersunds naturområden och parker för att främja folkhälsan och bidra till ökad utomhusvistelse. Vid uppförande av nya spontanidrottsytor ska jämställdhet beaktas för att säkerställa att satsningar på spontanidrott kommer alla till del.

Kultur är viktigt för den växande staden och ett kommande kulturhus utgör en betydelsefull plats i stadskärnan. I avvaktan på utredningen om kulturhus avvaktar nämnden vissa utvecklingsfrågor som rör lokaler för bibliotek och Ung i Östersund.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Antal genomförda aktiviteter för ökat valdeltagande.			
Antal aktiviteter för att nå medborgare som normalt inte deltar i verksamheterna.			
Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	44	44	44
Östersunds kommuns placering i Naturvårdsverkets ranking	55	75	33
Bibliotekets öppethållande (inklusive meröppet) utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	17	22	22
Minskad energiförbrukning vid Brunflobadet	-0,8%	-10,9%	-9,2%
Minskad energiförbrukning vid Hofvallen	6%	11,6%	-13%
Antal publika evenemang som nämnden stödjer			

1.3 Mål till kommunfullmäktige

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.	Nämnden ska genomföra verksamheter som bidrar till att valdeltagandet ökar i EU-valet 2019.
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	Nämnden skall prioritera insatser som når och lockar medborgare som normalt inte deltar i verksamheterna.

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	Verksamheterna ska prioritera insatser för att nå medborgare som normalt inte deltar i verksamheterna.
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	Östersunds placering i Naturvårdsverkets ranking Sveriges friluftskommun ska förbättras i förhållande till föregående år
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Verksamheterna ska kännetecknas av att medborgarna känner sig inkluderande och ha känslan av att alla behandlas lika.

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Vid nämndens anläggningar ska energiförbrukningen minska.
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Kultur- och fritidsnämnden ska inom sitt ansvarsområde skapa ökad medvetenhet om miljöns betydelse för ett ekologiskt hållbart samhälle. 80% av alla medarbetare ska delta på utbildning inom miljöområdet.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	Nämnden ska ge förutsättning för publika evenemang som lockar besökare till Östersund.
21. Kommunen har god finansiell hushållning	Nämnden skall arbeta för att tillgängliga resurser används på ett ekonomiskt hållbart sätt.
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Kultur- och fritidsförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska för varje år överstiga kommunen genomsnittliga värde.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	19,7	19,7	19,7	19,7
Personalkostnader	39	40	40	40
Övriga kostnader	142,8	144,7	139,7	139,7
Kommunbidrag	162,1	165	160	160

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

I kommunbidraget för 2018 och framåt är inte följande beslutade ombudgeteringar från andra nämnder medräknade:

13,5 mnkr Fritidsgårdsverksamhet

3,6 mnkr Evenemang

0,2 mnkr ICORN

0,5 mnkr rättelse för dubbla neddrag sänkta internhyror.

Totalt: 17,8 mnkr

Beslut finns även på att följande anslag ska tillföras budget 2019 och framåt. Det är dock inte medräknat eftersom de inte finns specificerade i ramen: preliminärt 6,8 mnkr Storsjöteatern, ökad hyra efter renovering.

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
Sänkt internhyra och internränta		0,5	Från 2019 och framåt
Programverksamhet kultur		2	Från 2019 och framåt
Anläggningsutveckling		1	Från 2019 och framåt
Ny skateboardlokal, föreningsdriven, hyra		0,3	Från 2019 och framåt
JK Arena, utökad hyra		1,4	Från 2019 och framåt
JK Arena utökad drift		1,2	Från 2019 och framåt
Utökad hyra Storsjöteatern		6,8	Från 2019 och framåt
Gustav III torg		1	2019
ICORN		0,2	Från 2019 och framåt
ICORN		0,3	2019
Evenemang/arrangemang		3,7	Från 2019 och framåt
Fritidsgårdsverksamhet		13,9	Från 2019 och framåt
Totalt		32,3	

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Sänkt internhyra och interränt

Vid ramfördelningarna inför budget 2018 minskades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 0,5 mnkr till följd av teknisk förvaltnings minskade internhyra och sänkt internränta. I budgetspeficikationen för 2018 ingår denna minskning i ett annat neddrag så dubbla minskningar har skett i kultur och fritidsnämndens budget 2018. Därför begär kultur- och fritidsnämnden återföring av dessa medel.

Programverksamhet kultur

Östersunds kommun har under en lång period i huvudsak låtit föreningslivet bedriva den allmänskulturella verksamheten i Östersund med mindre stöd från kommunen. Det har inte funnits någon budget för att planera och genomföra olika former av programverksamheter, musikakter, teaterföreställningar, konstutställningar, samt möta olika behov av aktivering i samband med olika evenemang i Östersund.

I jämförelse med kommungruppen större städer så ligger Östersund bland de med lägst kostnad då det gäller allmänskulturell verksamhet. I nämndens ansvar ingår att bidra till Tillväxtplanen och skapa mer kultur. I arbete ingår att skapa ett brett utbud av konstnärliga uttryck av hög kvalitet samt möjliggöra arrangemang, evenemang och attraktioner som både besökare och

invånare kan använda och ha glädje av. Nämnden begär utifrån det utökad ram med 2 mnkr i utökad ram från 2019.

Anläggningsutveckling

Kultur- och fritidsnämnden tar under året beslut om ett långsiktigt program för anläggningsutveckling. Programmet ger kunskap kring det övergripande underhållsbehovet på idrottsanläggningarna, behovet av utveckling och avveckling av idrottsanläggningar kommande 10 årsperiod, ge en samlad bild av hur behovet av nya idrottsanläggningar ser ut i kommunen kommande 20 årsperiod. Vidare visar programmet hur utvecklingen av idrottsanläggningar ska kunna möta befolkningsutvecklingen, hur utvecklingen av idrottsanläggningar ska kunna möta föreningslivets och idrottens utmaningar och behov samt hur utvecklingen av idrottsanläggningar ska kunna bidra till bättre möjligheter att utöva idrott och rörelse samt ökad folkhälsa för kommunens invånare.

För att kunna fortsätta det arbetet och möta de utmaningar som finns i en växande stad en stad med stora ambitioner när det gäller större evenemang och för att kunna möta behov kopplat till rörelse och folkhälsa behöver området kring anläggningsutveckling stärkas. Nämnden begär utifrån det utökad ram med 1 mnkr från 2019.

Hyresbidrag till skatelokal

Östersunds brädsklubb, som bildades 2016, har ingått ett samarbete med en fastighetsägare kring en lokal där föreningen nu inreder en skatelokal. Föreningen har av kultur- och fritidsnämnden fått ett etableringsstöd för 2018. För att föreningen ska kunna vara kvar i lokalen långsiktigt behöver de ett hyresbidrag med ungefär 300 tkr årligen. Kultur- och fritidsnämnden har inte möjlighet att täcka en sådan kostnad i sin budget. Nämnden begär utifrån det utökad ram med 0,3 mnkr från 2019.

Jämtkraft Arena

Under 2016 och 2017 har Jämtkraft Arena anpassats till FIFA:s och UEFA:s arenakrav för allsvenskt och internationellt spel. Vidare har vissa anpassningar skett utifrån begäran från Östersunds fotbollsklubb. Östersunds sport- och eventarena AB har beslutat och genomfört investeringarna och Kommunstyrelsen har beviljat bolaget investeringsmedel. För kultur- och fritidsnämnden innebär investeringarna en ökad hyreskostnad samt ökade driftskostnader. Kultur- och fritidsnämnden har från 2018 fått utökad ram för kostnader som rör Jämtkraft Arenas till- och ombyggnad under med 1,8 mnkr. Nu redovisar fastighetsägaren att de investeringar som gjordes 2016 inte varit medtagna i tidigare kostnadsredovisningar samt att övergången till komponentavskrivning ökar hyreskostnaden 2018 med ungefär 1,4 mnkr i förhållande till budget 2017 inklusive de intäkter som kultur- och fritidsnämndens tar in från Östersunds fotbollsklubb utifrån gjorda investeringar som föreningen ska finansiera.

Hyreskostnaden kommer preliminärt öka närmsta åren utifrån beräknade ränteökningar, varför förvaltningen föreslår att nämnden begär utökad ram med 1,4 tkr för 2019, 1,7 mnkr för 2020 och 2,0 mnkr för 2021.

Utbyggnaden av Jämtkraft Arena innebär att driftskostnaderna har ökat för nämndens utförare, framför allt kopplat till hantering av utökad antal läktare, en mer omfattande snöhantering på själva fotbollsplanen, att fjärrvärmen inte är utbyggd under hela A-planen vilket kräver manuell tining av mattans ytterdelar plus en i sin helhet större anläggning som ska driftas. Den ökade kostnaden för driften en normal säsong beräknas till ungefär 1,2 mnkr.

Storsjöteatern

Hyreskostnaden kommer att öka 2019 för Storsjöteatern efter genomförda om- och tillbyggnationer. Översiktligt beräknas kostnaden, framför allt kapitalkostnaderna, öka med preliminärt 6,8 mnkr vilket förvaltningen föreslår att nämnden begär utökad ram för 2019. Förvaltningen återkommer vid delårsbokslut med mera exakt siffra.

Gustav III torg, bibliotek och konserthall

I de politiska budgetdirektiven tas särskilt upp att arbetet kring att skapa ett nav på Gustav III torg där ett kulturhus med bland annat bibliotek och konsertsal ska fortsätta. För att kunna påbörja arbetet med att beräkna exakta behov av lokalytor för de olika verksamheterna, kostnad för verksamhetsspecifik utrustning samt kommande driftskostnadskalkyler behöver nämnden en utökad ram med 1 mnkr för 2019. I detta ingår både egna utökade resurser samt inköpta tjänster. Förvaltningen föreslår att nämnden ska begära utökad ram för 2019 med 1 mnkr

ICORN

I juni 2016 begärde kultur- och fritidsnämnden utökad ram hos kommunstyrelsen med 0,3 mnkr för att inrätta en fristad för utsatta kulturarbetare, enligt dnr 2107-2015. Denna summa har inte lagts in i ram utan endast beviljats för 2017. Förvaltningen föreslår därför att kultur- och fritidsnämnden begär fortsatt utökad ram då projektet inte är av ettårskaraktär utan fortgår. En fristadsperiod är två år och Östersunds kommuns första gäst togs emot februari 2018.

Region Jämtland/Härjedalen drar sig ur projektet ICORN och i februari 2017 tog kommunstyrelsen beslut om att omfördela budgetram med 0,2 mnkr från område Tillväxts budgeterade medel för kulturella och kreativa näringar till kultur- och fritidsnämnden, enligt dnr 144-2017, för att projektet skulle kunna fortgå. Kultur- och fritidsnämnden beslutade avsätta 100 tkr till projektet. Kommunstyrelsens beslut om omfördelning av budget togs inte med vid ramfördelningen inför 2018. Kultur- och fritidsnämnden begär nu ombudgetering av dessa medel.

Evenemang/arrangemang

I maj 2017 tog kommunstyrelsen beslut om att överföra 3,6 mnkr från sin arrangemangsbudget till kultur- och fritidsnämnden, enligt dnr 706-2017. Detta togs inte med vid ramfördelningen inför 2018. Förvaltningen föreslår därför att kultur- och fritidsnämnden begär ombudgetering av ram med 3,7 mnkr från och med 2019 och framåt, enligt beslut.

För VM 2019 har kultur- och fritidsnämnden budget för genomförande med 5 mnkr som är tillförd nämndens ramar.

Fritidsgårdsverksamhet

I december 2016 tog kommunfullmäktige beslut om att flytta fritidsgårdsverksamheten från barn och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden. Organisationsförändringen beslutades ske 1 januari 2018. Förvaltningarna har nu kommit överens om en budgetsumma för fritidsgårdsverksamheten som ska flyttas från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden. Förvaltningen föreslår att kultur- och fritidsnämnden begär hos kommunstyrelsen ombudgetering med 13,9 mnkr från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden, avseende fritidsgårdsverksamhet 2019 och framåt.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019

Till budget 2019 finns inga besparingar eller effektiviseringsskrav för Kultur- och fritidsnämnden.

**Tillkommande beslut efter budgetberedningen
Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker**

	2019	2020	2021
Kompensation till höjd internhyra och internränta	0	0	0
JK Arena utökad hyra	1 400	1 400	1 400
JK utökade driftkostnader	1 200	1 200	1 200
Övriga äskanden 4,8 mnkr fördelas på fem år (0,96 per år)	0	0	0
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	597	597	597
Överföring fritidsgårdsverksamhet från BOUN	13 861	13 861	13 861
Överf ram för bidrag till kultur- och idrottsarrangemang från KS	3 600	3 600	3 600
Kommunens annonsering	-27	-27	-27
Strategisk kompetensförsörjning	-9	-9	-9
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	10 112	10 112	10 112
Klanghallen	150	150	150
Överföring verksamhet ICORN från KS	400	400	400
Litsbacken	500	500	500
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	196 778	191 778	191 778

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar	59,5	6,5	2,5	
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	59,5	6,5	2,5	

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Gustavsbergsbacken, snöproduktionssystem och elförsörjning		1	1,5	0	0
Cykelåtgärder		2	0,5	0,5	0,5
Utegym		3	0,5	0,5	0,5
Biblioteksbus, mindre modell		4	2	0	0
Miljöinvesteringar		5	1,5	1,5	1,5
Konstnärlig gestaltning, Storsjö strand		6	1,5	0	0
Gustavsbergsbacken, fläktkanoner	R	2	0,8	0	0
Sporthallen, åtgärder mindre hallarna & gym	R	3	3,9	0	0
Storsjöbadet	R	1	15	66	128
Skidstadion, sågspån	R		0	2	0
Biblioteket, uppgradering återlämningsautomat	R		0	0,8	0
Anläggnings- och maskininvesteringar	R		0	0	2
Inventarier	R		0	0	0,5
Odenvallen, ismaskin	R		0	0	2
Östersunds arena, personalrum			0	2	0
Östberget			0	15	35

Kulturhus			3	10	68
Konstgräsplan			0	6	0
Friluftslivsinsatser			0	5	5
Gustavsbergsbacken, snöproduktion- och automatiseringssystem			0	0	3
Kulturskolan, tjänsteinstrument			0	0	0,4
Curlinghall			0	20	60
Ungas fritid			0	0	0
Anläggningsutveckling			0	0	0
TOTALSUMMA:			30,2	129,3	306,4

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
---------------------	-----	----------	------	------	------

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
------------------	-----	----------	------	------	------

Kommentar

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Inventarier m m	460	460	500
Skattefinansierad	Anläggnings- o maskininvest	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Tanne	4 000	0	0
Skattefinansierad	Gustavsbergsbacken, snöproduktionssystem och elförsörjning	1 500	0	0
Skattefinansierad	Gustavsberg, fläktkanoner	800	0	0
Skattefinansierad	Storsjöbadet	15 000	86 000	128 000
Skattefinansierad	Skidstadion, sågspån	0	2 000	0
Skattefinansierad	Biblioteket, uppgradering återlämningsautomat	0	800	0
Skattefinansierad	Odevallen, ismaskin	0	0	2 000
Skattefinansierad	Miljöinvesteringar	1 500	1 500	1 500
Skattefinansierad	Litsbacken	5 000	0	0
		30 260	92 760	134 000

Beslutade ombudgeteringar till 2019

Skattefinansierad	Sporthallen	4 500
Skattefinansierad	VM 2019	3 200
Skattefinansierad	Frösö ridcenter OTB	3 500
Skattefinansierad	Hofvallen	1 400
Skattefinansierad	Konstgräsplan	4 400
Skattefinansierad	Östersunds arena, förråd	1 500
Skattefinansierad	Brunflo ishall, ismaskin	1 500
		20 000

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

50 260   92 760   134 000

1.6 Underskrifter

Karin Thomasson
_____
Ordförande

Johan Palm
_____
Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Miljö- och samhällsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	65
1.1	Uppdrag	65
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>65</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet	65
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>66</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	66
1.3.1	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>66</i>
1.3.2	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>66</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr	67
1.5	Investeringar	69
1.6	Underskrifter	71

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för plan- och byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet, gatu- och trafikområdet, parker och stadsnära skogar, kollektivtrafikfrågor och färdtjänst, taxor och omfattning vad avser renhållning och VA, den kommunala lantmäterimyndigheten, GIS, kart- och mätproduktion, adressättning samt namnsättning av gator och allmänna platser. Nämndens målgrupp är allmänhet, företag och organisationer i kommunen, den kommunala förvaltningen samt organisationer och myndigheter.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Inga beslutade politiska budgetdirektiv per 2018-05-31.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Plan och bygg

Plan och bygg arbetar vidare med att bibehålla avdelningens fina handläggningstider. Högkonjunkturen inom branschen innebär utmaningar, dels på grund av det stora ärendeflödet och ett antal stora och komplicerade projekt, dels på grund av att den goda arbetsmarknaden gör att rekrytering av medarbetare ständigt pågår. Övergången till en digital bygglovsprocess, som innebär ökad kvalitet och effektivitet, både för medborgare, företag och internt för kommunen, är genomförd och nu pågår arbetet med att fintrimma det nya arbetssättet och sprida information om den nya e-tjänsten. På plansidan pågår arbete med översyn av taxan och intäkterna samt rätt prioritering av planuppdragen.

Miljö och hälsa

Under 2019 fortsätter arbetet mot ett digitalt arbetssätt, bla genom avveckling av pappersarkivet, utveckling av e-tjänster och effektivisering av tillsynsprocessen genom kortare tid för förberedelse och efterarbete vid tillsyn. Avdelningen undersöker möjligheten att överta ansvaret för ytterligare miljöbalktillsyn från länsstyrelsen. Miljö och hälsa deltar också i arbetet att utveckla samarbetet inom länet som bl a syftar till likartade bedömningar, effektivisering och ökat kompetensutnyttjande. I det strategiska miljöarbetet är ambitionen att utveckla ett arbetssätt som säkerställer att beslutade mål, ambitioner och aktiviteter för ett nå ett ekologiskt Östersund, genomförs inom hela kommunorganisationen.

Trafik och park

Under 2019 blir den viktigaste uppgiften att utveckla de nyanställda för att öka effektiviteten samt att fortsätta det övergripande planeringsarbete som startats. Många rutiner börjar komma på plats efter tidigare personalomsättning. Tydligare riktlinjer för verksamheten har tagits fram och arbetet att vidareutveckla dem fortsätter under 2019. Riktlinjerna ska avspegla beslutad budget för att säkerställa att driftsbudgeten är i balans. Underhållsplaner ska samordnas med förvaltningens GIS-arbete för att effektivisera underhållet. Personalutvecklande arbete genomförs löpande för att bibehålla kompetens och främja kvalitetsutveckling.

Kart och lantmäteri

Arbetet med att korta handläggningstiderna inom den kommunala lantmäterimyndigheten ska fortsätta även under 2019 och inom gis- och kartområdet ska verksamheten koncentreras kring produktutveckling och verksamhetsnytta. Digitalisering är ett fokusområde under året, både som intern dataleverantör och för de egna systemen.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Elförbrukningen för gatubelysning jämfört med föregående år, förändring i %.	-3,7%	-6,6%	-5,6%
Underhållsbeläggning över en treårs period, %.	2,2%	2,6%	2,5%
Kostnad väg- och järnvägsnät, parkering, kr/inv	1 300	1 510	1 444
Kostnad parker, kr/inv	253	246	253
Antal bostäder i antagna planer.	68 st	240 st	165 st
Antal bostäder i beviljade bygglov.	236 st	463 st	442 st
Antal bussresor landsbygd, tusental	480 st	395 st	410 st
Antal bussresor tätort, tusental	3 413 st	3 740 st	3 809 st
Antal cykelresor enligt mätpunkter	625 940 st	639 254 st	615 046 st
Cykelväg i kommunen, kommunal, meter/inv.	2,46	2,43	2,43
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl MFS, %	50,2%	56,81%	60,32%

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Miljö- och samhällsnämnden har valt att formulera nämndsmål inom de områden där nämndens verksamhet har en direkt påverkan och prioriterat de väsentligaste först. Detta har gjort att antalet mål är betydligt färre inför 2019 och de riktar främst in sig på områdena ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

1.3.1 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Koldioxidutsläppen från våra resor ska minska.
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Elförbrukning för gatubelysning ska minska med 2 % jfm med föregående år.
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Öka skyddet av Storsjöns vatten.
	Tydliggöra ekosystemtjänster och ekologisk kompensation.

1.3.2 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
21. Kommunen har god finansiell hushållning	Minst 2,5% av de kommunala gatorna ska beläggas under en löpande treårsperiod.
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	58,9	58,9	58,9	58,9
Personalkostnader	45,9	47,2	47,2	47,2
Övriga kostnader	146	152,1	152,1	152,1
Kommunbidrag	133	140,4	140,4	140,4
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Rang	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
5% indexuppräkning av ungdomskort		0,8	Gäller redan ingångna avtal, varaktigt.
Underhållsbeläggning, vart tredje år	1	4,3	
Höjd energiskatt (dvs högre kostnader för gatubelysningen)	2	0,15	Varaktigt
Fel uppräkning av lönekostnad fr 2017	3	0,1	Varaktigt
Utökade driftsområden park	4	0,6	Varaktigt
Utökade driftsområden gata inkl nya investeringar 2018	5	0,1	Varaktigt
Utökade driftkostnader, växthus	6	0,3	Varaktigt
GIS-samordning av kommunen	7	0,65	Varaktigt
Geografiska grunddata, gatubilder, snedbilder, tillgängliggöra data via primärkartan	8	0,95	Varaktigt
Framtagande av klimatanpassningsplan	9	0,15	
Kollektivtrafikhandläggare inkl särskild kollektivtrafik	10	0,6	Varaktigt
Framtagande av strategidokument kopplade till plan för naturvård och park	11	0,3	
Bildande av naturreservat på Östberget	12	0,3	
Permanent toalett surfbukten	13	0,05	Varaktigt

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Enligt avtalet gällande ungdomskorten ska priset för dessa justeras med 5% per år för åren 2017-2021. Kommunens ramar räknas upp med 1,9%. Miljö- och samhällsnämndens ram bör därför justeras med differensen mellan 1,9% och 5%, dvs 0,8 mkr.

1. För att nå en omloppstid på 40 år gällande underhållsbeläggning av kommunens gator och vägar krävs ett tillskott vart tredje år. Detta brukar miljö- och samhällsnämnden normalt inte behöva äska särskilt. Inför 2019 krävs ett tillskott på 4,3 mkr. (God ekonomisk hushållning gällande gator och vägar är, enligt SKL, en omloppstid på 25 år.)

2. Energiskatten beräknas öka inför 2019. 2017 var energiskatten i genomsnitt 21,4 öre/kWh. 2018 blir den 23,5 öre/kWh och 2019 troligen 25,1 öre/kWh. Kostnaden för gatubelysningen beräknas därför öka med 0,15 mkr per år.

3. 2017 räknades ramen gällande lönekostnader inte upp korrekt vilket innebär att ramen för både 2018 och 2019 är för låg. Miljö- och samhällsnämndens ram bör därför justeras med 0,1 mkr.

4 och 5. Trafik och park har övertagit ytor som exploaterats eller utvecklats av mark och exploatering. Detaljplaneförändringar har också medfört att trafik och park övertagit drift av större områden. Kommunen är ansvarig för att ytorna sköts efter de krav som är bestämda i miljö- och samhällsnämnden. Storsjö Strand, viadukt söder, parkmark vid Semsån, skolan i Lugnvik och Remonthagen mfl är exempel inom parkens område och viadukt söder, Ryttnarvägen, Sånghusvägen, gång- och cykelvägar vid Odensala ängar, Mosebacke

- Hjelmtorpsvägen, gatubelysning längs Lövstavägen mfl är exempel gällande ökad gatudrift.

6. Befintligt växthus på Blomstergården har dels uppnått sin teoretiska livslängd, dels kan det inte vara kvar på Blomstergården då området ska exploateras. Nytt växthus bör byggas i teknisk förvaltnings regi på Fagerbacken vilket innebär ökade driftkostnader på ca 0,3 mkr.

7. Kommunen GIS-arbete behöver samordnas för effektivitetsvinster och verksamhetsnytta. Åskandet på 0,65 mkr motsvarar en resurs/tjänst med mandat att utveckla kommunens GIS-arbete på alla förvaltningar. En resurs som kan visa på nyttan och också hjälpa alla förvaltningar med sitt GIS-arbete och skapa förutsättningar för digitalisering och effektiviseringar.

8. Geografiska grunddata består av flera delar, dels geodatasamverkan mellan myndigheter, dels kommunens egna geodata och kommunens egna verksamhetsdata. Finansiering av geodata centralt ökar möjligheten till verksamhetsnytta och effektiviseringar även hos förvaltningar som idag inte använder kommunens egna geodata. Ambitionshöjningen är bland annat geodata som införskaffas från konsulter och data som idag hämtas från olika "gratistjänster" med oklar kvalitet och begränsade användningsmöjligheter. Exempelvis skulle sneda flygbilder från låg höjd eller mätbara och daterade gatubilder kunna effektivisera många moment inom kommunen där ett platsbesök är nödvändigt idag, istället kan man göra ett "digitalt platsbesök". Detta kan snabba upp svarstider och minska koldioxidutsläpp eftersom en stor andel av platsbesöken kan undvikas. Dessutom är det ett effektivt sätt att digitalisera gaturummet och de offentliga miljöerna och informationen kan användas som underlag för kartering i stereo under icke mätsäsong.

9. Den pågående klimatförändringen kommer att påverka verksamhet, infrastruktur, byggnation mm i kommunen. Ett kunskapsunderlag ska tas fram som beskriver nuläget och de åtgärder som bör göras för att minska/förebygga effekten. Planen kommer att ligga till grund för strategiska avvägningar och prioriteringar vid beslutsfattande för att möta ett förändrat klimat.

10. Under 2016 och 2017 har det blivit väldigt tydligt att Östersunds kommun behöver ta ett större ansvar för sina egna kollektivtrafikfrågor än vad man först trodde när skatteväxlingen till regionen genomfördes 1/1 2015. Det har visat sig att kommunen behöver bevaka sina intressen på ett tydligare sätt för att säkerställa fortsatt kollektivtrafikutveckling i takt med att kommunen växer och nya bostadsområden kommer till. Kommunen måste bli bättre på att ställa krav, följa upp medelsfördelning/tilldelning och planera för framtiden. Detta gäller även färdtjänst och riksfärdtjänst. För att klara detta behöver kommunen rekrytera en kollektivtrafikansvarig på heltid.

11. Enligt Plan för naturvård och park ska ett antal strategidokument som beskriver hur man förverkligar planens intentioner tas fram. Miljö- och samhällsnämnden ska ta fram strategier inom sina ansvarsområden, det vill säga för parker, stadsnära skog och skyddsvärd natur. Med anledning av den snabba utbyggnadstakten i kommunen är det viktigt att strategierna tas fram skyndsamt. Detta ryms inte inom befintliga resurser.

12. Enligt kommunens ställningstagande i ÖP 2040 ska stadsnära grönområden prioriteras. Särskilt utpekade områden för inrättande av naturreservat är Östberget (och Lillsjön). Bildande av naturreservat är ett sätt för kommunen att arbeta med de övergripande målen om miljömässig hållbarhet och bevara den biologiska mångfalden. Det är också ett sätt att stärka det stadsnära friluftslivet, bidra till folkhälsa och minska behovet av att ta bilen.

13. Surfbukten har utvecklats till ett populärt rekreations- och aktivitetsområde. Under åren 2016-2018 har toalettmöjligheter lösts med flyttbara toaletter men det är dels en kostsam lösning, dels tillhandahålls toalett endast under två månader istället för året runt. En permanent toalett innebär ökade driftskostnader på ca 0,05 mkr.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
---------------------------------------	-------------

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2019	2020	2021
Indexuppräknning ungdomskort	0	0	0
Underhållsbeläggning vart tredje år	4 300	0	0
Övriga äskanden prioritering 2 med flera totalt 4,2 mnkr - Surfbukten fördelas på fem år	0	0	0
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	573	573	573
Kommunens annonsering	-106	-106	-106
Strategisk kompetensförsörjning	-9	-9	-9
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	0	0	0
Elbussar	300	300	300
Stadsmiljöavtalet	0	100	500
Motion gatubelysning	95	95	95
Överföring ekonomisk ram för verksamhet till Utförarstyrelsen TF	-94 098	-89 898	-90 298
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	51 492	51 492	51 492

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar	28,7	18,35	12,85	
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	28,7	18,35	12,85	

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Reparationer av Frösöbron.	R	1	3,5		
Underhåll industrispår i Lugnvik	R	2	1,0		
Plan för naturvård och park	M	3	1,0	1,0	
Toalett surfbukten	M	4	0,75		
Skattefinansierat, reinvesteringar					9,25
Skattefinansierat, baspaket löpande					3,6
Skattefinansierat, övrigt					13,3

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021

Kommentar

På Frösöbrons övergångskonstruktioner på Frösösidan har reparationer utförts under våren 2017 men ett totalt byte av skarven måste ske senast 2019 (helst 2018). Även belysningselen måste bytas då den är i dåligt skick. Detta arbete innebär ett behov av utökad investeringsram på 3,5 mkr. För åren 2020-2021 krävs investeringar enligt gällande flerårsplan, dvs reinvesteringar för broprogram på 1 mkr per år.

Delar av industrispåren i Lugnvik har uppnått sin teoretiska livslängd. Yttre påverkan och trafiklast har även bidragit till att minska livslängden. Ett akut renoveringsbehov finns för 150 meter av spåret vilket kräver en utökad investeringsram på 1,0 mkr 2019.

Östersunds Grönplan antogs 1994. Det finns ett akut behov av ett mera relevant planeringsunderlag för parker och grönområden samt för stadsnära skogar för att ge stöd i avvägningen mellan olika markanspråk och för att kunna bedöma om de mål för tillgång på grönyta som anges i översiktsplanen och i plan för naturvård och park efterlevs i nya planer och i befintliga områden. Det är också meningen att plan för naturvård och park ska konkretiseras och förankras geografiskt. Den största delen av beloppet skall sedan användas för att realisera åtgärder som identifierats och beslutats i planen.

Det handlar också om att identifiera kvaliteter/brister och att se på natur/grönyta som den tillväxtfaktor det är om det hanteras på ett bra sätt.

Surfbukten har utvecklats till ett populärt rekreations- och aktivitetsområde. Under åren 2016-2018 har tillgång till toalett lösts med flyttbara toaletter men det är dels en kostsam lösning, dels tillhandahålls toaletter endast två månader på sommaren istället för året runt. MSN begär utökad investeringsutrymme på 0,75 mkr för en permanent toalett som omfattar en toalettbyggnad, VA-anslutning samt spillpump.

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

Skattefinansierad	Underhållsbeläggning	2 000	2 000	0
Skattefinansierad	Data och mätutrustning	500	500	0
Skattefinansierad	Inventarier	100	100	0
Skattefinansierad	P-automater, trafikljus	500	500	0
Skattefinansierad	Lekplatser	200	200	0
Skattefinansierad	Anläggning, mark/vatten/konstr.	300	300	0
Skattefinansierad	Förnyelse av belysningsnätet (TF tar fram förslag)	2 000	2 000	0
Skattefinansierad	Program dagvatten (rening?, instängda områden mm)	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Parkutrustning	100	100	0
Skattefinansierad	Busshållplatser, vindskydd	300	300	0
Skattefinansierad	Förnyelse gatualléer	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Broprogram, alla broar (Konsult/entreprenör tar fram förslag)	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Trädförnyelse	200	200	0
Skattefinansierad	Byggnader, park	50	50	0
Skattefinansierad	Program och förstudier- skatteinv baspaket	500	500	0
Skattefinansierad	Tillgänglighetsåtgärder	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Utvecklingsplan Centrum (enl plan 2012)	500	500	0
Skattefinansierad	Trafiksäkerhet o Trygghet	500	500	0
Skattefinansierad	Parkbelysning, tryggh./upplevelse (tillkommande belysning)	100	100	0
Skattefinansierad	Cykelprogram (mindre inv enl program)	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för park mm Stadsdel Norr	3 000	0	0

Skattefinansierad	Ombudgetering för ny gångbana Inspektörsväg	200	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för köksbyggnad badhusparken	2 300	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering -Reparationer av Frösöbron.	3 500	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering -Underhåll industrispår i Lugnvik	1 000	0	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering -Plan för naturvård och park	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering -Toalett surfbukten	0	0	0
Skattefinansierad	GC Storsjöstrand	30 000	30 000	0
Skattefinansierad	Investeringsbidrag	-17 000	-35 100	-7 200
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal	20 000	24 400	14 400
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal Krondikesv framflyttad till 2020	-15 800	15 800	0
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal projektkostnad	3 650	2 840	150
Skattefinansierad	Skattefinansierat, reinvesteringar	0	0	9 250
Skattefinansierad	Skattefinansierat, baspaket löpande	0	0	3 600
Skattefinansierad	Skattefinansierat, övrigt	0	0	6 200
		44 700	51 790	26 400
	Överföring investeringar till Teknisk nämnd	-43 000	-50 090	-24 700
		1 700	1 700	1 700

1.6 Underskrifter

Florian Stamm

Ordförande

Lisa Rönnberg

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	74
1.1	Uppdrag.....	74
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>74</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	75
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>75</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	76
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>76</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>76</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>76</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>76</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	77
1.5	Investeringar.....	78
1.6	Underskrifter.....	79

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Socialnämnden ansvar för:

- kommunens uppgifter inom socialtjänsten såvitt gäller individ- och familjeomsorg
- kommunens prövning av tillstånd för servering av alkoholdrycker
- tillsyn över servering av alkoholdrycker och detaljhandel med öl
- yttrande över tillstånd till varuautomat- och restaurangkasinospel
- tillsyn enligt tobakslagen och lagen om handel med receptfria läkemedel
- fördelning av bidrag till ideella organisationer inom nämndens verksamhetsområde det vill säga socialtjänst inom individ och familjeomsorg
- fördelning av bidrag ur sociala fonden för allmänna hjälpbehov och barns hjälpbehov

Socialtjänstens målgrupp finns bland samtliga medborgare som vistas i Östersunds kommun. Målgruppen kan delas in i följande kategorier;

- Barn, ungdomar och vuxna med risk för ogynnsam utveckling, bor i familjer med missbruk/misshandel, psykisk ohälsa eller annan problematik
- Medborgare som behöver hjälp vid fastställande av faderskap/vårdnad, boende, umgänge och adoptioner.
- Vuxna med missbruksproblem eller psykisk ohälsa, i behov av stöd för sin försörjning, i behov av rehabilitering, psykosocialt stöd mm
- Vuxna och barn som utsatts eller riskerar att utsättas för våld/övergrepp i nära relation
- Boende och stöd till ensamkommande asylsökande barn och barn som beviljats permanent uppehållstillstånd samt övriga nyanlända
- Restaurangägare/näringsidkare för serveringstillstånd/tillsyn av servering av alkoholdrycker, tillsyn av försäljning av tobak, öl och receptfria läkemedel, samt rökförbud i offentliga miljöer

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Enligt budgetdirektiven behövs ständiga förbättringar av verksamheten för att hitta smartare sätt att arbeta. Bästa möjliga service till invånarna och så kostnadseffektivt som möjligt, är främsta ledmotiv. Socialnämnden har en särskilt framtagen plan för utvärdering och uppföljning av verksamheter åren 2017-2019 och genom dessa resultat samt av resultaten från exempelvis tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg och revisionsgranskningar sker ständiga förbättringar och förändringar i verksamheten som på ett bättre och mer kostnadseffektivt sätt ska gynna medborgarna.

Omvärldsbevakning/analys och jämförelser med andra är också viktigt i arbetet med ständiga förbättringar. Genom ett flertal utvecklingsprojekt nationellt och lokalt (se nedan) kan Socialnämndens verksamheter anpassas beroende av lokala behov och nationella trender.

Ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i all planering, beslut, genomförande och uppföljning av en verksamhet, enligt budgetdirektiven. I Socialnämndens tertiälvisa uppföljning av indikatorer synliggörs skillnader utifrån genus där så är möjligt och är relevant.

Arbetet med att rekrytera och behålla personal ska fortsätta, enligt budgetdirektiven. Bra personalpolitik och hälsofrämjande arbetsplatser är avgörande för att en god servicenivå ska kunna hållas till kommuninvånarna. Socialförvaltningen har en särskild arbetsgrupp som arbetar med en personal- och kompetensförsörjningsplan. Planen utgår ifrån tre olika delar; Attrahera

och rekrytera, Behålla och utveckla samt Avveckla. Den synliggör strategiska och operativa aktiviteter som ska bidra till att kompetensförsörjningen säkerställs.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

För att säkerställa kvalitet och effektivitet satsar Socialförvaltningen på verksamhetsutveckling i samarbete med andra kommuner och myndigheter. Som en av 26 kommuner kommer socialförvaltningen, under ledning av Sveriges kommuner och landsting, att under 3 år fokusera på att bryta långvarigt biståndsmottagande och utveckla verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningen kommer att under SKL och Socialstyrelsens regi gå en utbildning i praktisk verksamhetsuppföljning, där fokus kommer att vara uppföljning av missbruks- och beroendevården.

Därtill är Socialförvaltningen som en av 5 kommuner tillsammans med Statens Institutionsstyrelse i ett gemensamt utvecklingsprojekt under 1½ år, för att arbeta fram ett gemensamt bedömningsverktyg för att ungdomar med allvarligt normbrytande beteende ska kunna erbjudas en sammanhållen vårdkedja. För kommunerna medför detta en ökad kostnadseffektivitet och högre kvalitet av insats för individen.

Socialförvaltningen har idag ett väl fungerande samarbete med polisen, vård- och omsorg, skola och fastighetsägare. Då förvaltningen samtidigt ser att ett utökat samarbete kan ge rätt insats i rätt tid till medborgaren påbörjas nu ett arbete förkortat SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) med syfte att fånga upp barn och unga i riskzon för kriminalitet. Dialog förs med både Östersundshem, Rikshem samt Svenska kyrkan om att inom kort starta en variant av Bostad först i Östersunds kommun - allt för att öka möjligheterna för medborgarna till ett tryggt och sunt liv i Östersund.

För att underlätta både för medarbetare och medborgare anpassar vi löpande verksamheterna mot ny teknik. Under 2018 kommer Socialnämnden att tillsammans med Vård- och omsorgsnämnden att ta fram en handlingsplan för "Digitalisering och E-hälsa". Handlingsplanen - som är treårig - tar sikte på såväl ökad kvalitet för våra medborgare samt ökad effektivitet och minskade kostnader inom nämndens verksamheter.

Deltagande sker i, den av Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landstings framtagna, Öppna Jämförelser, Kommunens kvalitet i korthet samt i nationell brukarundersökning. Resultaten jämförs med andra kommuners och används i det ständigt pågående förbättringsarbetet. En målgruppsinventering har gjorts av barn och unga som är aktuella för utredning och/eller insats inom Område Barn Ungdom. Inventeringen kommer att användas för att utveckla och förbättra socialtjänstens skydd och stöd för barn och unga och deras familjer. En liknande inventering planeras att göra för vuxna missbrukare.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	1,6%	1,6%	0,8%
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%)	4,2%	3,78%	
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)		67%	82%
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	27,97%	25,09%	
Totalt antal egenbosatta under året	272	197	251
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	80%	90%	89%
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	10	6	6

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Socialnämnden har fokuserat på mål som bedöms som relevanta och av betydelse för verksamheten. Sammanlagt har socialnämnden nio mål. För att kunna mäta resultatet har indikatorer kopplats till målen. Indikatorerna går i flertalet fall att jämföra med andra kommuners resultat. För att öka målpuppfyllelsen kommer aktiviteter att genomföras på olika nivåer inom verksamheten.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	Medborgare i behov av socialtjänstens insatser ska uppleva att de har inflytande. Andelen ska tillhöra det övre skiktet av deltagande kommuner.

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	Socialnämnden bidrar till att ungdomar i behov av försörjningsstöd blir självförsörjande. När ärendet avslutas ska ungdomar ej återaktualiseras inom ett år. Andelen ej återaktualiserade ska överstiga 70 %.
6. Östersund ska fortsatt tillhöra det skikt i kommungruppen som har lägst andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd år 2022	Socialnämnden bidrar till att vuxna i behov av försörjningsstöd blir självförsörjande. Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska i förhållande till föregående år.
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Vuxna över 21 år med missbruks-/beroendeproblematik som varit aktuella för utredning och/eller insats men avslutats ska ej återaktualiseras. Andelen ej återaktualiserade ska överstiga 80%.
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	Socialnämnden ska arbeta för att förebygga våld i offentlig miljö. Tillståndsenheten gör tillsyn i enlighet med verksamhetsplan.
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Socialnämndens medarbetare ska ha god kunskap om våld i nära relation och hedersrelaterat våld. Minst ett utbildningstillfälle anordnas under året.
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Medborgare i behov av socialtjänstens insatser ska uppleva att de visas förståelse. Andelen nöjda medborgare ska tillhöra det övre skiktet av deltagande kommuner.

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Socialnämnden ska för att främja ett ekologiskt hållbart samhälle och minska miljöpåverkan öka användningen av ny teknik. Handläggare ska använda sig av ny teknik vid minst ett uppföljningsmöte där förutsättningar finns.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
------------------------	-----------

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Arbetsgivaren tillsammans med medarbetare och fackliga representanter främjar en hållbar och attraktiv arbetsmiljö. Hälsofrämjande åtgärder uppmuntras. Strategiskt arbete sker för att säkerställa en långsiktig personalförsörjning. Sjukfrånvaron uppgår till högst 7% år 2019.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	110,1	73	73	73
Personalkostnader	191,1	195,8	195,8	195,8
Övriga kostnader	203,7	163,4	150,3	150,3
Kommunbidrag	284,7	286,2	273,1	273,1
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
Volymökning Försörjningsstöd	1	4,0	Tillsvidare
Sex extra tjänster Barn o Unga volymökning	2	3,6	Tillsvidare

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Försörjningsstöd - volymökning

Kostnaden för ekonomiskt bistånd har per sista maj ökat med 1,9 mnkr vid jämförelse med föregående år. Kostnadsökningen är 9,8% i förhållande till år 2017. Utbetalningar av bistånd i maj år 2017 var 4,3 mnkr och i maj år 2018 4,7 mnkr. Antalet hushåll i snitt som har erhållit ekonomiskt bistånd är hittills 543 hushåll per månad att jämföras med motsvarande period för 2017, 535 hushåll - en ökning med 8 hushåll. Under de första fem månaderna år 2018 har antalet familjer med barn med långvarigt behov av försörjningsstöd åter ökat. En stor andel av ökningen utgörs av utrikesfödda stora familjer/hushåll som ej nått egen försörjning under etableringsperioden. Under år 2017 minskade antalet barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd till att omfatta 108 barn. Prognosen för år 2018 är att antalet barn kommer att öka, hittills under första tertialen uppgår antalet barn till 180 barn som lever i familjer med långvarigt försörjningsstöd. Med större barnhushåll ökar även kostnaderna för bistånd till hyror.

Orosanmälningar - volymökning

Antalet orosanmälningar om barn som far illa fortsätter att öka med ca 200 varje år sett från år 2013. Idag ligger drygt 40 ofördelade utredningar och rättssäkerheten kan inte garanteras. De lagstiftade utredningstiderna kan inte hållas och uppföljningar prioriteras bort på grund av tidsbrist. Även 14 dagarsgränsen för förhandsbedömningar kan inte hållas under vissa perioder. Arbetsituationen är mycket ansträngd, vilket även Arbetsmiljöverket konstaterade vid sin tillsyn under år 2017. Trots ändrade arbetsätt och viss omfördelning av resurser för att effektivisera arbetet, finns idag inga tecken som visar på minskade volymer.

Båda ovan nämnda behov är lagstadgade behov, dvs ett behov som enligt lag måste tillgodoses antingen genom Socialtjänstlagen (SOL) eller Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Utvecklingsprojekt / förändringsperspektiv

För att på sikt kunna minska inflödet av anmälningar arbetar förvaltningen med att utveckla verksamheter dit föräldrar kan vända sig med sina svårigheter i tidigt skede. Att arbeta förebyggande/tidiga insatser kräver samarbete med andra huvudmän som arbetar med

målgruppen. Det gäller främst förskola/skola och fritidsförvaltningen, men även Region J/H och polismyndigheten är viktiga samarbetspartners för detta. Initialt kan det kosta lite mera och det tar tid att ställa om verksamheter liksom att få samarbetspartners att hänvisa familjer till att söka hjälp i tidigt skede. Med tanke på demografiska förändringar och ökad inflyttning så kommer antalet orosanmälningar fortsätta att öka, vilket leder till ökade resursbehov. Därför är det särskilt viktigt att försöka bryta den trenden med förebyggande/tidiga insatser och då måste högre kostnader accepteras initialt för att det på längre sikt leda till färre anmälningar och lägre kostnader.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
---------------------------------------	-------------

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2019	2020	2021
Försörjningsstöd	0	0	0
Tjänster Barn och Unga fördelas på fem år (tot 3,6 mnkr)	0	0	0
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	195	195	195
Kommunens annonsering	-14	-14	-14
Strategisk kompetensförsörjning	-38	-38	-38
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	0	0	0
Överföring vh Kontaktfamiljer från VON	7 200	7 200	7 200
Satsning – fler platser härbärge	1 000	1 000	1 000
Satsning – trygghetsåtgärder	1 000	1 000	1 000
Överföring ekonomisk ram för arbetsmarknad och lärande från Kommunstyrelsen	91 325	91 325	91 325
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	386 889	373 814	373 814

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	1,2	1,2	1,2
Intäktfinansierade investeringar			
Taxefinansierade investeringar			
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas			
Summa investeringsutgifter	1,2	1,2	1,2

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
--------------------	-----	-------	------	------	------

Intäktfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
--------------------	-----	-------	------	------	------

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
------------------	-----	----------	------	------	------

Kommentar

Reinvesteringar i möbler och inventarier för verksamheten.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktiges ändringar

- Inga ändringar föreslagna

1.6 Underskrifter

Björn Sandal

Ordförande

Helén Eurenus

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Utförarstyrelsen TF

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	82
1.1	Uppdrag	82
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>82</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet	82
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>83</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	84
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet .....</i>	<i>84</i>
1.3.2	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>84</i>
1.3.3	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>85</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	86
1.5	Investeringar	89
1.6	Underskrifter	92

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Utförarstyrelsen ansvarar för

- a) Förvaltning av byggnader och anläggningar med undantag av kultur- och fritidsnämndens och miljö- och samhällsnämndens anläggningar samt de förvaltningsfrågor som åligger kommunstyrelsen
- b) Investeringar med undantag av kultur- och fritidsnämndens och miljö- och samhällsnämndens investeringar
- c) Den tekniska och administrativa service respektive verksamhetsstöd som kommunens nämnder/förvaltningar behöver för att bedriva sin basverksamhet samt
- d) att utföra de uppdrag kommunens övriga nämnder beställer av utförarstyrelsen. Beställande nämnd äger och råder över det utförarstyrelsen fått uppdrag att utföra
- e) uppdraget att bedriva en effektiv operativ verksamhet utifrån de uppdrag utförarstyrelsen får samt utifrån utförarstyrelsens egna verksamheter

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Budgetdirektiven ej tillgängliga

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Ett projekt inom förvaltningen för att samla våra ledningssystem startades 2017, med syfte att lägga samtliga processer och planerar i ett verktyg och koppla våra dokument till dem för att även få en processororienterad dokumenthantering. De IT-Tekniska verktygen har upphandlats under 2018.

De olika ledningssystem förvaltningen har idag hanteras på olika sätt, och målet är att ha en likartad hantering av både befintliga (miljö och energi) och önskade ledningssystem (såsom kvalitet, arbetsmiljö, informationssäkerhet och projektledning) via processtyrning.

Enheten fastighet har alltid haft ett ambitiöst miljö- och kvalitetsarbete, vilket bland annat lett till ett certifierat Energiledningssystem ISO 50001. Fortsatt upprätthållande och utvecklande i detta kommer under år 2019.

Under året 2019 kommer fastighet även att säkerställa internhyror och externhyror och skapa ett system som gör så att enheten inte är personberoende.

Inventeringen av "nyttjandet" av kommunens fordon ska färdigställas för att kunna minska kostnader för outnyttjade bilar samt minska koldioxidutsläppen. I ett första steg har enheten installerat elektroniska körjournaler i alla personbilar. I samband med installation har alla bilar att få en översyn av kommunens egen verkstad för inventering av ej lagade skador. Från 2019 kommer samtliga bilar att servas av kommunen egna verkstad.

Enheten ska starta en försöksperiod med att undanröja de s,k osynliga arbetsuppgifter för vård och omsorgsförvaltningen genom att skapa en servicetjänst där vi kommer och levererar en fungerande bil vid driftstopp på deras ordinarie bil och på så sätt blir deras verksamhet inte blir drabbad. Därefter tar vi hand om problemet och åtgärdar felet.

Skidbackarna fortsätter ett påbörjat arbete med att utveckla ett automatisering system för snöproduktionen.

Arenabyens utmaningar är den ökande volymen av olika arrangemang och tävlingar där enheten

idag inte är rätt dimensionerad samt att enheten ser att man måste utveckla arenorna och maskinparken för att möta både dagens och morgondagens behov från våra brukare, kunder, arrangörer och samhället i stort.

Avfall återvinnings mål på väg mot visionen om ett hållbart Östersund är att arbeta för att minska mängden sopor som går till förbränning samt att genom effektiviseringar minska kostnaderna för att samla in hushållssopor. Att skapa möjligheter för att återvinna och återanvända material också en viktig fråga för kommunen.

Vattens utmaningar i form av en anläggning (vatten-/reningsverk, reservoarer, ledningsnät, tryckstegringar och pumpstationer) i stort behov av renovering och uppgradering för att klara dagens samhälle och kommande befolkningsökning samt klimatförändringar

Samtidigt har samhällsklimatet i världen förändrats vilket påverkar samhällsviktiga funktioner och där dricksvatten är det viktigaste livsmedlet vi har. Detta påverkar verksamheten oerhört mycket och det finns nya krav från Sveriges Regering, Forsvarsmakten och MSB/Livsmedelsverket på vad våra VA-anläggningar skall dimensioneras för och klara av, även i ett samhälle som befinner sig i kris/krig.

Upphandlingen av den föreslagna investeringen i membranfilter vid Minnesgårdets vattenverk har överklagats i flera instanser och därav fördröjt projektet. Beslut i Högsta Förvaltningsdomstolen i maj 2018 fastställde Kammarättens dom om att en ny utvärdering av de inlämnade underlagen skall genomföras. En genomgång av underlagen genomförs sommaren 2018 samt en genomgång av de ekonomiska kalkylerna för projektet som helhet, för att se vad dessa förseningar medför i merkostnad för det totala projektet. Samtidigt genomförs även säkerhetsanalyser över Vattens verksamhet och som kan komma att påverka projektet.

Inom campingverksamheten ligger fokus på att anpassa verksamheten och anläggningen efter de trender som utvecklas avseende stugboende och camping. Bland annat pågår en växling från husvagnar till husbilar. När det gäller stugboende ökar intresset för större stugor med fler sovrum. Allmänt efterfrågar gästerna kringtjänster.

Storsjöbadet behöver en ansiktslyftning och uppgradering av attraktioner för att vända den negativa besökstrenden. Verksamheten fokuserar på att dels arbeta med mer aktiviteter och evenemang för att motverka besökstappet.

Projektet med att täcka gamla deponin på Gräfsåsen fortsätter under några år framåt. Avfall Återvinning fortsätter att använda befintligt inkommande avfall, avloppsslam och aska. Det har visat sig fungera bra tekniskt. Det är ett bra sätt att återanvända avfall och ligger i linje med ambitionen att minska avfallets mängd och farlighet.

Problemen med lakvattenreningen kommer nu att åtgärdas genom att enheten upphandlar en teknisk lösning för lakvattenrening. Detta för att klara de miljökrav som ställs i det tillstånd för verksamheten som finns.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Bensin- och dieselförbrukning lätta fordon [liter]			
Bensin- och dieselförbrukning tunga fordon [liter]			
Bensin- och dieselförbrukning arbetsfordon [liter]			
Andel flygresor av tåg- och flygresor [%]			100
Förändring av energianvändning per kvadratmeter jmf 2010 [%]		-11,8%	-9,7%
Antal farliga produkter [st]			17
Antal allergiframkallande produkter [st]			3
Andel avvikelser mot ställda miljökrav [%]			
Andelen ekologiska livsmedel som köps in på badanläggningarna [%].			10%
Producerad egen förnyelsebar energi [kWh]			
Antal praktikantdagar för ungdomar [st]			2

Indikatorer	2015	2016	2017
Antal praktikantdagar för nyanlända [st]			
Antal gästnätter totalt camping	68 466	66 072	65 427
Kostnad för akut fastighetsunderhåll underhåll [kr/kvm]		13	15,4
Kostnad för planerad fastighetsunderhåll [Kr/kvm]		66	69,4
Sjukfrånvaro helår i %	3,7%	4,7%	2,9%
Sjukfrånvaro tertial i %	3,7%	4,7%	2,9%
VA-Snittkostnad för boende i villa [kr/år]	3 497	3 706	4 048
Vanligaste renhållnings avgift en- och tvåfamiljshus [kr/år]	2 207	2 288	2 399
Hur stor är andelen miljöbilar av kommunens totala antal bilar? (exkl. kommunala bolag) [%] Definition: Alla fordon < 3,5 ton	60%	68%	73%
Antal solceller - installationer			1
Bostadsanpassningsärenden / 1000 Inv	8,5	9,4	8,4

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Utförarstyrelsen har en mångfacetterad utförarverksamhet, där mycket av det som utförs har påverkan på miljö och hälsa och styrs i miljöbalken. Fokus ligger därför på de ekologiska och ekonomiska målen.

Förvaltningen använder olika typer av fordon i stor utsträckning, och förvaltar kommunens fastigheter. De största miljöaspekterna är utsläpp av fossila bränslen, förbrukning av energi och hantering av kemikalier. Förvaltningen har också en utåtriktad verksamhet med många interna och externa kunder, som kan påverkas till att bli mer ekologiskt hållbara.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	

1.3.2 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Fastighets värmepannor ska öka andelen biobränsle jämfört med 2017.
	Förbrukningen av fossila bränslen sjunker i Teknisk förvaltnings lätta fordon jämfört med 2017. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärde fram som ett genomsnitt av senaste 3 årens förbrukning.
	Förbrukningen av fossila bränslen sjunker i Teknisk förvaltnings och våra entreprenörers* tunga fordon jämfört med 2017. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärde fram som ett genomsnitt av senaste årens förbrukning.
	Förbrukningen av fossila bränslen i Teknisk förvaltnings och våra entreprenörers* arbetsmaskiner** jämfört med 2017. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärde fram som ett genomsnitt av senaste 3 årens förbrukning.
	Andelen arbetsredskap som drivs fossilfritt ska öka jämfört med 2018. (Redskapen inventeras under 2018)
	Andelen flygresor i tjänsten minskar under 2019 jämfört med föregående år.

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl Storsjöbadet) skall 2030 vara minst 20 % lägre än år 2010. Delmål: Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl. Storsjöbadet) ska 2019 vara minst 12 % lägre än år 2010.
	Storsjöbadet ska minska sin energianvändning per kvadratmeter med minst 17 % till 2030 jämfört med 2013. Delmål: Storsjöbadet ska inte öka sin energianvändning jämfört med 2013.
	Energimängden per m3 producerat dricksvatten ska minska med 20 % till 2030 jmf med 2010. Delmål: Vattens totala energimängd per m3 producerat dricksvatten ska minska med 5 % 2019 jämfört med 2010.
14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giffri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	Under 2018 ska antalet farliga* och allergiframkallande kemiska produkter minska jämfört med föregående år. *Enligt definition i Chemgroup
	Klorförbrukningen per badande ökar inte på Storsjöbadet under 2018.
	Alla miljökrav som ställs i upphandlingar i projekt överstigande 1 Mkr följs upp.
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	Andelen ekologiska livsmedel som köps in på badanläggningarna ska öka.
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Antalet elektroniska fakturor i Future ska öka med 10 % till och med 2019, jämfört med 2015.
	Antalet månadsfakturor i Future som byts till kvartalsfakturor, för fakturor som är under 12 000 kr per år, ska öka.
	Öka mängden egenproducerad förnyelsebar energi jämfört med 2017.

1.3.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
17. Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år	Teknisk förvaltning erbjuder minst 15 praktikplatser till ungdomar
	Teknisk förvaltning erbjuder nyanlända 12 praktikplatser.
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	
21. Kommunen har god finansiell hushållning	Kostnaden för akut underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska inte överstiga 8 kr/kvm/år under 2017.
	Kostnaden för planerat underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska under 2017 uppgå till minst 111 kr/kvm/år* fördelat på: Planerat underhåll: 105 kr/kvm/år, Myndighetskrav: 6 kr/kvm/år * Exl energimål (15 kr/kvm/år) och fossilbränslefritt (2 kr/kvm/år) ** Utslaget på hela fastighetsbeståndets area
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Värdet på SKL:s Hållbart Medarbetarindex (HME) bibehålls eller förbättras jämfört med föregående mätning
	Andelen ambassadörer inom förvaltningen ska öka jämfört med föregående mätning
	Den totala andelen kvinnor inom teknisk förvaltning ska bibehållas eller öka jämfört med föregående år.
	Sjukfrånvaron minskar och överstiger inte 3,5%.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	810,6	819,6	847,3	875,4
Personalkostnader	165,8	173,5	177,8	182,2
Övriga kostnader	650,7	657,4	679,8	703,7
Kommunbidrag	10,2	10,4	10,6	10,8
Resultat	4,3	-0,9	0,3	0,3

Enligt finansieringsformerna

Anslagsfinansierat / Bostadsanpassning	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	-1,1	-1,1	-1,1	-1,2
Övriga kostnader	-9,2	-9,3	-9,5	-9,7
Kommunbidrag	10,2	10,4	10,6	10,8
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Taxefinansierat Totalt	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettointäkter	138,8	147,6	156,7	165,7
Personalkostnader	-28,0	-39,8	-40,7	-41,7
Övriga kostnader	-108,4	-106,7	-115,4	-127,3
Kommunbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring rörelsekapital	-2,4	-1,1	-0,6	3,2
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxehöjning Vatten	4,0%	9,0%	9,0%	8,0%
Taxehöjning Avfall Återvin.	0,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Rörelsekap VA 31/12	32,4	33,6	34,2	31,0
Rörelsekapital ÅÅ 31/12	0,5	0,5	0,5	0,5

Intäktsfinansierat (Skatte)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	604,1	611,5	629,0	646,9
Personalkostnader	-129,3	-125,0	-128,1	-131,3
Övriga kostnader	-483,3	-491,2	-505,6	-520,3
Kommunbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	-8,5	-4,6	-4,7	-4,7
Kommunbidrag:				
Ökade hyresint. för ökat underhåll	4,4	0,0	0,0	0,0
Rådhuset evakuering	9,0	4,6	4,7	4,7
- Outhyrda lokaler	-4,9	-5,3	-4,0	-4,1
Resultat	0,0	-5,3	-4,0	-4,1

Intäktsfinansierat (Externt)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	54,4	55,9	56,9	58,1
Personalkostnader	-7,5	-7,7	-7,9	-8,1
Övriga kostnader	-40,6	-43,1	-43,7	-44,7
Kommunbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Fondavsättning Gräfsåsen	-2,0	-0,8	-1,0	-1,0
Resultat	4,3	4,3	4,3	4,3

Anslagsfinansierat

Bostadsanpassningen bedöms ligga på samma nivå som 2018.

Taxefinansierat

Avfall Återvinning

Grundavgiften höjs med 2 % 2019 för att möta ökade kostnader för drift av återvinningscentraler och insamling av farligt avfall. För att fortsätta stimulera till en bättre sortering av de sopor som går till förbränning, föreslås en höjning av de rörliga tömningsavgifterna med 6 %.

Genom dessa avgiftsförändringar kommer årskostnaden för en normalvilla år 2019 att bli 2 545 kr. Det är en höjning av årsavgiften med 90 kr eller 3,6 %.

I ett flerbostadshus, ett typhus ”Östersund”, med 15 lägenheter blir årskostnaden 21 287 kr eller 1419 kr per lägenhet. Det är en höjning av årsavgiften per lägenhet med 45 kr eller 3,2 %.

Insamling av slam från enskilda avlopp sker på entreprenad. Avgiften för slamtömning lämnas oförändrad inför 2019.

Vatten

VA står inför flera stora utmaningar i framtiden som kommer innebära stora kostnader, både i form av investeringar men också behov av mer resurs.

För att få en jämnare taxeutveckling kommande år föreslås höjningar av VA-taxan under överskådlig framtid innan kostnadsökningarna kommer för att slippa dramatiska höjningar enskilda år. Prognosen, baserad på bedömd omkostnadsutveckling och nuvarande investeringsringsplaner, är att taxan bör höjas med 9 % 2019.

Följande faktorer påverkar utvecklingen:

För det första Membranfilter vid Minnesgårdets vattenverk beräknad kostnad 260 mnkr

För det andra en ökad renoveringstakt beräknad kostnad: stegvis årlig ökning för ledningsnätet från 5 ytterligare milj. kr 2018, 10 milj. kr 2019, 15 milj. kr 2020, och 21 milj. kr per år 2021 och framåt.

För det tredje nya verk (Lit, Häggenås och Näs), reparation av dricksvattennätets reservoarer och ledningsnätsutbyggnad för att säkra befintligt ledningsnät med kapacitet och redundans - beräknad kostnad: ca. 70 milj. kr.

Samt för det fjärde Nytt säkerhetsläge med ökade personalkostnader förmodad personalökning: 4 personer under 2018/2019

Intäktsfinansierat (Skatte)

Extrakostnaderna minskar för Rådhusets evakuering men fortsätter även kommande åren på ca 4,6 mnkr 2019 och 4,7 mnkr 2020.

Enligt tidigare beslut ska Utförarstyrelsen / Fastighet få ersättningar till fastighetsunderhåll med 4,4 mnkr per år under en femårsperiod med start 2018. För kommande året 2019 kommer hyrorna revideras med 8,8 mnkr enligt beslutet.

Införandet av komponentavskrivning innebär att ca 8,0 mnkr från underhållsbudget kommer att bli investeringar enligt en tidig bedömning.

Enheten kommer även 2019 ha opåverkbara kostnader totalt ca 5,3 mnkr för tomma lokaler i form av kapitalkostnader, nödvändiga drift och underhållskostnader.

Intäktsfinansierat (Externt)

Gräfsåsen

Det är oklart om det blir någon skatt på sopor till förbränning. Regeringens utredare föreslog att dessa sopor inte ska beskattas. Utredaren fick ändå ett tilläggsuppdrag att föreslå en nivå på skatten. Den nivån föreslås bli 100 kr/ton. Blir det skatt så ökar kostnaderna med ca 1,5 mnkr för de brännbara sopsorna. Det budgeterade resultatet för 2019 blir 0,8 mnkr.

För att möta förväntade kostnadsökningar för bränsle och övrig drift behöver avgifterna för avfall som kommer in till anläggningen, höjas med 3 % inför 2019. Ingen höjning gjordes inför 2018.

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
Tomma lokaler	1	5,3	4,4 Mnkr 2020-2021

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Förvaltningen kommer även 2019 ha opåverkbara kostnader totalt ca 5,3 mnkr i form av kapitalkostnader, nödvändiga drift och underhållskostnader för Eriksbergsvägen ca 305 tkr, krondikesvägen ca. 558 tkr och den del av Palmcrantzskolan som inte används av Teknisk förvaltning motsvarande 3,9 mnkr för tiden innan hyresgästerna flyttar in. Samt för Ope Skola och Tennsmeden för ca 501 tkr.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
Samlokalisering Etapp 2	0,7
Minskade kostnader rådhuset	0,7

Tillkommande beslut efter budgetberedningen Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2019	2020	2021
Tomma hyror (äskat 5,3 mnkr)	0	0	0
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	-8 800	-8 800	-8 800
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	523	523	523
Kommunens annonsering	-19	-19	-19
Strategisk kompetensförsörjning	-32	-32	-32
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	3 669	3 669	3 669
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018	3 533	8 033	12 433
Överföring verksamhet från Miljö- och samhällsnämnden	94 098	89 898	90 298

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar	283,6	32,8	13,0	
Intäktsfinansierade investeringar	4,5	12,0	0,0	
Taxefinansierade investeringar	52,4	77,2	67,3	
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	340,5	122,0	80,3	
Objekt > 10 Mnkr				Total ram
Jägarvallens förskola	20,8	0,0	0,0	46,0
Remonthagen förskola	4,6	0,0	0,0	46,0
Brittsbo förskola	11,0	8,0	0,0	19,0
Rådhuset	20,0	0,0	0,0	20,0
Orrvikens skola om- o tillbyggn	21,9	0,0	0,0	35,0
Furulund etapp 2	7,0	0,0	0,0	10,5
Ötc-kronikesv ombyggn	25,0	0,0	0,0	37,0
Tf samlokalisering - etapp 2	24,2	0,0	0,0	25,0
Nya campingstugor	1,0	9,0	0,0	10,0
Bostadsrätter	8,7	5,0	5,0	8,7
Lakvattenrening-gräfsåsen	3,0	8,5	3,0	14,5
Näs vattenverk uppgradering	2,0	5,0	8,7	19,0
Minnesgärdet vattenv-björkb reservoar	0,0	0,1	1,0	11,1
Membranfilter minnesgärde	15,0	50,0	82,5	260,0

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Kastalskolan, vent agg	LA G	1.1	2,0	0,0	0,0
Österäng, vent arb	LA G	1.2	6,0	0,0	0,0
Byte kombilarm till godk brand- o utr larm	LA G	1.3	2,0	2,0	2,0
Brand o utr larm	LA G	1.4	2,0	2,0	2,0
Reinvesteringar (komp avskrivn. Drift u-håll)	R	2.1	8,0	12,0	12,0
Förskola brittsbo	R	2.2	8,0	0,0	0,0
Fordon o maskiner	R	2.3	5,2	8,7	8,7
Österäng, åtg svällskiffer	M	4	2,5	0,0	0,0
Solceller energibesparingar	M	3	2,0	3,0	3,0
Bostadsrätter		7	5,0	5,0	5,0
Växthuset / Vägghyveln		5	5,1	0,0	0,0
Övriga investeringar som är mindre än 2 mnkr per objekt		6	14,2	6,6	5,3

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Lakvattenrening, Gräfsåsen	Lag	1	5,5	3,0	
Servicehus, Campingen	R	1			8,0
Övriga investeringar som är mindre än 2 mnkr per objekt		2	1,8	2,0	4,5

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Minnesgärdet membranfilter		1	0,0	15,2	110,0

Bangårdsgatan -jernhusen		1	3,5	0,0	0,0
Alt vattenförsörj berge		3	2,0	3,0	0,0
Näs vattenverk uppgradering	R	2.1	5,0	8,7	3,0
Sanering ledningsnät	R	2.2	10,0	15,0	21,0
Odensala koloniomr	R	2.2	2,0	2,5	0,0
Knytta	R	2.2	2,0	2,0	0,0
Gövikens renovering byggnad	M,R	2.3	2,0	3,0	0,0
Gasdriven sopbil	R	2.4	2,4	2,4	2,4
Övriga investeringar som är mindre än 2 mnkr per objekt		4	22,0	15,6	33,5

Kommentar

Sammanställning av beslutade investeringar och behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021.

	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Skattefinansierade investeringar	283,6	62,1	39,3	38,1
Intäktsfinansierade investeringar	4,5	19,3	5,0	12,5
Taxefinansierade investeringar	52,4	95,9	134,7	169,9
Summa investeringsutgifter	340,5	177,3	179,0	220,5

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Ökad elsäkerhet i sk/fsk, FASTIGHET	1000	0	0
Skattefinansierad	Tillgänglighet, driftutrymmen, arbetsmiljö	900	0	0
Skattefinansierad	Obligatorisk ventilationskontroll	1 500	0	0
Skattefinansierad	Åtgärder av förhöjda radonvärden	1 000	0	0
Skattefinansierad	Åtg av invändig isolering i ventilationsaggr	1 500	0	0
Skattefinansierad	Fastighet - Reinvesteringar (tidigare driftu-håll)	8 000	12 000	12 000
Skattefinansierad	Inventarier mm, park & fritid	700	0	0
Skattefinansierad	Fordon, fordonsenheten	5 200	8 700	8 700
Skattefinansierad	Bostadsrätter	0	0	0
Skattefinansierad	Sopbil, fordonsenheten	0	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Membranfilter, Vatten (tot 360 mnkr)	50 000	82 500	110 000
Taxefinansierad	Bangårdsgatan -jernhusen	3 500	0	0
Taxefinansierad	Alt vattenförsörj berge	2 000	3000	0
Taxefinansierad	Näs vattenverk uppgradering	5 000	8 700	3 000
Taxefinansierad	Sanering ledningsnät	10 000	15 000	21 000

Taxefinansierad	Odensala koloniomr	2 000	2 500	0
Taxefinansierad	Knytta	2 000	2 000	0
Taxefinansierad	Göviken renovering byggnad	2 000	3 000	0
Taxefinansierad	Gasdriven sopbil	2 400	2 400	2400
Taxefinansierad	Sopbil	2 200	0	
Taxefinansierad	Övr investeringar mindre än 2 mnkr per objekt	22 000	15 600	33 500
Lönsam	Nya campingstugor (US ärenden Feb 17)	9 000	0	0
Intäktsfinansierad	Gräfsåsen-Lakvattenrening ny	8 500	3 000	0
Intäktsfinansierad	Servicehus, Campingen	0	0	8 000
Intäktsfinansierad	Övr investeringar mindre än 2 mnkr per objekt	1 800	2 000	4 500
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo	8 000	0	0
Skattefinansierad	Ombyggnad Rådhuset, KS	0	0	0
Skattefinansierad	Storköksmoderniseringar, US Sf	1 000	1 000	0
Intäktsfinansierad	Kastalskolan, vent agg	2 000	0	0
Skattefinansierad	Österäng, vent arb	6 000	0	0
Skattefinansierad	Byte kombilarm till godk brand- o utr larm	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Brand o utr larm	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Miljöinvestering - Österäng, åtg svällskiffer	2 500	0	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering - Solceller energibesparingar	2 000	3 000	3 000
Skattefinansierad	Gifrfri förskola fördelas på 3 år	3 300	3 300	3 400
Skattefinansierad	Ombudgetering delår -PC ombyggn projektering	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Storsjöskolan ombyggn proj	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Lugnviksskolan ombyggn proj	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Solliden ombyggnad	4 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Rådhuset rivning	12 000	0	0
Lönsam	Ombudgetering delår - Campingstugor	1 000	0	0
		193 500	171 700	213 500
Skattefinansierad	Överföring investeringar från MSN	43 000	50 090	24 700

1.6 Underskrifter

Nisse Sandqvist

Ordförande

Örjan Jervidal

Förvaltningschef

Valnämnden

Budget 2019, plan 2020-2021

Uppdrag

Valnämnden har ansvar att på kommunal nivå genomföra riksdags- kommunfullmäktige och landstingsfullmäktigeval enligt vallagen samt folkomröstningar och val till EU-parlamentet.

Nämnden ska utarbeta förslag till valdistriktsindelning och yttra sig över planer, utredningar och remisser som rör nämndens verksamhetsområde.

Beskrivning av verksamheten

2019 hålls val till EU-parlamentet den 26 maj.

Beslut om exakta nivåer av statsbidrag är vid dags dato ännu ej bestämt. För medverkan vid 2019 års val till Europaparlamentet ska kommunerna få statsbidrag med dels 30 000 kronor per kommun, dels ett belopp per kommun som motsvarar kommunens andel av det totala antalet röstberättigade i riket vid val till kommunfullmäktige, beräknat efter en fingerad valdag den 1 mars 2019, multiplicerat med 186 300 000 kronor, varvid brutet tal ska avrundas nedåt till helt krontal, och dels 2 500 kronor per valdistrikt där röstmottagning sker i varje kommun. Valmyndigheten ska besluta om statsbidraget och betala ut bidraget till kommunerna senast den 1 april 2019, varför hänsyn till detta inte har tagits i den planerade budgeten.

Under åren 2020 och 2021 sker inga planerade val till riksdag, kommun landsting eller Europaparlament.

ETT DEMOKRATISKT HÅLLBART ÖSTERSUND

I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet.
Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Konkretisering av fullmäktiges långsiktiga mål till 2019

Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen..

Resultat

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
Antal sammanträden	2	1	2	5
Antal ledamöter/ersättare	5+5	5+5	5+5	5+5

Driftbudget/plan (2019 års prisnivå) Tkr

	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	1100	58	58	58
Kommunbidrag	1100	58	58	58

Resultat

VALNÄMNDEN

Pär Fredriksson, ordförande

Anna Backlund, kanslichef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	96
1.1	Uppdrag.....	96
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>96</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	98
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>99</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	99
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>99</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>99</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet.....</i>	<i>100</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>100</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	100
1.5	Investeringar.....	102
1.6	Underskrifter.....	104

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Vård- och omsorgsnämndens uppgift är att äldre och funktionshindrade skall ges förutsättningar att leva ett självständigt och gott liv. Alla som får stöd från kommunen har möjlighet till inflytande över hur stödet utformas.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

Vård och omsorgsnämnden beskriver nedan hur den kommer att jobba mot sina *uppdrag i de politiska budgetdirektiven*:

"Vår vision om ett ekologiskt, ekonomiskt, socialt och demokratiskt hållbart Östersund ska vara det som vägleder oss i beslut som rör kommunen och dess invånare. Vi ska också ta hänsyn till de globala målen i Agenda 2030 för att bygga ett jämlikt och jämställt samhälle."

- Utöver 2019 års mål - som innefattar alla fyra dimensioner i den politiska visionen - så har nämnden också fattat beslut om ett antal aktiviteter som också ska bidra till måluppfyllelsen för kommunen i stort.

- Vidare har nämndens långsiktiga strategi för att möta framtidens utmaningar prioriterat demografin och ett alltmer exkluderande samhälle som sina två viktigaste fokusområden. Kopplat till dessa har sedan 2013 ett antal handlingsplaner tagit fram. Två viktiga handlingsplaner för att bidra till att bygga ett jämlikt och jämställt samhälle är handlingsplanen för "En hälsofrämjande kommun med medborgarens fokus" samt "Handlingsplanen för att utveckla anhörigstödet.

- Utöver ovanstående så jobbar nämnden också för fler att medborgare inom Daglig verksamhet ska kunna ta steget ut på den reguljära arbetsmarknaden. Under 2018 har även ett treårigt ESF-projekt på detta tema startat.

"Det är viktigt att Östersunds kommun fortsätter att arbeta tillsammans med andra kommuner och regioner om utvecklingsarbete i norra Sverige."

- Region Jämtland-Härjedalen är sannolikt den enskilt viktigaste samarbetspartnern för Vård- och omsorgsnämndens verksamheter. Trygghetsteamet (som startade sin verksamhet i november 2017) är ett konkret exempel på en viktig åtgärd för att medborgare som är utskrivningsklara från sjukhuset snabbt ska kunna komma hem på ett tryggt och säkert sätt.

- Ett av målen inför 2019 är att nämnden tillsammans med Regionen gemensamt ska jobba för förbättrad folkhälsa.

- I maj arrangerades för andra gången en uppskattad nationell tvådagars konferens "Mittnordiskt forum" som denna gång samlade knappt 200 deltagare från södra Norrland och norra Svealand. Temat var precis som första gången "Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande arbete

"Ständiga förbättringar av verksamheten behövs för att hitta smartare sätt att arbeta, vilket inte betyder att "springa snabbare", utan göra annorlunda. Bästa möjliga service till invånarna, så kostnadseffektivt som möjligt, är främsta ledmotiv. All skattefinansierad verksamhet bedrivs i ekonomiskt hållbara former med kompromisslös respekt för medborgarnas krav på kostnadseffektivitet och kvalitet."

- Under de senaste 6 åren har andelen av alla medborgare över 65 år som behöver Vård- och omsorgsnämndens stöd minskat från 18-19 % till 13 %. Under dessa år har nämnden som beskrivits ovan jobbat medvetet och brett för ännu fler av Östersunds medborgare ska kunna

leva självständiga och goda liv i framtiden. Om minskningen av behov är ett resultat av nämndens arbete, rena tillfälligheter eller en kombination av dessa är omöjligt att veta säkert. Oavsett så har utvecklingen varit helt avgörande för att nämnden de senaste två åren har klarat uppdraget "inom ram".

- Nämndens Kvalitetsledningssystem ger mycket goda möjligheter att förändra/förbättra arbetsflöden som i dagsläget inte fungerar optimalt ur kvalitets och/eller effektivitets synpunkt.
- Införandet av arbetssättet "Individens behov i centrum" (IBIC) tar sin utgångspunkt i att alla verksamheter ska bli ännu bättre på att fånga "Vad som är viktigt för varje enskild medborgare?" och/eller "Vad verksamheten kan göra för att den enskilde ska bli så självständig som möjligt?".

"Östersunds kommun ska vara jämlik och jämställd. Som så många andra kommuner så finns även här stora skillnader i hälsa, deltagande och framtidstro hos befolkningen i olika områden."

- Handlingsplanerna a) En hälsofrämjande kommun; med medborgarens fokus, b) Handlingsplanen för en hälsofrämjande arbetsplats tar båda sikte på bland annat ovanstående uppdrag.

"Vi vill att Östersunds kommun ska jobba mer med jämställdhet, gärna genom ett deltagande i Sveriges Kommuner och Landstingsmodell för jämställdhetsarbete, som innebär att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i all planering, beslut, genomförande och uppföljning av en verksamhet."

- Nämnden kommer från hösten 2018 och under 2019 att ånyo jobba med värdegrunden där en central del är alla människors lika värde där frågor som jämlikhet och jämställdhet självklart ingår. Arbetet kommer att ta sin utgångspunkt i "Framåt med hjärtat" som initierats av Kommundirektören och som presenterats på Medarbetardagarna under hösten 2017,

"För varje år som kommer blir det glädjande nog fler äldre i kommunen. Det är något som kräver att kommunen tänker till och agerar för att underlätta för äldre att leva ett aktivt och meningsfullt liv, hela livet. Äldre vill bo där de bor, och därför behövs nya tillgängliga lägenheter byggas i Lit, Brunflo och i staden."

- Utöver de handlingsplaner (Hälsofrämjande kommun och Anhörigstöd) och övriga aktiviteter och arbetssätt som redan beskrivits ovan så kommer en handlingsplan för "Digitalisering och E-hälsa" också att tas fram under 2018. Även den med utgångspunkt i nämndens långsiktiga strategi.

- Nämnden medverkar vidare i de Trygghetsvandringar som Samhällsbyggnadsnämnden genomför årligen.

- Ett systematiskt och regelbundet samarbete med Östersundshem och Riksbyggen ger nämnden möjligheter att påverka byggandet av nya bostäder.

"En växande kommun med sjunkande arbetslöshet gör att arbetsmarknaden förändras, vilket även påverkar kommunen som arbetsgivare. Vi måste fortsätta arbetet med att rekrytera och behålla personal. Bra personalpolitik och hälsofrämjande arbetsplatser är avgörande för att vi ska kunna hålla en god servicenivå till kommuninvånarna."

- Nämndens handlingsplan "En hälsofrämjande arbetsplats" har varit en bidragande orsak till att sjuktalen har sjunkit från 11,2 % till i dagsläget straxt över 8 %. En arbetsgrupps med representanter från hela förvaltningen ansvarar för att aktiviteterna i handlingsplanen genomförs och rapporterar om avvikelser eller behov av revidering till Förvaltningsledningen.

- En handlingsplan för att hur nämnden ska kunna bli en än mer attraktiv arbetsgivare kommer att tas fram under 2018. Handlingsplanen har bland annat föregåtts av fokusgruppsintervjuer där vi frågat såväl praktikanter, vikarier och tillsvidareanställda vad som är viktigast för att de ska trivas riktigt bra på jobbet.

- ESF-projektet KIVO ("Hur kan vi förbättra möjligheterna för blivande medarbetare - med annat hemspråk än svenska - att snabbt och ändamålsenligt få både yrkes- och språkkunskaper som leder till en fast anställning?") kommer att permanentas from 2019.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Nämndens Kvalitetsledningssystem som fastställdes hösten 2016 ger en stabil grund för en ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet med medborgarens bästa i fokus. Med utgångspunkt i Kvalitetsledningssystemet så kan nämnden följa verksamhetens resultat och vid behov kan kvalitetskritiska processer genomlysas för att hitta förbättringar som leder mot ökad kvalitet och/eller effektivitet.

Under paraply-begreppet: "En hälsofrämjande kommun"; Med medarbetarens och medborgarens fokus" ryms nämndens prioriterade utvecklingsområden. För bästa möjliga resultat har två arbetsgrupper (med medborgarens respektive medarbetarens fokus) bildats. Arbetsgrupperna följer, utvärderar och reviderar de handlingsplaner som tagits/kommer att tas fram och rapporterar till Förvaltningens ledningsgrupp två gånger per år .

En trygg och säker utskrivning från sjukhuset - där fler personer än idag kan komma hem på ett tryggt och säkert sätt är ett annat område som nämnden satsar mycket tid och resurser på att förbättra. Under hösten startade "Trygghetsteamet" som är nämndens "spetsresurs" som ska kunna ta emot medborgare med stora och omfattande behov på ett tryggt och säkert sätt under de första viktiga dagarna efter utskrivning från sjukhus. Teamet - som vid behov finns på plats dygnet runt - har hittills fått en oerhört fin respons från de medborgare som de gett omsorg och omvårdnad.

Handlingsplanen för Hälsofrämjande arbetsplatser som tagits fram innehåller över 30 olika åtgärder uppdelat på sju olika delområden. Styrgruppen fokuserar just nu särskilt på att minska korttidsfrånvaron samt att skapa en långsiktigt hållbar arbetssituation för alla medarbetare. Några av de åtgärder som genomförts är införandet av schemautvecklare och chefsstöd inom sektor SÄBO, kontinuerliga mätningar av personalens mående i samband med arbetsplatsträffarna (de flesta enheter) samt framtagande av en Introduktionsplan för alla nya medarbetare. Så här långt verkar nämndens arbete för att öka arbetshälsan (och därmed minska sjuktalen) fortsätta att ge goda resultat. Viss oro finns med anledning av att Område HR gjort en temporär halvering av den heltids stödresurs - inriktad mot korttidsfrånvaro - som nämnden själv bekostar sedan hösten 2017.

Vård- och omsorgsnämnden i Östersund har även varit drivande i två EU-projekt som pågår med ambitionen att förbättra såväl kvalitet som effektivitet. Det handlar om införandet av "Välfärdsteknologi" samt rekrytering av nya medarbetare med utländsk bakgrund (KIVO, ett Socialfondsprojekt).

Under 2018 kommer nämnden att tillsammans med Socialnämnden att ta fram en handlingsplan för "Digitalisering och E-hälsa". Handlingsplanen - som är treårig - tar sikte på såväl ökad kvalitet för våra medborgare samt ökad effektivitet och minskade kostnader inom nämndens verksamheter.

Daglig verksamhet (tidigare MICA) har nyligen organiserats om för att bli ännu bättre på att möjliggöra för medborgare inom verksamheten att också ta steget ut på den reguljära arbetsmarknaden. Här är ambitionen att Östersund även de kommande åren ska vara 50% bättre än vad Daglig verksamhet är riket i genomsnitt.

Under de senaste fem åren har behovet av vård- och omsorg för medborgare över 65 år minskat från 18 % till 13 % vid den senast tillgängliga mätningen. Det är sannolikt så att några/flera av de åtgärder som nämnden beslutat/vidtagit för att öka kvaliteten/effektiviteten under dessa år varit bidragande till denna utveckling.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Sjukfrånvaro helår i %	10,2%	9,6%	8,6%
Sjukfrånvaro tertial i %	10,2%	9,6%	8,6%
Hållbart medarbetarengagemang, HME		75	77
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde		15,65	20
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	61%	52,5%	93%
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	883 21 4	745 21 3	729 36 4
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	78%	75%	76%
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	93%	93%	92%
Andelen boende i LSS-bostäder som vid uppföljning i november 2018 svarar ja" eller "nej" på följande frågor: Får du byta kontaktman om du vill?, Pratar personalen med dej så du förstår vad de menar?, Vet du vem du kan prata med om personalen inte är snäll?, Är du rädd för någon personal?			
Andelen personer med instasen Daglig verksamhet som vid uppföljning i november 2018 svarar "Ja" på frågan: "Lyssnar personalen på dig?"			
Andelen personer som har insatserna personlig assistans, elevhem, korttidsverksamhet och personliga ombud som vid uppföljning i november 2018 anger att de är ganska nöjd eller mycket nöjd med stödet från verksamheter			
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/brukare	230 97 2	283 73 0	

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram mål som kopplats till de kommunövergripande mål där nämnden har direkt påverkan. I de fall där nämnden inte bedömer att man har en direkt påverkan på ett kommunövergripande mål har nämnden istället planerat aktiviteter för att ändå kunna bidra till det kommunövergripande målet. För vård- och omsorgsförvaltningen har aktiviteter planerats för KF's mål nr 2,4,5,6,10,11,13,14,19 och 21. I nedanstående sammanställning är dessa rutor därför tomma.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.	95% av de medborgare som har insats/-er från VON ska får information om valet samt delges vilka möjligheter och rättigheter medborgaren har för att kunna rösta vid valet 2019
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
4. Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år på gymnasiet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	
6. Östersund ska fortsatt tillhöra det skikt i kommungruppen som har lägst andel mottagare av långvarigt ekonomiskt bistånd år 2022	

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	I december 2019 ska det psykiska välbefinnandet hos de medborgare som har insatsen boendestöd och /eller personligt ombud öka jämfört med öka jämfört med varje individs utgångsvärde enligt evidensbaserad mätmetod
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	I december 2019 ska det ha påbörjats ett samarbetsprojekt mellan VOF och Jämtland-Härjedalens primärvård kring hur vi ska främja goda matvanor, fysisk aktivitet och social gemenskap hos personer över 60 år med tidiga riskfaktorer för ohälsa (t. ex. högt blodtryck)
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Under 2019 ska VON och VOF aktivt medverka vid två trygghets- och tillgänglighetsvandringar som Miljö- och samhällsnämnden och Samhällsbyggnad anordnar Minska antalet fallskador bland individer 80+ år till 70 /1 000 invånare år 2019.
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Minst 75% av alla tjänsteresor(utanför kommunen) ska vara fossilbränslefria.
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	
14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giffri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	
20. Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden till år 2022.	Under 2019 ska byggnation av 192 lägenheter i särskilt boende ha påbörjats
21. Kommunen har god finansiell hushållning	
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	2019 ska Vård- och omsorgsnämndens totala sjukfrånvaro vara högst 7,5%.

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	168,0	168,0	168	168
Personalkostnader	1 073,6	1 110,5	1 119,6	1 128,9
Övriga kostnader	501,8	549,9	549,9	549,9
Kommunbidrag	1 407,4	1 492,4	1 501,5	1 510,8

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Behov utöver tilldelad ram				
Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)	
7-dagars elevhem, 3 platser	1	4,5	tillsvidare	
GDPR	2	0,2	tillsvidare	
Korttidsboende LSS barn och unga, mer omfattande behov	1	1,3	tillsvidare	
Drift av 10 nya LSS boendeplatser	1	8,0	från 2020, Vård- och omsorgs del av centrala	
Uttökning av leg- personal på grund av växande målgrupp inom LSS	1	1,2	tillsvidare	
Uttökning av daglig verksamhet på grund av växande målgrupp inom LSS	1	2,6	tillsvidare	
Östersund kris MSB	3	0,4	tillsvidare	
Boende för LSS unga (gymnasieelevator) utan för kommunen	1	4,5	tillsvidare	
Kontaktpersoner och stödfamilj LSS		-7,2	Omfördelning av resurser till Socialförvaltningen i samband med överflyttning av verksamheterna Kontaktperson och Stödfamilj LSS.	
Ekologisk mat	1	0,2	Andelen ekologisk mat ska under 2019 öka till 50 % (från 40 %) för att nå upp till Kommunfullmäktiges målsättning.	

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Inför 2019 har förvaltningen behov utöver tilldelad ram enligt tabellen, totalt är det 14,7 mnkr. Majoritetens budgetdirektiv (där kravet på besparing reducerades med 14 mnkr) inrymmer dessa utökningar.

De behov som rangordnas som ett är lagstadgade behov. Det är alltså behov som enligt lag måste tillgodoses, antingen genom hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL), eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Ökade behov under 2019:

Inför höstterminen 2018 behöver Vård- och omsorgsnämnden starta ett 7-dagars elevhem för elever med funktionsnedsättning som bor i Östersunds kommun.

Under 2018 (maj) har behovet av platser på korttidsboende för barn och unga med funktionshinder. Det gör att kostnaderna ökar under 2019.

Det finns behov av att utöka daglig verksamhet för personer med funktionshinder eftersom målgruppen växer. Vård- och omsorgsförvaltningen behöver även anställa mer legitimerad personal som arbetar med den målgruppen.

Från höstterminen 2018 är det fyra elever som kommer att gå på specialgymnasium utanför länet. Det är riktat till elever som har autism. Någon sådan specialskola finns inte i Östersund idag. Vård- och omsorgsnämnden står för kostnaderna för elevhemsboendena, medan Jämtlands Gymnasieförbund står för skolkostnaderna.

Efter införande av nya dataskyddsförordningen (GDPR) den 25 maj behöver förvaltningen tillsätta en tjänst som arbetar med dessa frågor och säkerhetsfrågor. Det beror på en ökad mängd arbetsuppgifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). MSB är en statlig myndighet som har till uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Att förvaltningen behöver anställa någon som jobbar med säkerhetsfrågor beror på att kraven kring förebyggande av brand ökar.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
Beslut om insats LSS-bostad kan ersättas med anrda stödinsatser	3,0
Sysselsättning/Dagligverksamhet till de som idag stannar hemma på sin LSS-bostad.	1,0
VårdplaneringsprocessTrygghemgång	3,0
Arbeta hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande i hela verksamheten och även gentemot medborgare som idag inte behöver nämndens stöd	2,0
Fortsätta arbetet enligt handlingsplanen "En hälsofrämjande arbetsplats"	1,0
Välfärdsteknik	1,0
Lokaler	1,0
Enhet för ledningsstöd och uppdragssidan	1,0

Tillkommande beslut efter budgetberedningen

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2019	2020	2021
Justering ny befolkningsprognos Äldre, demografiska	-272	-497	-815
LSSboenden	13 500	13 500	13 500
Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll	2 310	2 310	2 310
Kommunens annonsering	-83	-83	-83
Strategisk kompetensförsörjning	-239	-239	-239
Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018	4 432	4 432	4 432
Överföring vh Kontaktfamiljer till SON	-7 200	-7 200	-7 200

Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021, oktober 2018   1 504 839   1 513 713   1 522 717

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar				
Inventarier	8,0	8,0	12,0	
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	8,0	8,0	12,0	

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
Förändrade krav av brandskydd. Kapitalkostnad för investering.	R		2,5	1,0	0,0
Tvättstuga	Lag	1	3,5	0,0	0,0
Carport, Lit, Lövstavägen, Odenskogsvägen, Fåker och Nävervägen	Lag	1	1,7	1,7	1,7
Digitalisering, E-hälsa och världfärdsteknik, revideras efter handlingsplanen är klar i sept	Lön	2	2,0	2,0	2,0
Teknik & service	Lön	1	5,4	0,0	0,0

Utemiljö vid modulhuset Brunflo, inkl förråd och carport	Lag	1	5,0	0,0	0,0
Sammanbyggnad av Skogsbruksvägen 131 och 133.		3	0,0	17,0	0,0
Äldreboende Sollidenområdet			15,0	0,0	0,0
LSS-boende	Lag	1	6,0	0,0	6,0
SoL-boende	Lag	1	0,0	6,0	0,0
Solliden kontor	Lön	1	8,5	0,0	0,0

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
LSS-boende	Lag	1	6,0	0,0	6,0
SoL-boende	Lag	1	0,0	6,0	0,0

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
------------------	-----	----------	------	------	------

Kommentar

De behov som rangordnas som ett är lagstadgade behov. Det är alltså behov som enligt lag måste tillgodoses, antingen genom hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller arbetsmiljölagen.

När det gäller behov av investeringar, utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021, har Vård- och omsorgsförvaltningen frågat Teknisk förvaltning (TF) om de klarar att bygga/renovera enligt förvaltningens plan inför 2019.

Tvättstuga: För tvätt av kläder för medborgare med beslut enligt Socialtjänstlagen. Kommentar från TF: "Ja, handlingar tas fram under hösten."

Teknik & service: Lokal anpassad för Teknik & services verksamhet. Kommentar från TF: "Budgeten är ett antagande utifrån nyckeltal. Ja, förstudie/handlingar påbörjas under hösten."

Utemiljö vid modulhuset i Brunflo, inklusive förråd och carport: I modulhuset i Brunflo kommer det vara lokaler för korttidsboende LSS och korttidsboende SoL, samt lokaler för hemtjänstens medarbetare i Brunflo. Kommentar från TK: "Ja."

LSS-boende: Kommentar från TF: "Ja, Berget förskola. Handlingar under hösten 2018."

Sollidenkontor: Vård- och omsorgsnämndens stab flyttar från Tavelbäcksvägen (externt hyrd) till Solliden (kommunens egen lokal). Kommentar från TF: "Ja, under 2019. Handlingar skickas ut i slutet av sommaren år 2018 som en option."

Carport: Leasingbilarna inom hemtjänsten behöver stå under carport, eftersom det i vintras var problem med snö/is i elkontakter. Vårdpersonalen får lägga mycket tid på att hålla bilarna rena från snö/is. Ingen kommentar från TF.

När det gäller ett **nytt äldreboende på Sollidenområdet** söker Vård- och omsorgsförvaltningen pengar för projektering. Sweco arbetar med att ta fram kalkyl för ett boende med 192 lägenheter. Förvaltningen söker pengar för förändrade krav av brandskydd, vilket medför ökade kostnader.

För att kunna satsa på ökad digitalisering, e-hälsa och välfärdsteknologi söker förvaltningen investeringspengar, för att i nästa steg kunna effektivisera och/eller höja kvaliteten på verksamheten.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Inventarier, utrustning mm	8 000	12 000	8 000
Skattefinansierad	Reinvestering brandskydd	2 500	1 000	0
Lönsam	Digitalisering, E-hälsa och världfärdsteknik,	2 000	2 000	2 000
Lönsam	Teknik & service	5 400	0	0
Lönsam	Solliden kontor	8 500	0	0
Skattefinansierad	Tvättstuga	3 500	0	0
Skattefinansierad	Carport, Lit, Lövestav, Odenskogsv, Fåker och Näverv	1 700	1 700	1700
Skattefinansierad	Utemiljö vid modulhuset Brunflo, inkl förråd och carport	5 000	0	0
Skattefinansierad	Äldreboende Sollidenområdet	15 000	0	0
Skattefinansierad	SoL-boende	0	6 000	0
Intäktfinansierad	SoL-boende	0	6 000	0
Skattefinansierad	LSS-boende	4 500	1 500	6 000
Intäktfinansierad	LSS-boende	4 500	1 500	6 000
		60 600	31 700	23 700

1.6 Underskrifter

Mona Modin Tjulin

Ordförande

Lars Liljedahl

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (augusti 2018) till
Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige*

Budget 2019

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	107
1.1	Uppdrag.....	107
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019.....</i>	<i>107</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	107
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....</i>	<i>108</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	109
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>109</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>109</i>
1.3.3	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>109</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr.....	109
1.5	Investeringar.....	110
1.6	Underskrifter.....	110

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Överförmyndarnämndens uppdrag bestäms av föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen och reglemente antaget av fullmäktige. I korthet innebär detta att:

- Att utöva tillsyn över godmanskap, förvaltarskap och förmynderskap i kommunen
- Att rekrytera och utbilda ställföreträdare

Överförmyndarkansliet är överförmyndarnämndens förvaltning, även om inte kansliet har förvaltningsstatus. Kansliet hör till kommunledningsförvaltningen.

Överförmyndarkansliet bereder, administrerar, utvecklar och följer upp frågor inom nämndens ansvarsområde. De flesta av besluten fattas på delegation av kansliets handläggare.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2019

2019 års budgetdirektiv är tydliga med att alla enheter inom kommunen har i uppdrag att arbeta mer kostnadseffektivt samt med ständiga förbättringar, dvs att arbeta på ett smartare sätt.

Överförmyndaren står idag med ett omodernt verksamhetssystem som medför en långsam och papperskrävande handläggning. Ett digitalt arbetssätt skulle både effektivisera och kvalitetssäkrar verksamheten i och med den enorma mängd papper som dagligen hanteras i verksamheten, och där andra myndigheters digitaliserade arbetssätt medför ytterligare belastning för överförmyndarverksamheten.

Överförmyndarna runt om i länet påbörjade under 2017 ett samarbete vad gäller ensamkommande barn och detta har sedan övergått till att till viss del även omfatta handläggningen för övriga ställföreträdarskap. Samarbete mellan kommuner blir allt vanligare i resten av Sverige och är en förutsättning för att överförmyndarna i Jämtland ska kunna arbeta effektivare och mer resursekonomiskt. Arbeta med att utreda frågan har påbörjats muntligt, då flera kommuner ser möjligheter att täcka för varandra under semestrar och arbetstoppar under formella former, antingen via avtal eller gemensam nämnd/gemensamt kansli.

Förvaltarenerheter kan vara tänkbara möjligheter att hantera svåra ärenden och kan också vara en möjlighet att minska handläggningstiden för att ta fram förslag till gode män/förvaltare.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Överförmyndarnämnden står inför stora förändringar. På riksnivå lyfts frågan om den gamla lagtexten och den dåligt fungerande tillsynen av ställföreträdarna upp, och en utredning är tillsatt efter att bl a riksrevisionen har kommit med sin rapport det senaste året.

Utmaningar som tas upp i rapporten är bl a stor brist på gode män/förvaltare (fortsättningsvis kallade ställföreträdare), inte bara för svåra och tunga ärenden, utan även för enklare uppdrag. Överförmyndarna har också behov av resurser för att effektivisera och rättssäkra verksamheten, med anledning av det ålderdomliga arbetssätt som används i många kommuner. Kraven på kompetens hos nämndsledamöter, handläggare och ställföreträdare ser olika ut i olika kommuner.

För Östersunds kommuns del kan alla utmaningar som nämns i rapporten kännas igen. En stor utmaning är att hitta fler ställföreträdare som vill ta på sig uppdrag, trots den relativt låga

ersättning som betalas ut (ca 800-900kr/uppdrag och månad). Antalet ensamkommande barn har minskat dramatiskt, och försök görs att få tidigare gode män till ensamkommande barn att ta på sig vanliga godmansuppdrag.

Ytterligare en utmaning är att införa fler e-tjänster, förbättra rutiner och satsa på utbildningsinsatser för befintliga och tänkbara ställföreträdare. Efterfrågan att kunna lämna in handlingar digitalt har ökat, och även en önskan om möjlighet att ta del av information via e-post eller webben.

Under 2018 har arbetet påbörjats med att förbättra informationen på hemsidan, där information om läget avseende granskning och arvodering av årsredovisningar är en nyhet för året och som ska utvecklas ytterligare under 2019.

På hemsidan finns en länk till överförmyndarens nyhetsbrev som allt fler anmäler sig till, och målet är att kunna nå de flesta på detta sätt under 2019.

I länet pågår ett samarbete kring möjligheten att upphandla ett gemensamt verksamhetssystem för att underlätta eventuell samverkan och även lån av personal mellan kommunerna. Det system som används idag av samtliga länets kommuner har, enligt uppgift, slutat utvecklas och leverantören har satsat på ett helt nytt handläggningssystem.

Effektiv handläggning kräver rutiner, och överförmyndarkansliet dokumenterade under 2017 en stor del av de rutiner som används för att säkerställa en så lika och rättssäker handläggning som möjligt. Arbetet med att dokumentera rutiner fortsätter under 2018 och 2019.

2017 påbörjades arvodering efter riktlinjer antagna i slutet av 2016 och användes fullt ut 2018. Riktlinjerna medför en mer rättvis bedömning av vilka insatser som ställföreträdarna ska arvoderas för och vem som ska betala arvodet. Ett ställföreträdarskap innebär främst att en huvudman får hjälp att söka det bistånd som behövs och hjälp att sköta sin ekonomi. Det är inte att missta för ett kontaktperson- eller följeslagaruppdrag och arvoderas inte heller som ett sådant.

En effektivisering innebär inte att kostnaderna kan minska mer än vad som gjorts under 2017 och 2018 avseende arvoden, då dessa är lagstyrda och påverkas av huvudmännens inkomster såväl som hur komplicerade ställföreträdarskap som anordnas.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Andel inkomna godkända årsräkningar per första mars som är arvoderade sista juni	47%	53%	57%
Andel granskade och arvoderade årsräkningar per sista september	59%	74%	66%
Antal beslutade rutiner under året			36
Totalt antal pågående ärenden	2 128	2 176	2 069
Totalt antal händelser/aktiviteter i ärenden	17 187	23 336	24 841

Överförmyndarnämnden i Östersunds kommun har under 2018 påbörjat jämförelser med andra, jämförbara kommuner. Nacka kommun har arbetat hårt med att ändra arbetssättet avseende granskning av årsredovisningar, och har även bytt verksamhetssystem till Provisum. Den granskning av årsredovisningar som tidigare tagit hela året klarar nu Nacka innan (100%) 30/6 - i den mån årsräkningarna kommit in. (Informationsfilmer om Nackas arbete kan hämtas via youtube). Jämför Östersunds siffror om ca 50% som medför missnöje hos ställföreträdare och stress hos handläggarna. En snabbare granskning och arvodering medför utrymme för utbildning och rekrytering av nya gode män.

Östersunds kommuns överförmyndarnämnd följer Nackas arbete noga och tar in information om det förbättringsarbete som pågår i hela landet.

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Överförmyndarnämndens sammanfattade mål är att effektivisera verksamheten genom fortsatt arbete med dokumentering av rutiner, förbättring av tillgängligheten samt att medverka till en jämställd och likabehandlande hantering av inkommande ärenden.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i EU-valet 2019 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.	Information till ställföreträdare om huvudmännens rätt att delta i EU-valet

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Antal klagomål på tillgängligheten ska minska från året innan
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Handlägningsprocessen är rättssäker, tydlig och effektiv

1.3.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
21. Kommunen har god finansiell hushållning	Säkerställa att fördelning av kostnader för arvoden mellan huvudmän och kommun sker enligt föräldralken

1.4 Driftbudget/plan, 2019 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Intäkter	0,3	0,24	0,24	0,24
Personalkostnader		4,08	4,08	4,08
Övriga kostnader		8,26	8,26	8,26
Kommunbidrag	11,5	12,1	12,1	12,1
Resultat	11,8	0,00	0,00	0,00

Behov utöver tilldelad ram

Behov utöver tilldelad ram (Mnkr med en decimal)	Ran g	Belopp 2019	Behov efter 2019 - ange period (eller varaktigt)
Utökade tjänster	1	1,6	varaktigt
Omkostnad, 40% tjänst vid införande nytt IT-system	2	0,2	2019

Motivering till behov utöver tilldelad ram

Önskat ramökning är nödvändig för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett rättssäkert sätt. Överförmyndaren har under många år tagit in extrapersonal för bl a granskning av årsredovisningar, och har även tvingats köpa tjänster av andra kommuner. Länsstyrelsen ställer krav att granskning av alla årsredovisningar ska vara klara senast sista september för att inte medföra kritik. Antalet JO-anmälningar pga sen/långsam handläggning har ökat. Att lära upp nya, tillfälliga anställda, tar resurser från arbete med utveckling och effektivisering. Förändring av organisationen har också påverkat kanslichefens roll och arbetsbelastning. Ansvar för arkivering och arbete med dokumenthanteringsplaner, internkontrollplan mm har inte legat på nämnden tidigare eftersom överförmyndarkansliets personal tidigare tillhört kommunkansliet. Befintligt verksamhetssystem är personalkrävande.

Utökade behov avseende ensamkommande barn har påverkats av ändrad lagstiftning som medför

minskad ersättning från migrationsverket.

Effektiviseringar

Effektivisering (Mnkr med en decimal)	Budget 2019
---------------------------------------	----------------

Tillkommande beslut efter budgetberedningen
Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

		2019	2020	2021
Skattefinansierad	Lagkrav	350	350	350
		-1	-1	-1
Skattefinansierad	Annonser	-4	-4	-4
Skattefinansierad	Lagkrav	1 600	1 600	1 600
Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021		13 737	13 737	13 737

1.5 Investeringar

Beslutade investeringar

Investeringar enligt budget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	
Skattefinansierade investeringar				
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter				

Behov av investeringar utöver plan 2019-2020 och nya behov 2021

Skattefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
--------------------	-----	----------	------	------	------

Intäktsfinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
---------------------	-----	----------	------	------	------

Taxefinansierade	Typ	Ran g	2019	2020	2021
------------------	-----	----------	------	------	------

Kommentar

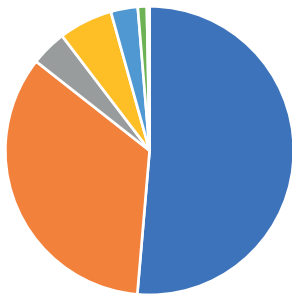
1.6 Underskrifter

Jim Nilsson
Ordförande

Åsa Pettersson
Förvaltningschef

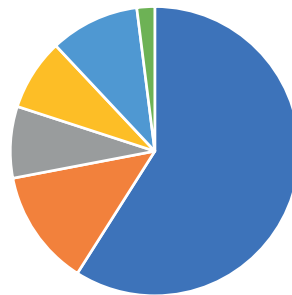
Sammanställning av nämndernas kostnader

Barn- och utbildning 1 265 mnkr netto

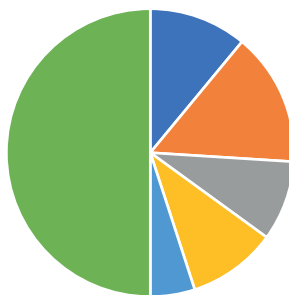
- Grundskolan inklusive förskoleklass 51%
- Förskolan 34%
- Förvaltningsgemensam %
- Fritidshem 6%
- Grundsärskola inklusive LSS 3%
- Öppen förskola och öppen fritidsverksamhet och pedagogisk omsorg 1%
- Övrigt 1%

Kultur- och fritidsnämnden 196 mnkr netto

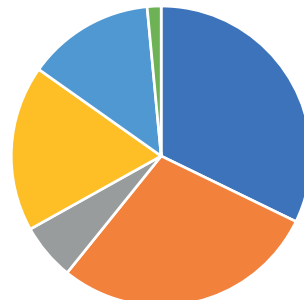
- Fritid och anläggning 59%
- Bibliotek 13%
- Kulturskola 8%
- Fritidsgårdar 8%
- Kulturverksamhet 10%
- Stab administration 2%

Miljö- och samhällsnämnden 52 mnkr netto

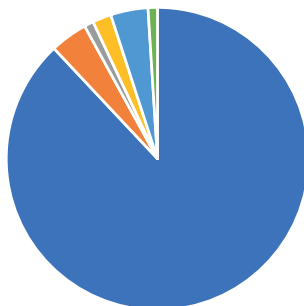
- Nämnd, förvaltningsledning och administration 11%
- Miljö och hälsa 15%
- Plan och bygg 9%
- Strategiskt och hållbart miljöarbete 10%
- Kart och lantmäteri 5%
- Ungdomskort 50%

Teknisk nämnd 1 089 mnkr netto

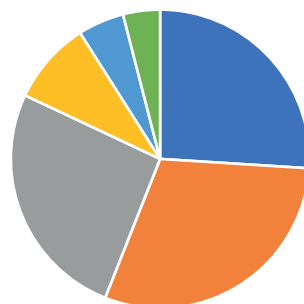
- Sektor Fastighet 32,2%
- Sektor Gata och Fritid 28,6%
- Sektor Städ och Service 6,1%
- Sektor Avfall och VA 17,9%
- Sektor Måltidsservice 13,7%
- Styrelse, Ledning och gemensamma funktioner 1,5%

Kommunstyrelsen 203 mnkr netto

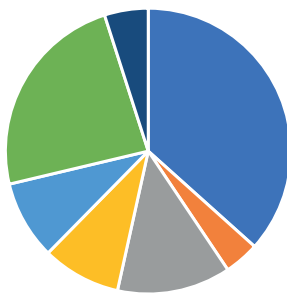
- Egen verksamhet 88%
- Externa bidrag 4%
- Interna bidrag (andra nämnder) 1%
- Försäkringskostnader 2%
- Politisk verksamhet 4%
- Partistöd 1%

Vård- och omsorgsnämnden 1 505 mnkr netto

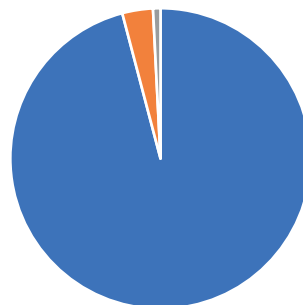
- Hemtjänst/hemsjukvård 26%
- Äldreboende 30%
- LSS Bostad 26%
- LSS övriga insatser 9%
- Personlig assistans 5%
- Övrigt 4%

Social- och arbetsmarknadsnämnden 386 mnkr netto

- Socialförvaltningen/Övrig verksamhet 37%
- Kontaktpersoner Stödfamiljer 4%
- Ekonomiskt bistånd 13%
- Familjehemsvård barn och unga 9%
- Institutionsvård barn och unga 9%
- Arbetsmarknad och Lärande 24%
- Institutionsvård för vuxna 5%

Överförmyndarnämnden 14 mnkr netto

- Ersättning till förvaltare och gode män 95,9%
- Fasta sammanträdes- och förättningsarvode 3,3%
- Omkostnader 0,8%

SPECIFIKATION ANSLAGSMÄSSIGA FÖRÄNDRINGAR I DRIFTBUDGET/PLAN

Ramar i 2019 års priser om inget annat anges

Löpande priser i kursiv stil.

Barn- och utbildningsnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
1 216 625	1 216 625	1 216 625	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
19 373	37 837	41 884	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
-2 000	-2 000	-2 000	Effektiviseringar 2019
-270	-270	-270	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
930	868	868	Statsbidrag 17:46 Skolstart vid sex års ålder
434	434	434	Statsbidrag 17:46 Nyanlända elever i grundskolan
310	310	310	Statsbidrag 17:46 Förslag från skolkommisionen
372	372	372	Statsbidrag 17:46 Skolkostnadsutredningen
19	19	19	Statsbidrag 17:46 Försöksverksamhet med branschskolor
248	248	248	Statsbidrag 17:46 Prao i årskurs 8 och 9
248	186	186	Statsbidrag 17:46 Läsa- skriva-räkna-garanti (Just av stb 16:50)
-62	-62	-62	Statsbidrag 17:46 utveckling nationella prov (Just av stb 16:50)
62	62	62	Statsbidrag 17:46 Betygsättning i moderna språk (Just av stb 16:50)
6 837	4 645	7 301	Barnomsorg, demografiska
4 113	4 435	5 108	Skolbarnomsorg, demografiska
11 844	13 731	24 671	Grundskola, demografiska
737	737	737	Utökad hyreskostnad Lugnviksskolan
4 976	4 976	4 976	Ramjustering löneöversyn 2018
-455	-1 062	-1 745	Justering ny befolkningsprognos Barnomsorg, demografiska
-468	-1 094	-1 953	Justering ny befolkningsprognos Skolbarnomsorg, demografiska
-29	-118	-177	Justering ny befolkningsprognos Grundskola, demografiska
500	500	500	Ökade matkostnader
128	128	128	Utökad hyreskostnad Kastalskolan multiarena
4 196	4 196	4 196	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
-13 861	-13 861	-13 861	Överföring fritidsgårdsverksamhet till KFN
-11	-11	-11	Kommunens annonsering
-204	-204	-204	Strategisk kompetensförsörjning
6 508	6 508	6 508	Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018
1 100	0	0	Giffri förskola
2 600	5 200	5 200	Satsning - 15 lärarassistenter
1 264 799	1 283 334	1 300 049	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	29 777	60 957	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
1 264 799	1 313 111	1 361 006	Ram i löpande priser

Jämtlands räddningstjänstförbund

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
37 340	37 340	37 340	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2019</u>
62	62	62	Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018
2 000	2000	2000	Ökad finansiering för Östersund
39 402	39 402	39 402	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	947	1 907	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
39 402	40 349	41 309	Ram i löpande priser

Kommunrevision

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
2 786	2 786	2 786	
2 786	2 786	2 786	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	70	141	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
2 786	2 856	2 927	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
292 303	292 303	292 303	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
-691	-5 341	-5 341	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
-133	-133	-133	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
-900	-900	-900	Kapitalkostnader
3 071	3 071	3 071	Arbets träningsplatser ska pågå framgent (ord verksamhet)
15 000	15 000	15 000	Avsättning till reserv för oförutsedda behov
1 000	2 141	3 282	Sociala investeringsfonder (tot 3,3 mnkr per år 2019-2021)
800	800	800	Arkivlokaler
400	400	400	50 % tjänst folkhälsa
121	121	121	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
-3 600	-3 600	-3 600	Överföring verksamhet kultur- och idrottsarrangemang till KFN
529	529	529	Kommunens annonsering
-261	-261	-261	Kommunens annonsering kl.f.s del
600	600	600	Strategisk kompetensförsörjning
-20	-20	-20	Strategisk kompetensförsörjning kl.f.s del
-15 000	-15 000	-15 000	Upplösning av reserv för oförutsedda behov
1 000	1 000	1 000	Trygghetsåtgärder
1 000	1 000	1 000	Avsättning till reserv för oförutsedda behov
-400	-400	-400	Överföring ekonomisk ram för verksamhet ICORN till KFN
-91 325	-91 325	-91 325	Överföring ekonomisk ram för verksamhet arbetsmarknad och lärande till SON
203 494	199 985	201 126	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	4 099	8 314	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
203 494	204 084	209 440	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Gymnasieskola

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
229 181	229 181	229 181	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
7 431	14 039	14 038	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
-2 300	-2 300	-2 300	Effektiviseringar 2019
62	62	62	Statsbidrag 17:46 Genomströmning Gyskolan
-4 476	-12 690	-6 865	Justering ram demografi gymnasieskola
229 898	228 292	234 116	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	4 933	10 219	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
229 898	233 225	244 335	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Lönebuffert

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
27 164	27 164	27 164	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
-5 774	19 226	39 226	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
21 390	46 390	66 390	

Kommunstyrelsen - Central buffert LSS

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
7 500	7 500	7 500	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
7 500	7 500	7 500	

Kultur- och fritidsnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
164 788	164 788	164 788	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
-5 713	-5 713	-5 713	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
-103	-103	-103	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
1 021	1 021	1 021	Ramjustering kapitaltjänstkostnad i samband med apriluppföljning
5 000	0	0	Driftskostnader VM-skidskytte 2019
0	0	0	Kompensation till höjd internhyra och internränta
1 400	1 400	1 400	Jämtkraft Arena utökad hyra
1 200	1 200	1 200	ämtkraft Arena utökade driftkostnader
597	597	597	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
13 861	13 861	13 861	Överföring fritidsgårdsverksamhet från BOUN
3 600	3 600	3 600	Överföring verksamhet kultur- och idrottsarrangemang från KS
-27	-27	-27	Kommunens annonsering
-9	-9	-9	Strategisk kompetensförsörjning
10 112	10 112	10 112	Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018
150	150	150	Klanghallen
500	500	500	Litsbacken
400	400	400	Överföring ekonomisk ram för verksamhet ICORN från KS
196 778	191 778	191 778	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	3 228	6 482	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
196 778	195 006	198 260	Ram i löpande priser

Miljö- och samhällsnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
140 386	140 386	140 386	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
0	0	0	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
-188	-188	-188	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
238	238	238	Ramjustering 2018 års löneöversyn
4 300	0	0	Underhållsbeläggning vart tredje år
573	573	573	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
-106	-106	-106	Kommunens annonsering
-9	-9	-9	Strategisk kompetensförsörjning
300	300	300	Elbussar
0	100	500	Stadsmiljöavtal
95	95	95	Motion gatubelysning
-94 098	-89 898	-90 0298	Överföring ekonomisk ram för verksamhet till USTF
51 492	51 492	51 492	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	1 258	2 539	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
51 492	52 750	54 031	Ram i löpande priser

Socialnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
289 685	289 685	289 685	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
-7 861	-16 481	-16 481	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
4 455	0	0	Lagkrav
124	124	124	Statsbidrag 17:46 Missbruk av spel av pengar
-183	-183	-183	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
195	195	195	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
-14	-14	-14	Kommunens annonsering
-38	-38	-38	Strategisk kompetensförsörjning
7 200	7 200	7 200	Överföring av verksamhet Kontaktfamiljer från VON
1 000	1 000	1 000	Satsning -Trygghetsåtgärder
1 000	1 000	1 000	Satsning - Fler platser härbärge
91 325	91 325	91 325	Överföring ekonomisk ram för verksamhet arbetsmarknad och lärande från KS
386 889	373 814	373 814	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	8 778	17 627	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
386 889	382 591	391 440	Ram i löpande priser

Utförarstyrelsen Tf - Anslagsfinansierad verksamhet

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
10 435	10 435	10 435	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
0	0	0	<u>Beslut budget 2019</u>
10 435	10 435	10 435	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	225	450	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
10 435	10 660	10 885	Ram i löpande priser
94 098	89 898	90 298	Överföring verksamhet från Miljö- och samhällsnämnden
94 098	88 655	87 781	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	1 474	2 951	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
94 098	91 372	93 249	Ram i löpande priser

Valnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
1 179	1 179	1 179	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
-1 121	-1 121	-1 121	<u>Beslut budget 2019</u> Justering ram vid allmänna val vart fjärde år
58	58	58	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	1	3	Löne- och prisutveckling
58	59	61	Ram i löpande priser

Vård- och omsorgsnämnden

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
1 441 979	1 441 979	1 441 979	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
25 996	34 146	34 146	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2018
			<u>Beslut budget 2019</u>
15 200	15 200	15 200	Lagkrav
-13 000	-13 000	-13 000	Effektiviseringar 2019
-255	-255	-255	Effektiviseringar utförarstyrelsen serviceförvaltning
18 795	19 744	29 066	Äldre, demografiska
3 675	3 675	3 675	Ramjustering löneöversyn 2018
-272	-497	-815	Justering ny befolkningsprognos Äldre, demografiska
13 500	13 500	13 500	LSSboenden
2 310	2 310	2 310	Fördelning hyror utifrån ökning fastighetsunderhåll
-83	-83	-83	Kommunens annonsering
-239	-239	-239	Strategisk kompetensförsörjning
4 432	4 432	4 432	Fördelning hyror utifrån aktivering objekt 2018
-7 200	-7 200	-7 200	Överföring av verksamhet Kontaktfamiljer till SON
1 504 839	1 513 713	1 522 717	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	37 304	75 859	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
1 504 838	1 551 017	1 598 576	Ram i löpande priser

Överförmyndarnämnd

Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	
11 791	11 791	11 791	Tidigare fastställd budget 2018 (inkl förändr) uppräknad till 2019 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2019</u>
350	350	350	Lagkrav
-4	-4	-4	Kommunens annonsering
1 600	1 600	1 600	Tjänster lagkrav
13 737	13 737	13 737	Ram för 2019 och plan för 2020 - 2021
0	339	686	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
13 737	14 076	14 423	Ram i löpande priser

SPECIFIKATION INVESTERINGSBUDGET

Anger anslagsbindningsnivå för investeringar

tkr

190207/CW

	2019	2020	2021	
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Reinvesteringar	9 000	9 000	9 000
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo inventarier	400	0	0
Skattefinansierad	it-verktyg	5 200	800	7 800
Skattefinansierad	Parkskolan, inventarier	1 000	0	0
Skattefinansierad	Sjöängens förskola/Lugnviksskolan, tot projektkostn 181 m	3 000	0	0
Skattefinansierad	Sjöängens förskola, inventarier	0	600	0
Skattefinansierad	Lugnviksskolan F-3, inventarier	0	3 400	0
Skattefinansierad	Palmcrantzskolan, total projektkostnad 398 mkr	8 000	0	0
Skattefinansierad	Fjällängsskolan	3 000	48 000	20 000
Skattefinansierad	Fjällängsskolan, inventarier	0	0	4 900
Skattefinansierad	Storsjöskolan, total projektkostnad 288 mkr	12 000	0	0
Skattefinansierad	Tavelbäcksskolan, total projektkostnad 128 mkr?	4 000	0	0
Skattefinansierad	Kastalskolan, Multiarena	1 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 8 avdelningar	5 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 6 avd., total projektkostn 48 mkr	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ny förskola Odensala, 6 avdelningar, inventarier	0	0	900
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN		53 600	61 800	42 600
KOMMUNSTYRELSEN				
Skattefinansierad	Inventarier, datorer, möbler	200	200	200
Lönsam	Mindre markförvärv	5 000	5 000	5 000
Lönsam	IT-utveckling	1 700	1 700	1 700
Skattefinansierad	Utökad arkivlokal Lövssta företagscenter	11 600	0	0
<i>Från Utförarstyrelsen Serviceförvaltning</i>				
Skattefinansierad	Reinvestering IT-enheten IT-miljö	3 000	3 000	3 000
Skattefinansierad	Förvaltn övergr Reinvestering oförutsett	150	150	150
Skattefinansierad	Centralt ägande - datorer, skrivare, mobiltelefoner	17 100	17 100	17 700
Skattefinansierad	BOUN Datorer 1-1 Skolverket	6 500	7 000	0
Skattefinansierad	BOUN Utbyggnad trådlösa accesspunkter	2 000	2 000	800
Skattefinansierad	Byte IT-utrustning konferensrum Rådhuset	200	200	0
Skattefinansierad	Ombudgetering - delår - Centralt ägande datorer mm	4 500	0	0
KOMMUNSTYRELSEN		51 950	36 350	28 550
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Inventarier m m	460	460	500
Skattefinansierad	Anläggnings- o maskininvest	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Tanne	4 000	0	0
Skattefinansierad	Gustavsbergsbacken, snöproduktionssystem och elförst	1 500	0	0
Skattefinansierad	Gustavsberg, fläktkanoner	800	0	0
Skattefinansierad	Litsbacken	5 000	0	0
Skattefinansierad	Storsjöbadet	15 000	86 000	128 000
Skattefinansierad	Skidstadion, sågspån	0	2 000	0
Skattefinansierad	Biblioteket, uppgradering återlämningsautomat	0	800	0
Skattefinansierad	Odenvallen, ismaskin	0	0	2 000
Skattefinansierad	Miljöinvesteringar	1 500	1 500	1 500
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Sporthallen	4 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - VM 2019	3 200	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Frösö Ridcenter OTB	3 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Hofvallen	1 400	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Konstgräsplan	4 400	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Östersunds arena, förråd	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Brunflo Ishall, ismaskin	1 500	0	0
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN		50 260	92 760	134 000
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Data och mätutrustning	500	500	500
Skattefinansierad	Inventarier	100	100	100
Skattefinansierad	Cykelprogram (mindre inv enl program)	1 100	1 100	1 100
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN		1 700	1 700	1 700

SOCIALNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier mm	1 200	1200	1200
		1 200	1 200	1 200
SOCIALNÄMNDEN				
UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING				
Skattefinansierad	Ökad elsäkerhet i sk/fsk, FASTIGHET	1000	0	0
Skattefinansierad	Tillgänglighet, driftutrymmen, arbetsmiljö	900	0	0
Skattefinansierad	Obligatorisk ventilationskontroll	1 500	0	0
Skattefinansierad	Åtgärder av förhöjda radonvärden	1 000	0	0
Skattefinansierad	Åtg av invändig isolering i ventilationsaggr	1 500	0	0
Skattefinansierad	Fastighet - Reinvesteringar (tidigare driftu-håll)	8 000	12 000	12 000
Skattefinansierad	Inventarier mm, park & fritid	700	0	0
Skattefinansierad	Fordon, fordonsenheten	5 200	8 700	8 700
Skattefinansierad	Bostadsrätter	0	0	0
Skattefinansierad	Sopbil, fordonsenheten	0	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Membranfilter, Vatten (tot 360 mnkr)	50 000	82 500	110 000
Taxefinansierad	Bangårdsgatan -jernhusen	3 500	0	0
Taxefinansierad	Alt vattenförsörj berge	2 000	3000	0
Taxefinansierad	Näs vattenverk uppgradering	5 000	8 700	3 000
Taxefinansierad	Sanering ledningsnät	10 000	15 000	21 000
Taxefinansierad	Odensala koloniomr	2 000	2 500	0
Taxefinansierad	Knyttan	2 000	2 000	0
Taxefinansierad	Gövikens renovering byggnad	2 000	3 000	0
Taxefinansierad	Gasdriven sopbil	2 400	2 400	2400
Taxefinansierad	Sopbil	2 200	0	0
Taxefinansierad	Övr investeringar mindre än 2 mnkr per objekt	22 000	15 600	33 500
Lönsam	Nya campingstugor (US ärenden Feb 17)	9 000	0	0
Intäktsfinansierad	Gräfsåsen-Lakvattenrening ny	8 500	3 000	0
Intäktsfinansierad	Servicehus, Campingen	0	0	8 000
Intäktsfinansierad	Övr investeringar mindre än 2 mnkr per objekt	1 800	2 000	4 500
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo	8 000	0	0
Skattefinansierad	Ombyggnad Rådhuset, KS	0	0	0
Skattefinansierad	Storköksmoderniseringar	1 000	1 000	0
Intäktsfinansierad	Kastalskolan, vent agg	2 000	0	0
Skattefinansierad	Österäng, vent arb	6 000	0	0
Skattefinansierad	Byte kombilarm till godk brand- o utr larm	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Brand o utr larm	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Miljöinvestering - Österäng, åtg svällskiffer	2 500	0	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering - Solceller energibesparingar	2 000	3 000	3 000
Skattefinansierad	Giffri förskola fördelas på 3 år	3 300	3 300	3 400
Skattefinansierad	Ombudgetering delår -PC ombyggn projektering	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Storsjöskolan ombyggn proj	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Lugnviksskolan ombyggn proj	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Solliden ombyggnad	4 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering delår - Rådhuset rivning	12 000	0	0
Lönsam	Ombudgetering delår - Campingstugor	1 000	0	0
<i>Från Miljö- och samhällsnämnden</i>				
Skattefinansierad	Underhållsbeläggning	2 000	2 000	0
Skattefinansierad	P-automater, trafikljus	500	500	0
Skattefinansierad	Lekplatser	200	200	0
Skattefinansierad	Anläggning, mark/vatten/konstr.	300	300	0
Skattefinansierad	Förnyelse av belysningsnätet (TF tar fram förslag)	2 000	2 000	0
Skattefinansierad	Program dagvatten (rening?, instängda områden mm)	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Parkutrustning	100	100	0
Skattefinansierad	Busshållplatser, vindskydd	300	300	0
Skattefinansierad	Förnyelse gatualléer	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Broprogram, alla broar (Konsult/entreprenör tar fram förslag)	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Trädförnyelse	200	200	0
Skattefinansierad	Byggnader, park	50	50	0
Skattefinansierad	Program och förstudier- skatteinv baspaket	500	500	0
Skattefinansierad	Tillgänglighetsåtgärder	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Utvecklingsplan Centrum (enl plan 2012)	500	500	0
Skattefinansierad	Trafiksäkerhet o Trygghet	500	500	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för park mm Stadsdel Norr	3 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för ny gångbana Inspektörsväg	200	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för köksbyggnad badhusparken	2 300	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering -Reparationer av Frösöbron.	3 500	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering -Underhåll industrispår i Lugnvik	1 000	0	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering -Plan för naturvård och park	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Miljöinvestering -Toalett surfbukten	0	0	0
Skattefinansierad	GC Storsjöstrand	30 000	30 000	0
Skattefinansierad	Investeringsbidrag	-17 000	-35 100	-7 200
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal	20 000	24 400	14 400
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal - Krondikesväg framflyttad till 2020	-15 800	15 800	0
Skattefinansierad	Stadsmiljöavtal projektkostnad	3 650	2 840	150
Skattefinansierad	Skattefinansierat, reinvesteringar	0	0	9 250
Skattefinansierad	Skattefinansierat, baspaket löpande	0	0	3 600
Skattefinansierad	Skattefinansierat, övrigt	0	0	4 500
<i>Från Utförarstyrelsen Serviceförvaltning</i>				
Skattefinansierad	Reinvest Måltidservice Köksutrustn	1 300	1 000	1 000
Skattefinansierad	Reinvest Ösd Städ Städmaskiner	400	400	400
Skattefinansierad	Förvalt övergr Reinvestering oförutsett	50	50	50
Skattefinansierad	Skolutveckl; ny förskola Jägarvallen köksutr/utensilier	200	0	0

Skattefinansierad	Skolutveckl; ny förskola Brittsbo kökrutr/utensilier	200	0	0
Skattefinansierad	Storköksmoderniseringar	0	0	1 000

UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING   **238 650**   **223 240**   **240 650**

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier, utrustning mm	8 000	12 000	8 000
Skattefinansierad	Reinvestering brandskydd	2 500	1 000	0
Lönsam	Digitalisering, E-hälsa och världfärdsteknik,	2 000	2 000	2 000
Lönsam	Teknik & service	5 400	0	0
Lönsam	Solliden kontor	8 500	0	0
Skattefinansierad	Tvättstuga	3 500	0	0
Skattefinansierad	Carport, Lit, Lövestav, Odenskogsv, Fåker och Näverv	1 700	1 700	1700
Skattefinansierad	Utemiljö vid modulhuset Brunflo, inkl förråd och carport	5 000	0	0
Skattefinansierad	Äldreboende Sollidenområdet	15 000	0	0
Skattefinansierad	SoL-boende	0	6 000	0
Intäktsfinansierad	SoL-boende	0	6 000	0
Skattefinansierad	LSS-boende	4 500	1 500	6 000
Intäktsfinansierad	LSS-boende	4 500	1 500	6 000

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN   **60 600**   **31 700**   **23 700**

TOTAL INVESTERINGSBUDGET   **457 960**   **448 750**   **472 400**

Varav FINANSIERINGSFORM

	2019	2020	2021
SKATTEFINANSIERADE	307 460	292 850	275 300
LÖNSAMMA	32 600	8 700	8 700
INTÄKTSFINANSIERADE	14 800	12 500	18 500
TAXEFINANSIERADE	103 100	134 700	169 900
Summa Tkr	457 960	448 750	472 400

Bilaga 3 Omorganisation - överföring av nämnd-styrelses mål

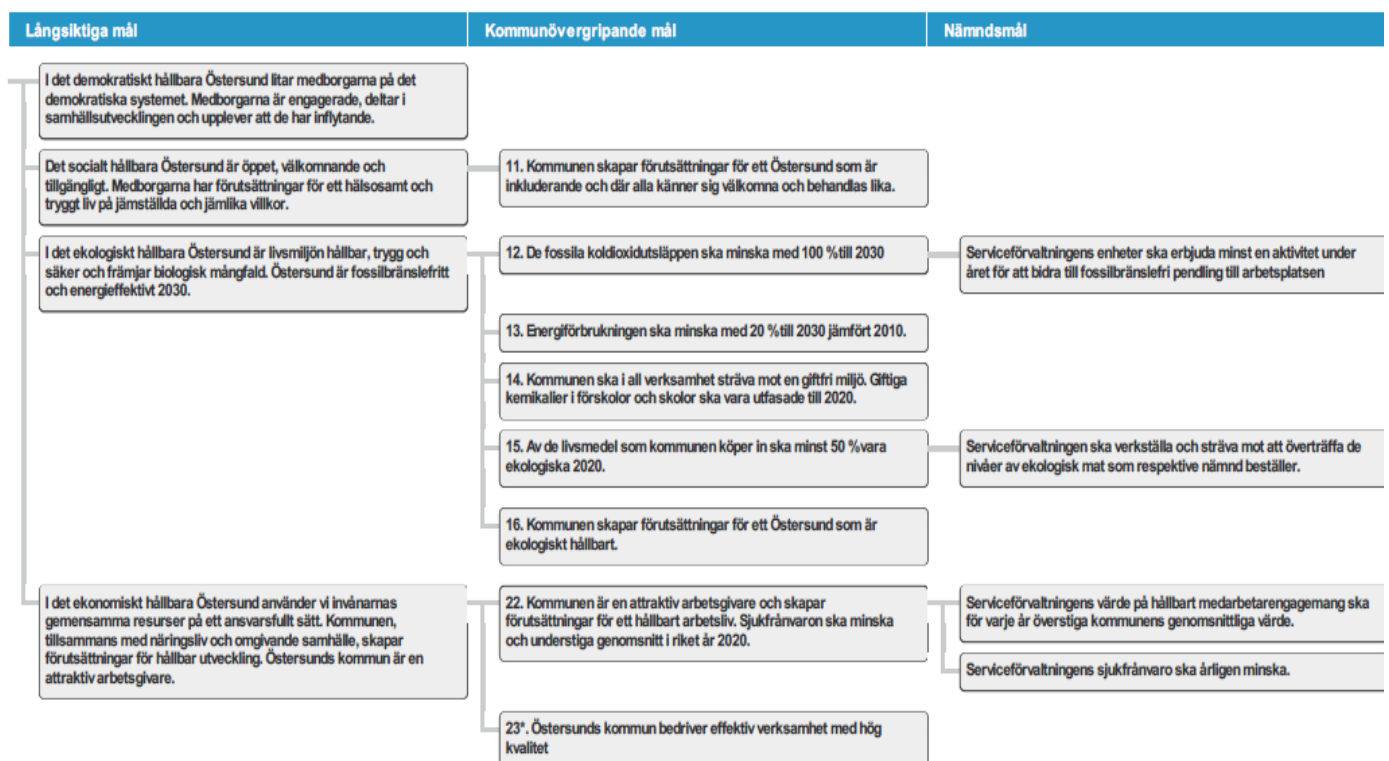
Med anledning av omorganisation;

Överföring av mål från KS - Område arbetsmarknad och lärande till SON

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	Lärcentrum erbjuder utbildning till 80 % av gymnasiala bristyrken.
	Ungdomsarbetslösheten ska minska och ligga 1,5 % under riksgenomsnittet.
	Av de vuxna som påbörjat arbetsmarknadsprogram har minst 30% gått vidare till arbete eller studier.
	Av de ungdomar som påbörjat arbetsmarknadsprogram har minst 50% gått vidare till arbete eller studier
	Minst 90% av de som avslutat Yrkesvux har fått relevant arbete efter avslutad utbildning.

Överföring av mål från US SF till US TF och KS

Mål och Styrkedja - Röda Tråden - 2019 (Utförarstyrelsen SF)

Efter beslut i kommunfullmäktige i feb 2019

Överföring av mål och kvalitetsindikatorer från MSN till US TF

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2015	2016	2017
Elförbrukningen för gatubelysning jämfört med föregående år, förändring i %.	-3,7%	-6,6%	-5,6%
Underhållsbeläggning över en treårs period, %.	2,2%	2,6%	2,5%
Kostnad väg- och järnvägsnät, parkering, kr/inv.	1 300	1 510	1 444
Kostnad parker, kr/inv	253	246	253

1.2.2 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndmål
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Elförbrukning för gatubelysning ska minska med 2 % ~~ifrån~~ med föregående år.

1.2.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndmål
21. Kommunen har god finansiell hushållning	Minst 2,5% av de kommunala gatorna ska beläggas under en löpande treårsperiod.